

## CUVÂNT ÎNAINTE

În cadrul procesului de perfecționare a reglementărilor privind finanțele publice locale, care a avut loc cu participarea specialiștilor din administrația publică locală, reprezentanților Ministerului Finanțelor Publice, Ministerului Administrației Publice și Internelor, a structurilor asociative din administrația publică locală și din societatea civilă, finalizat cu apariția OGU 45/2003 privind finanțele publice locale, Federația Autorităților Locale din România a identificat necesitatea elaborării unui ghid de utilizare a prevederilor legale din ordonanță.

Existența acestui ghid conduce la cunoașterea modificărilor principale intervenite în tratarea finanțelor publice locale, la înțelegerea și implementarea unitară a prevederilor din ordonanță, fiind susținută în unele cazuri de prezentarea unor exemple practice.

Comentariile făcute asupra unor articole din ordonanță nu explică toate aspectele legate de implementarea prevederilor legale, ci numai principalele aspecte, cu impact imediat, **soluțiile propuse având caracter orientativ, nefiind un text oficial care să înlocuiască legea.**

În utilizarea ghidului va trebui să se țină seama și de prevederile legislative ulterioare apariției sale.

Autorii

**Ghidul de utilizare a OUG 45/2003 privind finanțele publice locale a fost realizat cu fonduri de la Development Alternatives, Inc., cu finanțare din partea Guvernului Statelor Unite prin intermediu Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în baza Acordului de Cooperare Nr. 186-A-00-02-00107-00 referitor la “Reforma Administrației Publice prin Parteneriate Durabile (GRASP)” proiect care se desfășoară în România. Opiniile exprimate în cadrul prezentului document sunt acelea ale autorilor și nu reflectă în mod necesar părerile USAID.**

**Autorii ghidului:**

**Mariana Boncea**

Director Economic Primăria Pitești, Președinte Corpul Profesional al Directorilor Economici din AMR

**Sirma Caraman**

Director Economic Consiliul Județean Tulcea, Președinte Asociația Directorilor Economici din cadrul Consiliilor Județene din România

**Stela Stretean**

Director Economic Primăria Cislădie, Președinte Corpul Profesional al Directorilor Economici din AOR

**Adrian Ștefancu**

Director Economic Federația Autorităților Locale din România

*Mulțumim tuturor partenerilor noștri pentru contribuția adusă la realizarea acestui ghid, având convingerea că acest material își va dovedi pe deplin utilitatea în managementul financiar al administrațiilor publice locale.*

# CUPRINS

<b>CUVÂNT ÎNAINTE</b> .....	<b>1</b>
.....	<b>1</b>
<b>CUPRINS</b> .....	<b>4</b>
<b>INTRODUCERE</b> .....	<b>5</b>
Argumente cu caracter general.....	5
Argumente cu caracter specific.....	5
<b>PRINCIPII BUGETARE PREVĂZUTE DE OUG NR. 45/2003</b> .....	<b>9</b>
<b>COMPETENȚE ȘI RESPONSABILITĂȚI ÎN PROCESUL BUGETAR LOCAL 45/2003</b> ...	<b>12</b>
Responsabilitățile și competențele ordonatorilor principali de credite.....	12
Responsabilitățile Consiliilor locale, județene și Consiliului General al Municipiului București.	15
<b>PROCEDURI PRIVIND ELABORAREA BUGETULUI</b> .....	<b>19</b>
Fazele bugetului local și organele competente să le realizeze.....	21
<b>FUNDAMENTAREA BUGETULUI LOCAL</b> .....	<b>22</b>
Adoptarea unei politici bugetare.....	22
<b>VENITURILE BUGETULUI LOCAL ȘI FUNDAMENTAREA ACESTORA</b> .....	<b>24</b>
<b>FUNDAMENTAREA CHELTUIELILOR</b> .....	<b>28</b>
<b>CALENDARUL BUGETAR</b> .....	<b>29</b>
<b>Faza – aprobare buget local</b> .....	<b>31</b>
Calendarul propriu pentru elaborarea bugetului.....	32
<b>PREVEDERI REFERITOARE LA INVESTIȚIILE PUBLICE LOCALE</b> .....	<b>34</b>
<b>EXECUȚIA BUGETARĂ</b> .....	<b>35</b>
<b>COLABORARE, COOPERARE, ASOCIERE, ÎNFRĂȚIRE, ADERARE</b> .....	<b>36</b>
<b>FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ</b> .....	<b>37</b>
Faze în procesul execuției cheltuielilor bugetare.....	37
Contul anual de execuție bugetară.....	38
Excedentul sau deficitul bugetar.....	38
Prevederi referitoare la împrumuturi.....	39
<b>FONDUL DE RISC</b> .....	<b>41</b>
<b>SANCTUNI</b> .....	<b>42</b>
<b>ANEXE</b> .....	<b>43</b>
Ordonanță de Urgență Nr. 45/2003 privind finanțele publice locale .....	43
<b>EXEMPLE PRACTICE</b> .....	<b>77</b>
Exemplu de calendar al procesului bugetar.....	77
.....	80
Vezi Anexa 1.....	83
Exemplu politică bugetară pentru anuală.....	84
Fundamentarea repartizării sumelor defalcate din impozitul pe venit pentru o unitate administrativ teritorială.....	85
Model de calendar propriu privind elaborarea și aprobarea proiectului de buget.....	88
Posibile etape în procesul de programare a investițiilor : .....	90
Nota de fundamentare.....	98
Suma de plata în lei .....	102
Convenție de garantare.....	109
<b>BIBLIOGRAFIE</b> .....	<b>114</b>

# INTRODUCERE

## Argumente cu caracter general

- Preocuparea pentru creșterea capacității administrative de aplicare a legislației adoptate *este obiectiv și angajament* al întregii administrații publice din România, așa cum rezultă și din evaluările experților europeni asupra progreselor țării noastre în îndeplinirea criteriilor pentru integrarea în Uniunea Europeană.
- Amploarea modificărilor din OUG 45/2003 față de Legea 189/1998 și la nivelul *conceptelor de bază* (angajament legal, angajament bugetar, bugetul împrumuturilor, bugetul fondurilor externe nerambursabile etc.) și la nivel *operațional* (proceduri exprimate prin formule matematice de echilibrare intra-județeană, registrul datoriei publice locale, registrul garanțiilor locale etc.) impune un asemenea instrument la îndemâna utilizatorilor.
- Asigurarea *aplicării unitare* a acestui act normativ ce angajează toate autoritățile administrației publice locale din România și toți funcționarii publici, ce sunt responsabili de calitatea managementului financiar.
- Promovarea *unui mecanism prin care abordarea specifică utilizatorilor*, a celui mai important act normativ ce susține autonomia financiară a autorităților locale, *se alătură celei a administrației centrale*, care are obligația prevăzută la art. 78 din OUG 45/2003, de a elabora norme metodologice și instrucțiuni.
- *Utilizarea experților din cadrul asociațiilor* ce activează în domeniul administrației publice locale, pentru a consolida parteneriatul între administrația locală și administrația centrală pe baza competenței și profesionalismului, deopotrivă recunoscute.

## Argumente cu caracter specific

- Ghidul *va identifica, va descrie și va simula proceduri bugetare și financiare noi*, prevăzute în lege, pentru a diminua consecințele legate de continuarea obișnuințelor și pentru a asigura aplicarea unitară a legii.
- *Distincția* între bugetul local, bugetul împrumuturilor, bugetul fondurilor externe nerambursabile, precum și veniturile și cheltuielile evidențiate în afara bugetului local, reglementată de OUG 45/2003, *impune abordări detaliate și în faza elaborării și în faza execuției acestor bugete*, susținute de modele concrete.
- Identificarea prevederilor ce generează interpretări diferite de genul următor:

**Art. 22 alin 7** „Fondurile externe nerambursabile și împrumuturile interne și externe se cuprind în anexe la bugetele locale și se aprobă o dată cu acestea” în comparație cu **Art. 1 alin. 2** „Dispozițiile prezentei ordonanțe de urgență se aplică în domeniul elaborării, aprobării, executării și raportării: d) bugetului împrumuturilor externe și interne, ... e) bugetului fondurilor externe nerambursabile.” **stârnește dilema: ANEXE sau BUGETE**

*DISTINCTE* și provoacă autoritățile responsabile cu monitorizarea aplicării acestui act normativ, la consultare și inițiative clarificatoare.

- *Modelarea unor decizii administrative ce sunt sancționate de OUG 45/2003 ca infracțiuni sau contravenții, generează un interes mai mare în rândul funcționarilor publici și autorităților locale, pentru aprofundarea problemelor finanțelor publice locale.*
- *Vizualizarea prin scheme de relații între diferiți actori implicați în procesul formării, administrării și utilizării fondurilor publice locale, devine un suport major în înțelegerea și practicarea unor norme.*
- *Exemplificările cerute de utilizarea OUG 45/2003 în aplicarea prevederilor altor acte normative (ca de exemplu: plierea angajamentului legal și a celorlalte faze de execuție a bugetelor, pe procedurile de acordare la nivel local a asistenței sociale) aduc un necesar echilibru între practicieni și cei ce monitorizează implementarea acestor normative.*
- *Detalierea în algoritmi a procedurilor de echilibrare a bugetelor locale precizate în OUG 45/2003, elimină tradiționalele suspiciuni de intervenționism subiectiv și promovează încrederea în aplicarea unitară a legii.*
- *Solidarizarea autorităților administrației publice locale și a funcționarilor publici cu asociațiile profesionale este susținută mai inspirat, printr-un manual de utilizare a OUG 45/2003, realizat de experți din propriile rânduri.*

*Autorii ghidului nu au intenționat să se substituie instrucțiunilor și precizărilor organelor emitente, ci să scoată în evidență noutățile acestei reglementări, în unele cazuri prin exemple practice.*

În utilizarea ghidului se va ține seama de precizările legislative existente precum și de cele emise ulterior apariției ghidului.

Prezenta lucrare se adresează aleșilor locali, funcționarilor publici din departamentele de specialitate, în special directorilor financiari la nivel de județ, municipiu, oraș, comună pentru a facilita îndrumarea autorităților publice locale în înțelegerea și aplicarea prevederilor acestei ordonanțe.

Autonomia locală dă dreptul gestionării treburilor publice și a resurselor de care dispun unitățile administrativ-teritoriale, sub propria responsabilitate a autorităților administrației publice locale și sporește rolul bugetelor locale.

Bugetul este nu numai un document financiar ci reprezintă un important instrument managerial, care, în expresie financiară, asigură dimensionarea obiectivelor, cheltuielilor, acțiunilor ce pot fi finanțate din veniturile preconizate a se realiza, dar și evaluarea rezultatelor și eficienței economice a acestora.

Astfel strategia fundamentală, planificarea, realizarea și controlul acțiunilor administrației publice locale se regăsesc în bugetul unității administrativ-teritoriale, care reprezintă bugetul local în cazul comunelor, orașelor și municipiilor și bugetul județean în cazul județelor.

În practică, managementul prin bugete se concretizează în:

- \* fundamentarea, elaborarea și aprobarea bugetului;
- \* executarea și monitorizarea bugetului;
- \* controlul bugetului

Creșterea autonomiei financiare, în contextul reformei administrației publice locale a determinat abordarea prin Ordonanța de Urgență nr. 45/2003 privind finanțele publice locale, într-o manieră mai clară și transparentă a descentralizării financiare.

Ordonanța de urgență privind finanțele publice locale, nr. 45/2003 publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 431/19 iunie 2003, stabilește **principiile, cadrul general și procedurile privind formarea, administrarea, angajarea și utilizarea fondurilor publice locale, dar și responsabilitățile, competențele și răspunderile autorităților administrației publice locale și ale instituțiilor publice implicate în domeniul finanțelor publice locale.**

***Principalele reglementări fac referire la:***

- \* Principii și reguli bugetare (art. 7-14);
- \* Competențe și responsabilități în procesul bugetar (art.15-20);
- \* Proceduri privind elaborarea bugetelor (art. 21-32);
- \* Calendarul bugetar (art.33–36);
- \* Prevederi privind investițiile publice locale (art.37-44);
- \* Execuția bugetară (art.45-56);
- \* Prevederi referitoare la împrumuturi (art.57-62);
- \* Finanțarea instituțiilor publice (art.62-69);
- \* Sancțiuni (art.70-72);

În art. 2 din Ordonanță sunt definiți termenii și expresiile folosite pe parcursul acestei reglementări.

**Ca noutăți majore, față de reglementările Legii finanțelor publice locale nr.189/1998, se pot aminti:**

\* Elaborarea, aprobarea, execuția și raportarea bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice locale se realizează separat de bugetul împrumuturilor interne și externe, precum și de bugetul fondurilor nerambursabile;

\* Constituirea unui buget general la nivelul unității administrativ-teritoriale care cuprinde bugetele locale, bugetele instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul local, sau integral din venituri proprii, bugetul împrumuturilor externe și interne, bugetul fondurilor nerambursabile precum și celelalte venituri și cheltuieli evidențiate în afara bugetului local.

\* Asigurarea finanțării acțiunilor trecute, ca urmare a descentralizării, în administrarea autorităților administrației publice locale se face distinct pentru primul an de transfer al noi responsabilități, iar în anii următori prin cuprinderea surselor de finanțare în ansamblu sumelor necesare finanțării responsabilităților transferate în anii anteriori.

\* Separarea răspunderilor persoanelor care angajează, ordonancează și lichidează cheltuielile și care, potrivit noii reglementări, revin ordonatorului de credite, de cele ale persoanelor care efectuează plata cheltuielilor, respectiv personalul financiar contabil denumit generic în ordonanță „contabil”.

\* S-au stabilit noi criterii de repartizare, pe unități administrativ-teritoriale, a sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, pentru echilibrarea bugetelor locale.

\* Se permite, ca execuția de casă să se realizeze și prin societăți comerciale bancare pentru derularea împrumuturilor interne și externe angajate de autoritățile administrației publice locale și a fondurilor externe nerambursabile.

\* Disponibilitățile fondului de rulment sunt purtătoare de dobândă și se păstrează într-un cont distinct deschis la unitățile teritoriale ale trezoreriei statului, în afara bugetului local.

# PRINCIPII BUGETARE PREVĂZUTE DE OUG NR. 45/2003

Întocmirea, aprobarea, executarea și controlul bugetului local are la bază și trebuie să respecte principiile:

- ❖ **Universalității** (art. 7) potrivit căruia veniturile și cheltuielile sunt incluse în buget ca sume brute, iar veniturile nu pot fi afectate direct pentru anumite cheltuieli cu excepția celor provenite din donații și sponsorizări.

Deși excepția prevăzută de Ordonanța este numai pentru veniturile provenite din donații și sponsorizări care în mod obligatoriu trebuie să fie alocate cheltuielilor (destinațiilor) precizate de donator sau sponsor există totuși și alte venituri care sunt afectate unor anumite categorii de cheltuieli. Facem referire aici la sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat care sunt transferate bugetelor locale și cărora prin prevederile legii bugetului de stat li se stabilesc destinații precise.

## **Exemplu:**

- Sumele defalcate din TVA pentru subvenționarea energiei termice livrate populației, în sistem centralizat;
- Sumele defalcate din TVA pentru plata drepturilor salariale ale personalului din învățământul preuniversitar;

- ❖ **Publicității** (art. 8) – potrivit căruia procesul bugetar este transparent.

Întregul proces bugetar al unei administrații publice locale trebuie să fie deschis și transparent. Aceste deziderate se realizează cel puțin prin:

- Publicarea în presa locală sau afișarea la sediul autorității administrației publice respective a proiectului bugetului local și al contului anual de execuție bugetară;
- Prezentarea contului anual de execuție a bugetului local în ședință publică;
- Dezbateră publică a proiectului de buget local – este una din principalele metode prin care cetățenii pot fi implicați în procesul de elaborare a proiectului de buget local.
  - dezbateră publică este o întâlnire deschisă tuturor cetățenilor comunității care doresc să participe;
  - întâlnirea trebuie anunțată înainte într-o manieră potrivită;
  - să aibă un scop clar despre ce se dorește să se realizeze;
  - trebuie organizată într-un spațiu potrivit;
  - să se urmărească rezultatele și impactul întâlnirii;
  - să fie flexibilă pentru realizarea schimbului de informații dintre administrația locală și cetățeni;
  - să se realizeze un schimb activ de idei.

Pentru realizarea dezbatelor publice propunem o procedura și un calendar prezentate în capitolul EXEMPLE PRACTICE.

- ❖ **Unității** (art. 9) – pentru monitorizarea fondurilor publice veniturile și cheltuielile se înscriu într-un singur document.
- ❖ **Unități monetare** (art. 10) – veniturile, cheltuielile, precum și toate operațiunile bugetare se exprimă în moneda națională.
- ❖ **Anualității** (art. 11) – veniturile și cheltuielile se aprobă pe o perioadă de 1 an care corespunde și cu exercițiul bugetar, respectiv 1 ianuarie – 31 decembrie.
- ❖ **Specializării bugetare** (art. 12) – Veniturile și cheltuielile se înscriu și se aprobă în buget pe surse de proveniență, iar cheltuielile grupate după natura economică și destinația acestora.

Numărul mare al impozitelor locale, taxelor locale și altor venituri locale, precum și marea diversitate a acțiunilor, activităților, respectiv a destinației cheltuielilor au făcut necesară elaborarea unor reglementări pentru gruparea și codificarea resurselor și cheltuielilor sub forma “Clasificației bugetare”.

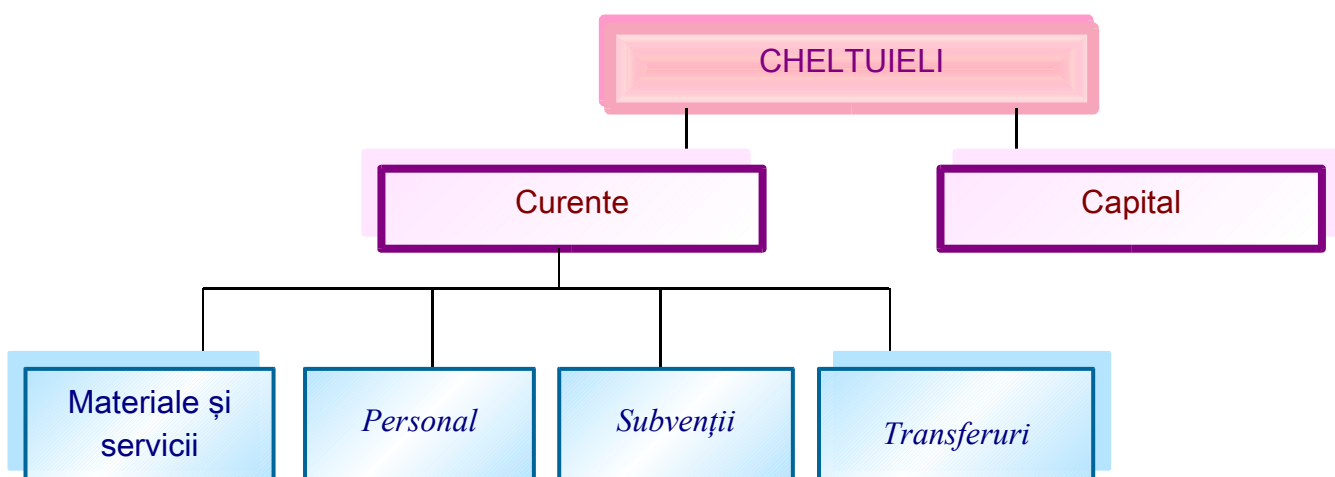
Veniturile și cheltuielile publice locale se grupează conform clasificației indicatorilor privind finanțele publice elaborată de Ministerul Finanțelor Publice.

Actuala clasificație bugetară cuprinde:

- la venituri – capitole și subcapitole;
- la cheltuieli – părți, capitole, subcapitole, titluri, articole, alineate și paragrafe.

Clasificația bugetară a cheltuielilor se compune din două părți distincte:

- a) Clasificația funcțională a cheltuielilor pe părți, capitole și subcapitole;
- b) Clasificația economică a cheltuielilor pe articole și alineate și paragrafe.



- ❖ **Echilibrului** (art. 13) – principiu propriu bugetelor colectivității locale și asigură viabilitatea bugetului impunând ca veniturile preconizate să se încaseze să acopere integral cheltuielile propuse să se realizeze, deci nu permite aprobarea bugetelor locale cu deficit.

Deși se vorbește de echilibru, nu este interzisă aprobarea unui buget cu excedent.

# COMPETENȚE ȘI RESPONSABILITĂȚI ÎN PROCESUL BUGETAR LOCAL 45/2003

În procesul bugetar local sunt implicați: ordonatorii de credite, consiliul local sau consiliul județean, funcționarii din departamentele financiar-contabile, dar și cei din celelalte departamente ale autorităților administrației publice locale, din instituții publice locale și din alte instituții publice de nivel național.

**Ordonatorii de credite sunt grupați în trei categorii (art. 17), respectiv ordonatori principali, ordonatori secundari și ordonatori terțiari.**

**Ordonatorii principali de credite sunt primarii pentru bugetele comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor municipiului București și președinții consiliilor județene pentru bugetele județelor.**

Aceștia pot delega calitatea de ordonator principal de credite înlocuitorilor de drept sau altor persoane împuternicite în acest sens, dar prin actul de delegare trebuie să precizeze obligatoriu condițiile și limitele delegării.

**Ordonatorii secundari și terțiari de credite sunt conducătorii instituțiilor sau serviciilor publice cu personalitate juridică care se finanțează din venituri proprii sau cărora li se alocă fonduri din bugetele locale.**

## **Responsabilitățile și competențele ordonatorilor principali de credite**

**În procesul bugetar, ordonatorii principali de credite au următoarele competențe și responsabilități:**

Elaborarea bugetului

- Elaborează împreună cu personalul de specialitate proiectul bugetului local (art. 16, art. 34);
- Întocmesc programul de investiții publice al unității administrativ-teritoriale și-l prezintă ca anexă la bugetul local inițial sau rectificat (art. 37).
- Depun la direcțiile generale ale finanțelor publice, până la 1 iulie, proiectul bugetului local echilibrat, însoțit de anexe, pentru anul bugetar următor;
- Publică, în presa locală sau afișează la sediul unității administrativ-teritoriale proiectul bugetului local, în termen de 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României a legii bugetului de stat;
- Supun aprobării consiliului local sau județean, după caz, în termen de 5 zile de la expirarea termenului de depunere a contestațiilor de către cetățeni proiectul bugetului local însoțit de raportul de prezentare al acestuia și de contestațiile depuse de către cetățeni;

- Avizează bugetele instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii (art. 15.1c) Execuția bugetului
- Organizează, urmăresc și verifică încasarea, prin compartimentele proprii de specialitate, a veniturilor provenite din impozit, taxe și alte venituri locale (art. 16);
- Urmăresc și raportează execuția bugetului
  - Repartizează pe trimestre veniturile și cheltuielile în funcție de termenele legale de încasare a veniturilor și de perioada în care se impune a fi efectuată cheltuiala (art. 46);
  - Deschid credite bugetare, în limita sumelor aprobate pe destinațiile specificate în buget pentru bugetul propriu și pentru bugetul celorlalte instituții sau servicii publice efectuate din bugetul local (art. 47);
  - Angajează, lichidează și ordonanzează cheltuielile în limita creditelor bugetare aprobate și veniturile bugetare posibile de încasat (art. 19);
  - Propun și urmăresc modul de prestare a serviciilor publice de interes local având în vedere eficientizarea acestora în beneficiul colectivității locale (art. 16)
  - Propun consiliului local modul de administrare a domeniului public și privat al unității administrativ teritoriale, răspund de integritatea bunurilor aflate în proprietate și de organizare și ținerea la zi a evidenței patrimoniului (art. 16 și 19);
  - Administrarea eficientă a fondurilor publice locale (art. 16);
  - Stabilirea opțiunilor și priorităților în aprobarea și efectuarea cheltuielilor publice locale (art.16).
  - Organizarea și ținerea la zi a contabilității și prezentarea la termen a situațiilor financiare asupra patrimoniului aflat în administrare și a execuției bugetare (art. 19).
  - Organizarea evidenței programelor inclusiv a indicatorilor aferenți acestora, precum și a sistemului de monitorizare a programului de achiziții publice și a programului de investiții (art. 19).
  - Analizează modul de utilizare a creditelor bugetare aprobate prin bugetul local și prin bugetele instituțiilor publice (art. 18).
  - Asigură și organizează controlul financiar preventiv propriu și auditul public intern care se execută asupra tuturor operatorilor care afectează fondurile publice și/sau patrimoniu public și privat al unității administrativ-teritoriale.
  - Propun contractarea directă sau garantarea de împrumuturi interne sau externe pe termen scurt, mediu sau lung și urmăresc achitarea la scadență a obligațiilor de plată rezultate din acestea (art. 16).
  - Propun consiliului local rectificarea bugetului local și a celorlalte bugete, după apariția legii de rectificare a bugetului de stat sau la propunerea fundamentală a sa (art. 16).
  - Elaborează, propun modificarea și urmăresc realizarea programelor de dezvoltare în perspectivă a unității administrativ-teritoriale (art. 16).

- Propun consiliului local sau județean, după caz, instituirea de taxe speciale pentru crearea și funcționarea unor servicii publice locale în interesul persoanelor fizice și juridice, dar și regulamentul privind instituirea și folosirea acestor taxe (art. 26).
- Propun consiliului local sau consiliului județean, după caz, utilizarea fondului de rezervă aprobat în bugetul local (art. 32)
- Transmit bugetul local sau județean aprobat, direcțiilor generale ale finanțelor publice, în termen de 5 zile de la aprobarea de către consiliile locale (art. 35).
- În situația în care legea bugetului de stat nu a fost adoptată cu 3 zile înainte de expirarea exercițiului bugetar și se aplică în continuare bugetul anului precedent solicită și fundamentează cererea privind acordarea de sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și transferuri consolidabile peste limita de 1/12 din prevederile anului precedent și o înaintează direcției generale a finanțelor publice, (art. 36).
- Încheie, în limitele mandatelor aprobate de fiecare consiliu implicat, convențiile sau contractele de asociere sau colaborare pentru realizarea unor lucrări sau servicii publice (art. 31 (1)).
- Urmăresc întocmirea documentațiilor tehnico-economice ale obiectivelor de investiții noi a căror finanțare se asigură parțial sau integral din bugetul local sau din bugetul de împrumuturi și le supune aprobării consiliului local sau județean, după caz (art. 40).
- Aprobă documentațiile tehnico-economice pentru investițiile destinate prevenirii sau înlăturării efectelor produse de acțiuni accidentale și calamități naturale care sunt elaborate și avizate potrivit prevederilor legale (art. 40)
  - Aprobă notele de fundamentare privind necesitatea și oportunitatea cheltuielilor de investiții cuprinse în poziția globală «alte cheltuieli de investiții» (art. 40).
  - Actualizează în funcție de evoluția indicilor de prețuri, pe propria răspundere și aprobă valoarea fiecărui obiectiv de investiții noi sau în continuare, indiferent de sursa de finanțare, ori de competența de aprobare a acestora (art. 40).
  - Stabilesc prioritățile în repartizarea sumelor pe fiecare obiectiv înscris în programul de investiții în limita fondurilor înscrise în proiectul de buget cu această destinație (art. 41).
  - Asigură și răspund de realizarea obiectivelor de investiții în cadrul duratelor de execuție aprobate, precum și de utilizare eficientă a fondurilor alocate investițiilor (art. 41 și art. 44).
  - Propun până la 31 octombrie, consiliilor locale sau județene, după caz, aprobarea redistribuirii fondurilor între proiectele înscrise în programul de investiții, în situația în care din motive obiective implementarea unui proiect de investiții nu se poate realiza potrivit proiecției bugetare (art. 44).
  - Propun consiliului local sau județean, după caz, în mod justificat, aprobarea virărilor de credite bugetare de la un capitol la alt capitol bugetar sau de la un program la alt program înainte de efectuarea cheltuielilor (art. 45) .

- Aprobă virările de credite bugetare pentru bugetul propriu și bugetele instituțiilor și serviciilor publice subordonate, în cadrul aceluiași capitol bugetar, inclusiv între programele aceluiași capitol care nu contravin dispozițiile ordonanței, legii bugetului de stat sau legii de rectificare a bugetului de stat (art. 45).
- Propun și transmit direcției generale a finanțelor publice, eșalonarea plăților pe zile a salariilor atât pentru personalul din aparatul propriu cât și pentru cei din instituțiile și serviciile publice subordonate (art. 51).
- Analizează lunar necesitatea menținerii unor credite bugetare pentru care sarcinile au fost desființate sau amânate, în baza unor dispoziții legale sau din alte cauze și propune consiliului local sau județean, după caz, anularea acestor credite bugetare (art. 52).
- Trimestrial și anual, întocmesc situații financiare asupra execuției bugetare și le transmit direcției generale a finanțelor publice, anual le supun aprobării consiliului local sau județean, după caz (art. 53).
- Au obligația să întocmească și să anexeze la situațiile financiare anuale rapoarte anuale de performanță în care se prezintă pe fiecare program, obiectivele, rezultatele preconizate și cele obținute, indicatorii și costurile asociate la care se adaugă și situații privind angajamentele legale (art. 53).
- Întocmesc și prezintă până la 31 mai spre aprobare consiliului local sau județean, după caz, conturile anuale de execuție a bugetului local, bugetele instituțiilor finanțate parțial din bugetul local, bugetele instituțiilor finanțate din venituri proprii, bugetul împrumuturilor interne și externe, bugetul fondurilor nerambursabile (art. 53).
- Determină și propun spre aprobarea consiliului local sau județean, comisionul de risc care se aplică asupra valorii împrumutului garantat de autoritatea locală (art. 60).

## **Responsabilitățile Consiliilor locale, județene și Consiliului General al Municipiului București**

**În procesul bugetar consiliile enumerate mai sus au următoarele competențe și responsabilități:**

- Consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București, în condițiile legii, în termen de 5 zile de la comunicare, repartizează pe unități administrativ-teritoriale, sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și transferurile consolidabile, aprobate prin legea bugetului de stat, în vederea definitivării proiectelor bugetelor locale de către ordonatorii principali de credite – art. 35 (2).
- Aprobă (art. 15(1)):
  - bugetele locale, bugetele împrumuturilor externe și interne și bugetele fondurilor externe nerambursabile;
  - bugetele instituțiilor publice, finanțate integral sau parțial din bugetele locale, în funcție de subordonarea acestora;

- bugetele instituțiilor publice, finanțate integral din venituri proprii, inclusiv rectificarea acestora, *cu avizul conform* al ordonatorului principal de credite.
- În termen de maximum 10 zile de la data supunerii spre aprobare a proiectului de buget local, se pronunță asupra contestațiilor și adoptă proiectul bugetului local, însoțit de raportul primarului, al președintelui consiliului județean sau al primarului general al municipiului București și de contestațiile depuse de locuitori în termenul legal de 15 zile de la data publicării sau afișării, se pronunță asupra contestațiilor și adoptă proiectul bugetului local, după ce acesta a fost votat pe capitole, subcapitole, titluri, articole, precum și alineate, după caz, și pe anexe. Proiectele se aprobă în maximum 45 de zile de la data publicării legii bugetului de stat în Monitorul Oficial al României, Partea I – art. 35 (4), (5) și (6).
- Aprobă rectificarea bugetelor enumerate mai sus, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii de rectificare a bugetului de stat, precum și ca urmare a unor propuneri fundamentate ale ordonatorilor principali de credite – art. 15 (2).
- Aprobă programele întocmite de ordonatorul principal de credite în scopul finanțării unor acțiuni (art. 22 (6)).
- Aprobă cheltuielile pentru investițiile finanțate din fonduri publice locale cuprinse în proiectele de buget, în baza programului de investiții publice al fiecărei unități administrativ-teritoriale, care se prezintă ca anexă la bugetul inițial și, respectiv, rectificat – art. 37 .
- Aprobă documentațiile tehnico-economice ale obiectivelor de investiții noi, a căror finanțare se asigură integral sau în completare din bugetele locale, precum și ale celor finanțate din împrumuturi interne și externe, contractate direct sau garantate de autoritățile administrației publice locale – art. 40 (1).
- Aprobă, până la 31 octombrie, redistribuirea fondurilor între proiectele înscrise în programul de investiții la propunerea ordonatorilor principali de credite ai bugetelor locale – art. 44 (1).
- Aprobă virările de credite bugetare de la un capitol la alt capitol al clasificăției bugetare și de la un program la altul, pe baza justificărilor corespunzătoare ale ordonatorilor principali de credite – art. 45 (4).
- Aprobă modificările intervenite în bugetele proprii și, respectiv, ale instituțiilor publice subordonate, în situațiile în care, pe baza dispozițiilor legale, au loc treceri de instituții, acțiuni sau sarcini în finanțarea autorităților administrației publice locale, prin modificarea volumul și structurii bugetului de stat, fără afectarea echilibrului bugetar – art. 48 (1) și (2).
- Aprobă la propunerea motivată a ordonatorului principal de credite anularea creditelor bugetare neutilizate de ordonatorii de credite, în condițiile nejustificării menținerii creditelor, sumele respective urmând să majoreze fondul de rezervă.
- Aprobă la propunerea ordonatorului principal de credite utilizarea fondului de rezervă bugetară, în cotă de până la 5% din totalul cheltuielilor pentru finanțarea unor cheltuieli urgente sau neprevăzute apărute în cursul exercițiului bugetar, pentru înlăturarea efectelor unor calamități naturale, precum și pentru acordarea unor ajutoare către unitățile administrativ-teritoriale în situații de extremă dificultate – art. 32 (1).

- Aprobă majorarea fondul de rezervă bugetară din disponibilitățile de credite bugetare care nu mai sunt necesare până la sfârșitul anului – art. 32 (2).
- Aprobă la propunerea ordonatorului principal de credite contractarea sau garantarea de împrumuturi interne sau externe, pe termen scurt, mediu și lung, pentru realizarea de investiții publice de interes local, precum și pentru refinanțarea datoriei publice locale – art. 57(1).
- Aprobă nivelul comisionului de risc determinat de ordonatorul principal de credite, comision care se aplică asupra valorii împrumutului garantat – art. 60 (4).
- Pot hotărî ca excedentele rezultate din execuția bugetelor instituțiilor publice subordonate, finanțate integral din venituri proprii, să se preia ca venit la bugetul local, după deducerea sumelor încasate anticipat și a obligațiilor de plată – art. 66 (3).
- Pot aproba împrumuturi fără dobândă din bugetul local, pe bază de convenție, unor instituții și servicii publice sau a unor activități finanțate integral din venituri proprii înființate în subordine unor ordonatori principali de credite, când acestea nu dispun la înființare de fonduri suficiente, pe baza unor documentații temeinic fundamentate – art. 68 (1).
- Aprobă impozitele și taxele locale în limitele și în condițiile legii – (art. 23 ).
- Aprobă anual impozitele și taxele speciale pentru funcționarea unor servicii publice locale, create în interesul persoanelor fizice și juridice – art. 26 (1),
- Aprobă regulamentul privind stabilirea condițiilor și sectoarelor de activitate în care se pot institui taxele speciale, modul de organizare și funcționare a serviciilor publice pentru care se propun taxele respective, modalitățile de consultare și de obținere a acordului persoanelor fizice și juridice beneficiare ale serviciilor respective – (art. 26 (3)).
- Deliberează asupra contestațiilor care s-au primit în termen de 15 zile de la data afișării sau publicării taxelor speciale – art. 26 (5).
- Aprobă contul de execuție al taxelor speciale care se întocmește distinct de contul de execuție al bugetului local.
- Hotărăște asupra participării cu capital sau cu bunuri, în numele și în interesul colectivităților locale pe care le reprezintă, la constituirea de societăți comerciale sau la înființarea unor servicii de interes public local ori județean în condițiile legii – art. 31 (2).
- Hotărăsc cooperarea, înfrățirea, precum și din aderarea la asociații interne și internaționale ale autorităților administrației publice locale– art. 31 (4).
- Aprobă situațiile financiare anuale, inclusiv anexele la acestea (rapoarte anuale de performanță fiecare program care să prezinte obiectivele, rezultatele preconizate și cele obținute, indicatorii și costurile asociate, precum și situații privind angajamentele legale) – art. 53 (3) și (4).
- Aprobă utilizarea fondului de rulment și contul de execuție al acestuia care se întocmește distinct de execuția bugetului local.
- Pot aproba înființarea de activități integral finanțate din venituri proprii pe lângă unele instituții publice, finanțate integral din bugetul local, stabilind totodată

domeniul de activitate, categoriile de venituri, natura cheltuielilor, sistemul de organizare și funcționare a acestor activități – art. 67 (1).

- Hotărăsc asupra excedentelor rezultate din execuția bugetelor de venituri și cheltuieli ale activităților finanțate integral din venituri proprii ca acestea să se reporteze în anul următor cu aceeași destinație sau se fie preluate ca venit la bugetul local – art. 67 (4).
- Aprobă, până la data de 31 mai a anului următor, conturile anuale de execuție a bugetelor locale, bugetelor instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii, bugetelor împrumuturilor externe și interne, bugetelor fondurilor externe nerambursabile – art. 53 (1).
- Aprobă contul de execuție al fondului de rulment constituit la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale – art. 76.

# PROCEDURI PRIVIND ELABORAREA BUGETULUI

Fiind o parte a bugetului public național, activitatea bugetară la nivel local face parte integrantă din activitatea bugetară la nivel național.

Astfel activitatea bugetară la nivel local parcurge următoarele etape:

**1. Elaborarea proiectului de buget (art. 21-34)**

- ✓ Cuprinde activitatea de fundamentare și determinare a veniturilor posibil de încasat pentru finanțarea cheltuielilor necesare a se realiza în vederea oferirii serviciilor publice locale ce intră în competența autorităților administrației publice locale.

**2. Aprobarea bugetului (art. 22, 35, 34-42, 37, 38, 39, 41-42)**

- ✓ Presupune analizarea, dezbateră și aprobarea bugetului local de către autoritățile deliberative ale administrației publice locale, respectiv consiliile locale pentru bugetele comunelor, orașelor și municipiilor și consiliile județene pentru bugetele proprii ale județelor.

**3. Execuția bugetului (art. 22, 25, 34, 36-56)**

- ✓ Constă în derularea efectivă bugetului local, respectiv aceasta realizându-se prin încasarea veniturilor și prin angajarea și efectuarea cheltuielilor planificate.

Această etapă este cea mai importantă având în vedere că reprezintă transpunerea în plan concret a previziunilor realizate în prima fază bugetară, asigurându-se astfel finanțarea activităților și funcționarea instituțiilor publice la nivel local.

**4. Încheierea execuției bugetare (art. 53, 56)**

- ✓ Încheierea exercițiului bugetar se concretizează în întocmirea unei dări de seamă complexe care reflectă modul de realizare a veniturilor și de efectuare a cheltuielilor în anul bugetar expirat.

**5. Controlului execuției bugetare (art. 20 și 62)**

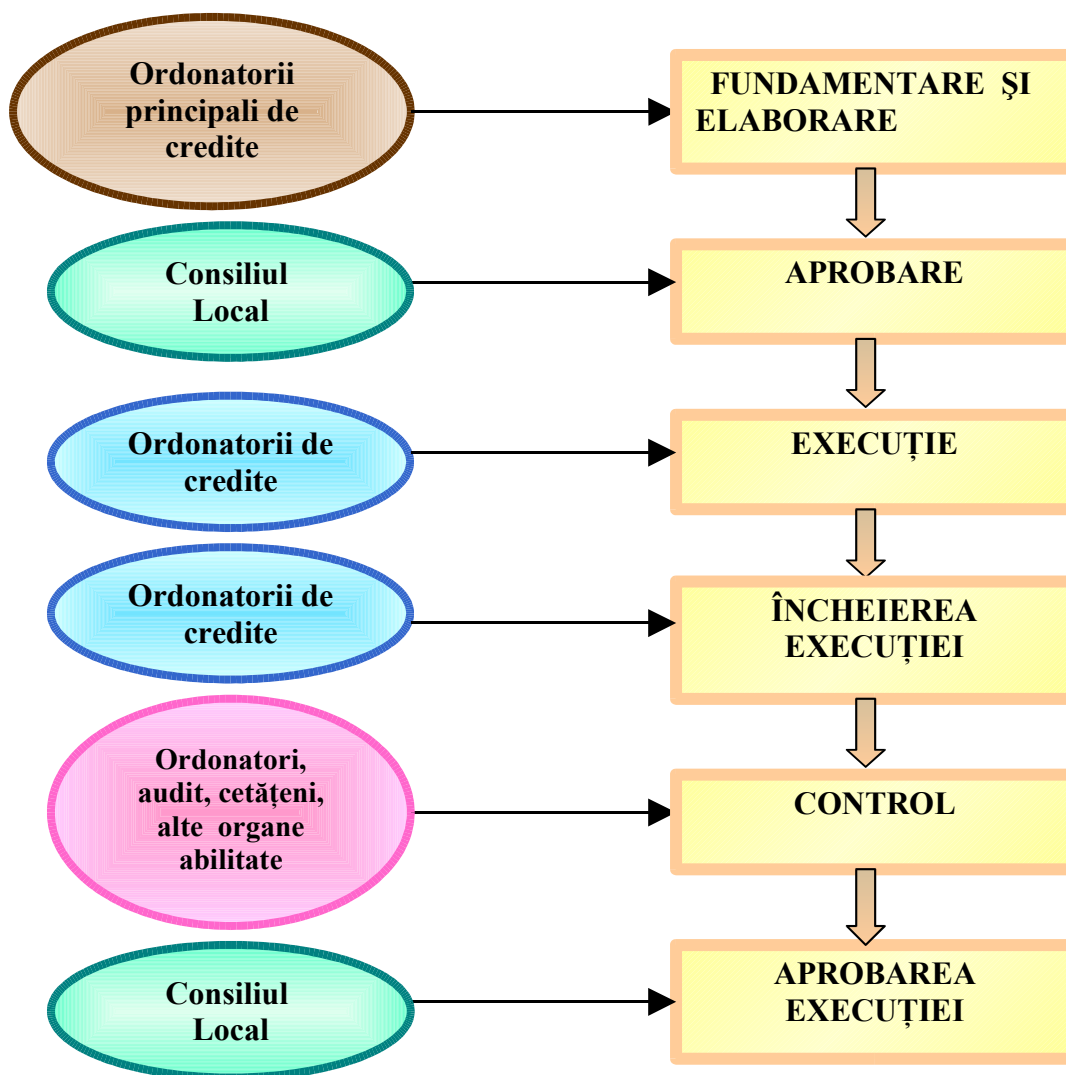
- ✓ Se realizează atât pe parcursul execuției bugetare prin auditul propriu organizat de către fiecare autoritate publică locală, dar și după închiderea execuției bugetare de către organele abilitate prin lege.

**6. Aprobarea execuției bugetare (art. 53).**

- ✓ Se realizează prin prezentarea și aprobarea contului de execuție bugetară în ședința publică a consiliului local.



## Fazele bugetului local și organele competente să le realizeze



# FUNDAMENTAREA BUGETULUI LOCAL

Elaborarea bugetului nu reprezintă numai întocmirea unui document financiar, ci este etapa în care se determină legătura dintre mobilizarea fondurilor și atingerea scopurilor și obiectivelor propuse impunând realizarea, de către autoritățile administrației publice locale, a unor ample și complexe analize asupra ceea ce a fost și a ceea ce urmează să se întâmple.

În această etapă sunt evaluate serviciile publice oferite comunității, se analizează și se previzionează posibilele schimbări, atât în domeniul resurselor financiare cât și al serviciilor ce trebuiesc oferite, se stabilesc prioritățile și se planifică veniturile posibile a se încasa și cheltuielile ce pot fi finanțate în exercițiul bugetar respectiv.

La elaborarea proiectelor de buget, ordonatorii de credite trebuie să aibă în vedere (art. 21):

- Prognozele principalilor indicatori macroeconomici și sociali, elaborate de organele abilitate și care privesc anul pentru care se întocmește bugetul, dar și previziunile pe următorii 3 ani;
- Politicile bugetare și fiscale atât la nivel central cât și la nivel local;
- Prevederile angajamentelor multianuale, ale memorandumurilor de finanțare, ale acordurilor de împrumut sau garantare, încheiate, precum și a celorlalte acorduri sau angajamente semnate și aprobate.
- Prioritizarea cheltuielilor dată de necesitatea, oportunitatea, eficiența și eficacitatea finanțării serviciilor, acțiunilor, activităților sau programelor propuse.
- Propunerile de cheltuieli detaliate ale ordonatorilor de credite care la rândul lor trebuie să țină cont de elemente enumerate anterior.

Pentru fundamentarea bugetului local se recomandă să se parcurgă următoarele etape:

- adoptarea la nivel local a unei politici bugetare;
- stabilirea unui calendar pentru elaborarea bugetului;
- implicarea tuturor compartimentelor autorității administrativ teritoriale sau instituțiilor și serviciilor publice locale în elaborarea bugetului și instruirea persoanelor implicate în acest proces;
- fundamentarea și planificarea resurselor financiare;
- fundamentarea și planificarea cheltuielilor;

## Adoptarea unei politici bugetare

La art. 21 se prevede că în elaborarea bugetului trebuie să se aibă în vedere și politica fiscală și bugetară locală, fără a se menționa însă dacă se impune adoptarea acesteia.

Totuși, având în vedere creșterea competențelor și responsabilităților organelor deliberative și a celor executive ale administrației publice locale, se impune adoptarea unei strategii financiare, bugetare care să creeze și să mențină o viziune de ansamblu asupra întregii activități care de fapt se reflectă în activitatea financiară.

O astfel de strategie prin care autoritățile administrației publice locale își definesc managementul financiar poate fi elaborată de către ordonatorul principal de credite și aprobată de consiliul local sau județean, după caz, sub forma unei **politici bugetare**.

Se recomandă ca declarația de politică bugetară să fie prezentată sub formă scrisă, să acopere toate domeniile managementului financiar, să fie clară, coerentă și ușor de înțeles.

La elaborarea politicii financiare trebuie avută în vedere legislația, nivelul de dezvoltare locală, suportabilitatea fiscală de către contribuabili, politica de dezvoltare regională și națională și pot participa:

- consilierii locali sau județeni;
- cetățenii, mediul de afaceri, societatea civilă;
- mass-media;
- departamentele de specialitate ale autorităților administrației publice locale;

Declarația de politică bugetară trebuie să facă referire la următoarele domenii:

- politica de impozitare și de venituri,
- bugetul operațional (de funcționare)
- rezerve financiare,
- programul de investiții,
- gestionarea lichidităților,
- administrarea domeniului public și privat al unității administrativ teritoriale,
- angajarea de împrumuturi,
- contabilitate,
- expertiză,
- raporturi financiare,
- achiziții, etc.

În capitolul EXEMPLE PRACTICE prezentăm o serie de exemple de politici bugetare.

## **VENITURILE BUGETULUI LOCAL ȘI FUNDAMENTAREA ACESTORA**

Potrivit principiului autonomiei locale prevăzut de Legea administrației publice locale nr. 215/2001, unitățile administrativ teritoriale au dreptul la resurse proprii pe care autoritățile administrației publice locale le gestionează, potrivit atribuțiilor ce le revin în condițiile legii. Aceste resurse financiare trebuie să fie proporționale cu competențele și cu responsabilitățile ce revin autorităților administrației publice locale.

Pornind de la acest principiu, în art. 5 din OUG nr. 45/2003 sunt prevăzute categoriile de venituri ale bugetelor locale:

- *Venituri proprii* – provenite din:
  - ✓ *impozite, taxe, contribuții, vărsăminte, alte venituri locale stabilite prin lege;*
- *Cota defalcată din impozitul pe venit* ce revine unităților administrativ-teritoriale în conformitate cu prevederile legale.

Potrivit clasificăției bugetare veniturile proprii se clasifică astfel:

- *Venituri curente fiscale* din care:
  - **impozite directe** (ex.: impozitul pe clădiri, pe teren, taxe asupra mijloacelor de transport datorate de persoane fizice sau juridice, etc);
  - **impozite indirecte** (ex.: taxe și tarife pentru eliberarea licențelor și autorizației de funcționare, taxe de timbru judiciare și pentru activitatea notarială, taxe extrajudiciare, etc.).
- *Venituri curente nefiscale* – din care :
  - **vărsăminte de la instituții publice** (ex. – venituri privind circulația pe drumurile publice, veniturile circumscripțiilor sanitar-veterinare, punctelor de însămânțare artificială, vărsăminte din disponibilitățile instituțiilor publice, etc.)
  - **diverse venituri** – (ex. recuperarea cheltuielilor de judecată, imputații și despăgubiri, venituri din amenzi și din alte sancțiuni aplicate, venituri din concesiuni și închirieri, etc.)
- *Venituri de capital* (ex. – *provenite din valorificarea unor bunuri ale instituțiilor publice, din privatizare, din vânzarea unor bunuri aparținând domeniului privat al unității administrativ-teritoriale.*
- *Cota defalcată din impozitul pe venit ce revine unității administrativ teritoriale stabilită prin lege, de respectiv 36% la comune, orașe, municipii, 36,5% la bugetul propriu al municipiului București, 18% la bugetul sectoarelor municipiului București și 10% la bugetul propriu al județului (art. 28 din OUG nr. 45/2003) cote care prin legea bugetului de stat pot fi numai majorate nu și diminuate cum prevedea vechea reglementare, respectiv Legea nr. 189/1998.*

Dacă prin Legea 189/1998 cotele din impozitul pe venit erau incluse în categoria prelevări de la bugetul statului, prin această nouă reglementare **cotele din impozitul pe venit sunt incluse în categoria veniturilor proprii** alături de impozite, taxe, contribuții, vărsăminte și alte venituri locale.

Probabil că această clasificare s-a realizat pentru:

- a se evidenția mai ușor veniturile autorităților locale care se iau în calcul la determinarea capacității de îndatorare respectiv de 20% din veniturile proprii;
- includerea într-o singură categorie a acelor venituri care pot constitui surse de garantare a împrumuturilor contractate de către unitatea administrativ teritorială sau de către agenții economici și serviciile publice din subordinea acestora.

Deși această sursă de venit este nominalizată ca venit propriu al unităților administrativ teritoriale, ea rămâne în continuare sursă a bugetului de stat asupra căreia autoritățile administrației publice locale nu au competență de control în ceea ce privește stabilirea și virarea sumelor datorate.

Pentru creșterea veniturilor provenite din această sursă și pentru stimularea autorităților administrației publice locale urmăresc creșterea sumelor încasate din aceste cote, se impune modificarea reglementărilor legale în sensul acordării de competențe de control autorităților administrațiilor publice locale și pentru acest venit.

- *Sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat* acordate pentru finanțarea unor responsabilități transferate autorităților administrației publice locale, precum și pentru echilibrarea bugetelor locale, sume ce sunt stabilite anual prin legea bugetului de stat (art. 29)

Repartizarea sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat destinate echilibrării bugetelor locale se face pe județe în funcție de următoarele criterii:

- a) 70% din suma în funcție de impozitul pe venitul global mediu/cap de locuitor (pe baza execuției impozitului pe venitul global din anul precedent)
- b) 30% din sumă în funcție de suprafața județului.

Din total sumă repartizată pe județ, prin anexa la legea anuală de aprobare a bugetului de stat, 25% se alocă pentru bugetul propriu al județului respectiv, iar diferența se repartizează pe localități în interiorul județului.

Pentru repartizarea echitabilă a sumelor de echilibrare către bugetele locale, au fost stabilite criteriile enumerate în articol (29).

La baza acestor criterii au stat câteva elemente care influențează nivelul cheltuielilor unei autorități publice locale, respectiv;

- populația unității administrativ teritoriale;
- suprafața unității administrativ teritoriale;
- capacitatea financiară;
- impozitul pe venit calculat la nivelul unității administrativ-teritoriale.

De asemenea, pentru susținerea programelor cu finanțare externă care necesită cofinanțare locală, s-a lăsat în competența consiliilor județene, să stabilească criterii specifice de repartizare a unei cote de 15% din cota de 75% rămasă pentru echilibrarea

bugetelor comunelor, orașelor și municipiilor, provenite din sumele de echilibrare din unele venituri ale bugetului de stat precum și din cota de echilibrare care se constituie la nivel județean.

Diferența de 25% din sumele de echilibrare provenite din unele venituri ale bugetului de stat, precum și din cota de echilibrare care se constituie la nivel județean se alocă bugetului propriu al județului.

Spre deosebire de vechea reglementare, consultarea primarilor în vederea repartizării sumelor de echilibrare a bugetelor locale, se realizează de o comisie constituită la nivelul fiecărui județ, componența regăsindu-se în textul articolului 29.4.

Prin această reglementare se asigură respectarea principiului prevăzut de Legea administrației publice locale 215/2001, respectiv cel al consultării.

În capitolul EXEMPLE PRACTICE se prezintă un exemplu de repartizare a sumelor defalcate din impozitul pe venit pentru o unitate administrativ teritorială

- **Subvenții de la bugetul de stat** Deși la art. 30 din OUG nr. 45/2003 aceste venituri sunt denumite ca transferuri consolidabile pentru bugetele locale, totuși, în clasificarea bugetară, se regăsesc ca subvenții primite de la bugetul de stat.

Enumerăm câteva categorii de astfel de subvenții:

- pentru investiții finanțate parțial din împrumuturi externe la a căror realizare contribuie și Guvernul;
  - pentru finanțarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap;
  - pentru dezvoltarea sistemului energetic, etc.
- **Subvenții primite de la alte bugete** (ex. – pentru susținerea sistemului de protecție și drepturile copilului, pentru finanțarea programelor pentru ocuparea temporară a forței de muncă).

În art. 5 din ordonanță se prevede că pentru evaluarea corectă a veniturilor la elaborarea bugetului respectiv, fundamentarea veniturilor trebuie să se bazeze pe constatarea și evaluarea materiei impozabile, a bazei de impozitare, evaluarea veniturilor obținute din serviciile prestate, dar și pe alte elemente specifice identificate de fiecare autoritate.

Pentru fundamentarea veniturilor provenite din taxe, impozite și alte venituri locale ar trebui să se țină seama de:

- **Gradul de colectare** a respectivelor venituri în perioadele anterioare anului bugetar pentru care se fundamentează bugetul, realizându-se și o analiză a cauzelor care au condus la nivelul respectiv de colectare.

Pot exista mai multe situații cum ar fi:

---

*Ghid de utilizare a OUG 45/2003 privind finanțele publice locale*

- grad ridicat de colectare care, la rândul său, poate fi determinat de o fiscalitate scăzută, ceea ce conduce la concluzia că mai există rezerve pentru suplimentarea veniturilor;
- grad scăzut de colectare care poate însuma ori evaziune fiscală, ori o fiscalitate prea mare, concluzii care trebuie să dirijeze autoritatea să ia măsuri de intrare în normalitate.
  - **Nivelul de fiscalitate** – la stabilirea nivelului impozitelor și taxelor locale trebuie avute în vedere și obiectivele pe termen scurt, mediu și lung ale autorităților respective.

Important pentru stabilirea fiscalității la nivelul unei localități este calcularea gradului de fiscalitate determinat ca raport între nivelul fiscalității și nivelul salariilor.

- **Cuantificarea nivelului inflației**

Fundamentarea cotei din impozitul pe venit – trebuie să aibă în vedere:

- dezvoltarea locală și națională;
- variațiile nivelului impozitului pe venitul global;
- nivelul încasării impozitului în anii anteriori.

## FUNDAMENTAREA CHELTUIELILOR

Având în vedere impactul pe care serviciile oferite de municipalitate creează sau nu un grad de satisfacție a cerințelor cetățenilor, autoritățile administrației publice locale trebuie să fie interesate să stabilească în mod cât mai realist, obiectiv și eficient acțiunile, obiectivele și serviciile ce pot fi finanțate într-un an bugetar.

De altfel și Ordonanța prevede la art. 5 că fundamentarea, dimensionarea și repartizarea cheltuielilor se efectuează în concordanță cu atribuțiile ce revin autorităților administrației publice locale, dar și cu prioritățile stabilite de acestea.

La fel ca și în cazul veniturilor și în cazul fundamentării cheltuielilor autoritățile administrației publice locale trebuie să aibă în vedere:

- baza legală a cheltuielilor;
- destinația cheltuielilor;
- analiza prețurilor și tarifelor;
- analiza serviciilor oferite din punct de vedere cantitativ și calitativ;
- previziunea asupra schimbărilor ce vor intervenii;
- elemente specifice de calcul (ex. nr personal, nr. asistați, nr elevi, beneficiari ai venitului minim garantat, salarii de bază, etc.)

## CALENDARUL BUGETAR

În articolele 33-36 din Ordonanță se regăsesc prevederi referitoare la calendarul bugetar.

Calendarul bugetar are două faze, respectiv în perioada:

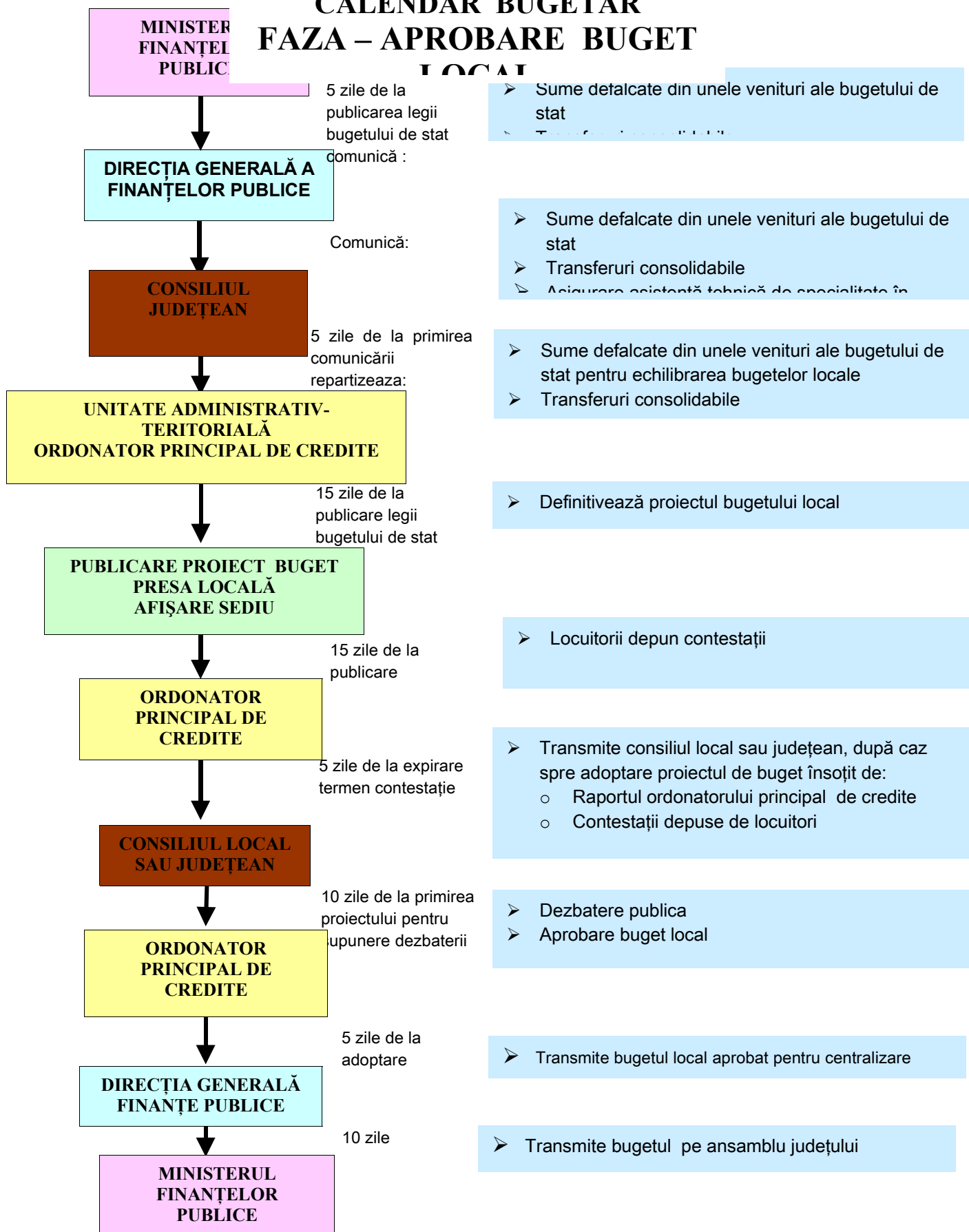
- propunerilor de buget (perioada iunie - iulie a fiecărui an);
- aprobarea bugetului local (după adoptarea legii bugetului de stat).

Prezentăm schematic calendarul bugetar în cele două faze.



# CALENDAR BUGETAR

## FAZA – APROBARE BUGET LOCAL



## Calendarul propriu pentru elaborarea bugetului

Deși nu există o prevedere legală care să impună elaborarea unui calendar propriu al autorităților locale privind elaborarea bugetului local, întocmirea unui astfel de calendar este foarte importantă.

Calendarul este util atât specialiștilor care sunt implicați în elaborarea bugetului local, cât și ordonatorului principal de credite, acesta cuprinzând atât termenele cât și activitățile importante programate pentru elaborarea, dezbateră și aprobarea bugetului.

Existența calendarului bugetar crește și responsabilitatea celor implicați în procesul elaborării bugetului local.

Directorul economic/contabil șef ca persoană de specialitate în domeniul elaborării bugetului ar trebui să întocmească calendarul bugetar după ce s-a consultat cu reprezentanții direcției generale a finanțelor publice și cu ordonatorul principal de credite.

De asemenea, va întocmi formulare și instrucțiuni pentru elaborarea bugetului pe care, le va înainta persoanelor implicate în elaborarea bugetului local, însoțite de calendarul bugetar.

Deoarece pregătirea de specialitate a persoanelor care lucrează în respectivele compartimente nu întotdeauna este din domeniul economic se impune instruirea acestora în domeniul elaborării bugetului.

Un model de calendar pentru elaborarea și aprobarea proiectului de buget este prezentat în capitolul EXEMPLE PRACTICE.

Întrucât, pe categoriile mari de responsabilități ale autorităților administrației publice locale sunt constituite și funcționează compartimente de specialitate proprii prin care se realizează aceste responsabilități, se impune ca toate aceste compartimente care prin activitatea desfășurată cunosc nevoile comunității, să fie implicate în procesul bugetar.

- Spre deosebire de vechea reglementare termenul de aprobare a bugetului local este de 45 de zile de la publicarea Legii bugetului de stat, în Monitorul Oficial al României. În cazul în care nu se respectă termenul maxim de aprobare a bugetului local, respectiv de 45 de zile, Direcțiile generale ale finanțelor publice sunt autorizate să dispună sistarea alimentării conturilor unităților administrativ-teritoriale cu sume și cote defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, precum și cu transferuri consolidabile.
- O altă noutate este aceea că bugetul local se adoptă de către consiliul local ori județean, după ce a fost votat inclusiv pe titluri și alineate.

- Proiectul de buget se elaborează și se supune spre aprobare consiliului local sau județean numai de către ordonatorul principal de credite.

## **PREVEDERI REFERITOARE LA INVESTIȚIILE PUBLICE LOCALE**

În cuprinsul Ordonanței la art. 37 și art. 38 se regăsesc reglementări referitoare la investițiile publice locale.

Consiliul local, județean și Consiliul General al Municipiului București aprobă cheltuielile pentru investițiile finanțate din fonduri publice locale cuprinse în proiectele de buget, în baza programului de investiții publice ale fiecărei unități administrativ teritoriale care se prezintă ca anexă la bugetul inițial și respectiv bugetul rectificat.

Ordonatorii principali de credite întocmesc anual programul de investiții publice.

Ce este programul de investiții publice? Este un plan multianual (5 – 6 ani) în care sunt nominalizate obiective de investiții înscrise pe ani, în ordinea priorității, cu anticiparea datelor de începere și de finalizare, a costurilor anuale estimative și a surselor de finanțare propuse.

În fiecare an programul este revizuit și analizat, rezultând programul pe anul următor.

Întocmirea programelor de investiții de capital și elaborarea bugetelor de investiții constituie un proces complex și dinamic, implicând mai multe etape. Complexitatea procesului depinde de legislație, gradul de reglementare la nivel central, de mărimea administrației publice locale, structura organizațională, capacitatea angajaților și de starea financiară a unității administrativ teritoriale respective.

Prezentăm în capitolul EXEMPLE PRACTICE etape ce pot fi parcurse în procesul de programare a investițiilor de capital și al pregătirilor bugetelor:

Consiliile locale, județene și Consiliul General al municipiului București aprobă documentațiile tehnico – economice ale obiectivelor de investiții noi, a căror finanțare se asigură integral sau în completare din bugetele locale, precum și ale celor finanțate din împrumuturi interne și externe, contractate direct sau garantate de autoritățile administrației publice locale (art. 40).

Consiliile locale, județene și Consiliul general al municipiului București, aprobă până la 31 octombrie redistribuirea fondurilor între proiectele înscrise în programul de investiții la propunerea ordonatorilor principali de credite (art. 44).

## EXECUȚIA BUGETARĂ

Conform prevederilor art. 45 din Ordonanță, consiliile locale, județene și Consiliul general al municipiului București aprobă virările de credite bugetare de la un capitol la alt capitol al clasificăției bugetare și de la un program la altul, pe baza justificărilor corespunzătoare ale ordonatorilor principali de credite și acestea pot fi efectuate numai înainte de angajarea cheltuielilor.

Este interzisă majorarea prin virări a creditelor pentru cheltuielile de personal aprobate prin buget.

În situațiile în care pe baza unor dispoziții legale au loc treceri de instituții, acțiuni sau sarcini în finanțarea autorităților administrației publice locale prin modificarea volumului și structurii bugetului de stat, consiliile locale, județene și Consiliul general al municipiului București aprobă modificările intervenite în bugetele proprii și respectiv ale instituțiilor publice subordonate (art. 48).

Fondurile externe nerambursabile au un regim special și nu sunt incluse în bugetul local. Așa cum s-a prezentat la art. 1, bugetul fondurilor externe se aprobă separat de bugetul local, dar face parte din bugetul general al unității administrativ teritoriale.

Încasarea și derularea fondurilor nerambursabile este permisă să se realizeze prin conturi deschise la bănci comerciale, iar acestea au caracter previzional, se derulează conform acordurilor încheiate, pot fi cheltuite numai în scopul în care au fost acordate și în limita disponibilităților existente în cont.

## **COLABORARE, COOPERARE, ASOCIERE, ÎNFRĂȚIRE, ADERARE**

Pentru realizarea unor servicii și lucrări publice locale, consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București pot aproba aderarea, se pot înfrăți și colabora cu asociații interne și internaționale (Art. 31).

Convențiile sau contractele de asociere se încheie de ordonatorii principali de credite în limita mandatelor acordate de fiecare consiliu implicat.

Obligațiile financiare rezultate din aceste acorduri se suportă din bugetele locale ale celor implicați.

În capitolul ANEXE se regăsesc modelele de contracte pentru asociere și parteneriat.

## FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ

**Autoritățile administrației publice locale își pot constitui fond de rezervă în limita a 5% din totalul cheltuielilor. Acest fond poate fi utilizat numai la propunerea ordonatorului principal de credite și aprobat de către Consiliul local.**

Au fost extinse categoriile de acțiuni pentru care poate fi utilizat fondul de rezervă. Astfel, din fondul de rezervă pot fi repartizate sume pentru finanțarea unor cheltuieli urgente sau neprevăzute apărute în cursul exercițiului bugetar, dar și pentru acordarea de ajutoare unei unități administrativ teritoriale care se află în situații financiare deosebit de grele.

Fondul de rezervă se constituie la aprobarea bugetului și este înscris în bugetul local, inclusiv repartizat pe trimestre.

Pe parcursul exercițiului bugetar, fondul de rezervă poate fi majorat, cu aprobarea Consiliului local, din disponibilitățile de credite bugetare pentru care ordonatorul principal de credite a făcut propunerea de anulare.

### Faze în procesul execuției cheltuielilor bugetare

În procesul execuției cheltuielilor bugetare se parcurg patru faze:

- angajament
- lichidare
- ordonanțare
- plată

În vederea respectării și parcurgerii celor patru faze ale execuției bugetare a cheltuielilor, ordonatorii de credite stabilesc norme proprii prin care se precizează procedurile, persoanele implicate și documentele privind execuția cheltuielilor.

Execuția bugetară a cheltuielilor la orașe, municipii, sectoarele municipiului București, județe și municipiul București se bazează pe principiul separării atribuțiilor persoanelor care au calitatea de ordonator de credite de atribuțiile persoanelor care au calitatea de contabil.

Fac excepție de la acest principiu comunele și instituțiile publice care în compartimentul financiar contabil au un număr de personal mai mic de 5 persoane. În această situație plata cheltuielilor se realizează de către ordonatorul de credite și persoana împuternicită în acest sens, dar trebuiesc parcurse și primele 3 faze.

În capitolul Anexe prezentăm modelele de formulare, precum și de grafice de circulație a documentelor ce pot fi utilizate în cele 4 faze.

Printre acestea se regăsesc:

- model de notă de fundamentare;
- propunere de angajare a unei cheltuieli;
- angajament bugetar;
- ordonanțare de plată;
- situație privind execuția cheltuielilor bugetare angajate la finele trimestrului;
- grafic de circulație a documentelor privind «Angajarea cheltuielilor»;
- grafic de circulație a documentelor privind «Lichidarea cheltuielilor»;
- grafic de circulație a documentelor privind «Ordonanțarea de plată a documentelor»;
- grafic de circulație a documentelor privind «Plata cheltuielilor».

## Contul anual de execuție bugetară

Ordonatorii principali de credite prezintă spre aprobare consiliilor locale, județene, al municipiului până la data de 31 mai a anului următor conturile anuale de execuție bugetară a bugetelor locale, bugetelor instituțiilor publice finanțate integral sau din venituri proprii, bugetelor instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetele locale, bugetelor împrumuturilor externe și interne, bugetele fondurilor externe nerambursabile, precum și cel al taxelor speciale și al fondului de rulment.

Ordonatorii principali de credite vor prezenta spre aprobare consiliilor locale, județene, al municipiului București situațiile financiare anuale asupra execuției bugetare inclusiv anexele la acesteia, care vor cuprinde rapoarte anuale de performanță pe fiecare program cu obiectivele stabilite, rezultatele obținute, indicatorii de performanță, precum și situații clare cu privire la angajamentele legale.

## Excedentul sau deficitul bugetar

Execuția bugetară se încheie la data de 31 decembrie a fiecărui an. Excedentul anual al bugetului local, rezultat după efectuarea tuturor regularizărilor se utilizează pentru:

- a) rambursarea împrumuturilor restante, plata dobânzilor, comisioanelor etc.
- b) constituirea fondului de rulment.

Disponibilitățile fondului de rulment sunt purtătoare de dobândă, se păstrează într-un cont distinct la unitățile teritoriale ale trezoreriei statului, în afara bugetului local și poate fi utilizat cu aprobarea Consiliului local, județean sau al municipiului București, pentru :

- a. acoperirea golurilor de casă
- b. acoperirea definitivă a eventualului deficit bugetar rezultat la finele exercițiului bugetar
- c. pentru finanțarea unor investiții din competența autorităților administrației publice locale
- d. pentru dezvoltarea serviciilor locale.

## Prevederi referitoare la împrumuturi

Ordonanța prevede competența Consiliilor locale, județene și al municipiului București de a aproba contractarea sau garantarea de împrumuturi interne sau externe pe termen scurt, mediu și lung pentru realizarea de investiții publice sau pentru refinanțarea datoriei publice.

În Ordonanță la art. 57 alin. (2) se precizează că **ordonatorul principal de credite este inițiatorul proiectului de hotărâre privind angajarea unui împrumut sau garantarea unui împrumut, iar consiliul local este cel care aprobă împrumutul sau garantarea acestuia.**

*Angajarea directă de către autoritățile publice locale a împrumuturilor externe precum și garantarea de către acestea a unor împrumuturi externe contractate de către agenți economici sau servicii publice de subordonare locală se pot realiza numai cu avizul comisiei de autorizare a acestor împrumuturi* constituite la nivel național.

Investițiile publice de interes local pot fi lucrări și dotări:

- de infrastructură;
- din domeniul asistenței sociale în competența autorităților locale;
- din domeniul învățământului, sănătății, culturii sau alte domenii în responsabilitatea autorităților publice locale.

Prevederile articolului fac referire atât la instrumentele datoriei publice, cât și la obligațiile autorităților administrației publice locale în ceea ce privește ținerea evidenței împrumuturilor contractate și a garanției acordate prevăzându-se că pentru acestea sunt conduse registre de evidență.

Ca noutate apare reglementarea privind obligația administrației publice locale de a transmite Ministerului Finanțelor Publice, în termen de 10 zile de la data intrării în vigoare a contractului de împrumut sau de garantarea împrumutului, copii de pe fiecare document primar care atestă contractarea sau garantarea împrumutului sau a actului adițional al acestuia.

În plus, lunar, până în data de 20, autoritățile administrației publice locale sunt obligate să raporteze Ministerului Finanțelor Publice date privind derularea datoriei publice locale.

Reglementarea este excesivă având în vedere că la ultimul alineat al aceluiași articol se precizează că serviciul datoriei publice locale reprezintă numai obligația și răspunderea autorității administrației publice locale care a angajat sau garantat împrumutul.

Datoria publică locală a fiecărei unități administrativ-teritoriale nu poate depăși anual 20% din veniturile proprii ale acesteia, iar în calculul datoriei publice locale anual se cuprind toate ratele scadente ale împrumutului contractat, dar și a celui garantat, dobânzile și comisioanele aferente acestora.

De reținut este faptul că garantarea unui împrumut angajat de către un agent economic sau serviciu public afectează cota de 20%, limita maximă a datoriei publice admisă de lege.

## FONDUL DE RISC

Deoarece autoritățile administrației publice locale pot garanta împrumuturile contractate de către agenții economici sau serviciile publice de subordonare locală prin articolul 60 din Ordonanță s-a reglementat constituirea **fondului de risc**.

Fondul de risc se constituie în afara bugetului și se păstrează tot la unitățile teritoriale ale trezoreriei statului în conturi separate pentru împrumuturi interne și pentru împrumuturi externe.

Sumele din contul "Fondului de risc" după la trezorerie sunt purtătoare de dobândă.

Vezi art. 31 și 39 din Legea datoriei publice 81/1999.

Pentru garantarea de către administrația publică locală a unui împrumut contractat de un agent economic sau a unui serviciu public de subordonare locală, agentul economic sau serviciu public respectiv este obligat să plătească garantului un comision determinat de ordonatorul principal de credite ca o cotă procentuală aplicată asupra valorii împrumutului efectiv contractat și aprobat de către consiliul local. Prin încasarea comisionului respectiv se constituie fondul de risc.

În situația în care împrumutul nu se onorează de către contractant, administrația publică locală poate achita creditorului, din fondul de risc, sumele scadente, sume care se recuperează de la garantat. În această situație garantatul este obligat să plătească dobânzi și penalități de întârziere în conformitate cu dispozițiile legale privind creanțele bugetare locale.

Aceeași obligație o are garantul și în situația în care nu-și virează la termenele stabilite în acordul de garantare, comisionul de risc. Deși se precizează că soldul fondului de risc se reportează de la un an la altul, nu se face aici o referire cum se procedează la terminarea acordului de garantare.

În capitolul "Anexe" se regăsește un model al unei convenții de garantare.

## SANCTUNI

Nerespectarea prevederilor Ordonanței atrage suportarea de sancțiuni de către persoanele care se fac răspunzătoare.

Sancțiunile pe articolele sunt prezentate în capitolul ANEXE – în cuprinsul OUG 45/2003.

## ANEXE

# Ordonanță de Urgență Nr. 45/2003 privind finanțele publice locale

Emitent: Guvernul României

Publicată în: Monitorul Oficial nr. 431 din 19 iunie 2003

CAP. 1

Dispoziții generale

ART. 1

Obiectul ordonanței de urgență

(1) Prezenta ordonanță de urgență stabilește principiile, cadrul general și procedurile privind formarea, administrarea, angajarea și utilizarea fondurilor publice locale, precum și responsabilitățile autorităților administrației publice locale și ale instituțiilor publice implicate în domeniul finanțelor publice locale.

(2) Dispozițiile prezentei ordonanțe de urgență se aplică în domeniul elaborării, aprobării, executării și raportării:

a) bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, județelor și municipiului București;

b) bugetelor instituțiilor publice, finanțate integral sau parțial din bugetele locale, după caz;

c) bugetelor instituțiilor publice, finanțate integral din venituri proprii;

d) bugetului împrumuturilor externe și interne, pentru care rambursarea, plata dobânzilor, comisioanelor, spezelor și a altor costuri se asigură din bugetele locale și care provin din: împrumuturi externe contractate de stat și subîmprumutate autorităților administrației publice locale și/sau agenților economici și serviciilor publice din subordinea acestora; împrumuturi externe contractate de autoritățile administrației publice locale și garantate de stat; împrumuturi externe și/sau interne contractate sau garantate de autoritățile administrației publice locale;

e) bugetului fondurilor externe nerambursabile.

ART. 2

Definiții

În înțelesul prezentei ordonanțe de urgență, termenii și expresiile de mai jos se definesc după cum urmează:

1. an bugetar - anul financiar pentru care se aprobă bugetul; anul bugetar este anul calendaristic care începe la data de 1 ianuarie și se încheie la 31 decembrie;

2. angajament bugetar - orice act prin care o autoritate competentă potrivit legii afectează fonduri publice unei anumite destinații, în limita creditelor bugetare aprobate;

3. angajament legal - fază în procesul execuției bugetare reprezentând orice act juridic din care rezultă sau ar putea rezulta o obligație pe seama fondurilor publice;

4. articol bugetar - subdiviziune a clasificăției cheltuielilor bugetare, determinată în funcție de caracterul economic al operațiunilor în care acestea se concretizează și care desemnează natura unei cheltuieli, indiferent de acțiunea la care se referă;

5. autorități ale administrației publice locale - consiliile locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București, ca autorități deliberative, și primarii, președinții consiliilor județene și primarul general al municipiului București, ca autorități executive;

6. buget - document prin care sunt prevăzute și aprobate în fiecare an veniturile și cheltuielile sau, după caz, numai cheltuielile, în funcție de sistemul de finanțare a instituțiilor publice;

7. buget local - document prin care sunt prevăzute și aprobate în fiecare an veniturile și cheltuielile unităților administrativ-teritoriale;

8. buget local pe ansamblul județului, respectiv al municipiului București - totalitatea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și bugetului propriu al județului, respectiv ale sectoarelor și al municipiului București;

9. cheltuieli bugetare - sumele aprobate în bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2), în limitele și potrivit destinațiilor stabilite prin bugetele respective;

10. clasificăție bugetară - gruparea veniturilor și cheltuielilor bugetare într-o ordine obligatorie și după criterii unitare;

11. clasificăție economică - gruparea cheltuielilor după natura și efectul lor economic;

12. clasificăție funcțională - gruparea cheltuielilor după destinația lor, pentru a evalua alocarea fondurilor publice unor activități sau obiective care definesc necesitățile publice;

13. contabil - denumire generică pentru persoana și/sau persoanele care lucrează în compartimentul financiar-contabil, care verifică documentele justificative și întocmesc instrumentele de plată a cheltuielilor efectuate pe seama fondurilor publice;

14. compartimentul financiar-contabil - structură organizatorică din cadrul instituției publice, în care este organizată execuția bugetară (serviciu, birou, compartiment);

15. consolidare - operațiunea de eliminare a transferurilor de sume dintre bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2), în vederea evitării dublei evidențieri a acestora;

16. cotă defalcată - procent stabilit din unele venituri ale bugetului de stat, care se alocă bugetelor locale;

17. credite destinate unor acțiuni multianuale - sume alocate unor programe, proiecte, subproiecte, obiective și altele asemenea, care se desfășoară pe o perioadă mai mare de un an și dau loc la credite de angajament și credite bugetare;

18. credit de angajament - limita maximă a cheltuielilor ce pot fi angajate, în timpul exercițiului bugetar, în limitele aprobate;

19. credit bugetar - suma aprobată prin buget, reprezentând limita maximă până la care se pot ordona și efectua plăți în cursul anului bugetar pentru angajamentele contractate în cursul exercițiului bugetar și/sau din exerciții anterioare pentru acțiuni multianuale, respectiv se pot angaja, ordona și efectua plăți din buget pentru celelalte acțiuni;

20. cofinanțare - finanțarea unui program, proiect, subproiect, obiectiv și altele asemenea, parțial prin credite bugetare, parțial prin finanțarea provenită din surse externe;

21. contribuție - prelevare obligatorie a unei părți din veniturile persoanelor fizice și juridice, cu sau fără posibilitatea obținerii unei contraprestații;

22. datorie publică locală - totalitatea obligațiilor de plată, interne și externe, ale autorității administrației publice locale, la un moment dat, provenind din împrumuturi contractate sau garantate de aceasta de pe piața internă și externă de capital;

23. deficit bugetar - parte a cheltuielilor bugetare ce depășește veniturile bugetare într-un an bugetar;

24. deschidere de credite bugetare - aprobare comunicată trezoreriei statului de către ordonatorul principal de credite, în limita căreia se pot efectua repartizări de credite bugetare și plăți de casă din bugetele locale;

25. dobândă - prețul folosirii temporare a capitalului împrumutat;

26. donație - fonduri bănești sau bunuri materiale primite de o instituție publică de la o persoană juridică sau fizică cu titlu nerambursabil și fără contraprestație;

27. echilibru bugetar - egalitatea dintre veniturile bugetare și cheltuielile bugetare în cadrul unui exercițiu bugetar;

28. excedent bugetar - parte a veniturilor bugetare ce depășește cheltuielile bugetare într-un an bugetar;

29. execuție bugetară - activitatea de încasare a veniturilor bugetare și de efectuare a plății cheltuielilor aprobate prin buget;

30. execuție de casă a bugetului - complex de operațiuni care se referă la încasarea veniturilor și plata cheltuielilor bugetare;

31. exercițiu bugetar - perioadă egală cu anul bugetar pentru care se elaborează, se aprobă, se execută și se raportează bugetul;

32. fonduri publice locale - sume alocate din bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2), precum și cele gestionate în afara bugetului local;

33. fond de risc - fond constituit în afara bugetului local de către autoritățile administrației publice locale din comisioanele suportate de beneficiarii împrumuturilor garantate de către aceste autorități și din alte surse;

34. fond de rulment - partea din excedentul anual bugetar definitiv al bugetului local, care se constituie la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale și se utilizează potrivit prevederilor prezentei ordonanțe de urgență;

35. fond de rezervă bugetară - fond prevăzut la partea de cheltuieli a bugetelor locale;

36. garanție locală - angajament asumat de o autoritate a administrației publice locale față de instituția creditoare de a plăti acesteia o anumită sumă, în cazul neexecutării obligațiilor de plată de către agenți economici și servicii publice din subordinea acesteia, pentru împrumuturile interne și externe garantate de această autoritate;

37. impozit - prelevare obligatorie, fără contraprestație imediată, directă și nerambursabilă, pentru satisfacerea necesităților de interes general;

38. instituții publice - denumire generică ce include comunele, orașele, municipiile, sectoarele municipiului București, județele, municipiul București, instituțiile și serviciile publice din subordinea acestora, cu personalitate juridică, indiferent de modul de finanțare a activității acestora;

39. împrumut - suma primită de la un creditor de către o autoritate a administrației publice locale, rambursabilă la un anumit termen (scadență), cu plata unei sume în plus (dobândă) în favoarea creditorului;

40. lichidarea cheltuielilor - fază în procesul execuției bugetare în care se verifică existența angajamentelor, se determină sau se verifică realitatea sumei datorate, se verifică condițiile de exigibilitate ale angajamentului, pe baza documentelor justificative care să ateste operațiunile respective;

41. ordonanțarea cheltuielilor - fază în procesul execuției bugetare în care se confirmă că livrările de bunuri și servicii au fost efectuate sau alte creanțe au fost verificate și că plata poate fi realizată;

42. plata cheltuielilor - fază în procesul execuției bugetare reprezentând actul final prin care instituția publică achită obligațiile sale față de terți;

43. proces bugetar - etape consecutive de elaborare, aprobare, executare, control și raportare ale bugetului, care se încheie cu aprobarea contului anual de execuție a acestuia;

44. program - o acțiune sau un ansamblu coerent de acțiuni ce se referă la același ordonator principal de credite, proiectate pentru a realiza un obiectiv sau un set de obiective definite și pentru care sunt stabiliți indicatori de program care să evalueze rezultatele ce vor fi obținute, în limitele de finanțare aprobate;

45. registrul datoriei publice locale - documentul care evidențiază situația datoriei publice locale contractate direct, în ordine cronologică, și care are două componente: subregistrul datoriei publice interne locale și subregistrul datoriei publice externe locale;

46. registrul garanțiilor locale - documentul care evidențiază situația garanțiilor locale acordate de autoritățile administrației publice locale, în ordine cronologică, și care are două componente: subregistrul garanțiilor interne locale și subregistrul garanțiilor externe locale;

47. sume defalcate - parte alocată unităților administrativ-teritoriale din unele venituri ale bugetului de stat, în vederea echilibrării bugetelor proprii ale acestora și finanțării unor activități descentralizate sau cheltuieli publice noi, potrivit prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, ale legii bugetului de stat și legii de rectificare a acestuia;

48. șeful compartimentului financiar-contabil - persoana care ocupă funcția de conducere a compartimentului financiar-contabil și care răspunde de activitatea de încasare a veniturilor și de plată a cheltuielilor sau, după caz, una dintre persoanele care îndeplinește aceste atribuții în cadrul unei instituții publice care nu are în structura sa un compartiment financiar-contabil sau persoana care îndeplinește aceste atribuții pe bază de contract, în condițiile legii;

49. taxă - suma plătită de o persoană fizică sau juridică pentru serviciile prestate acesteia de către o instituție publică sau un serviciu public organizat în structura unei autorități a administrației publice locale;

50. unități administrativ-teritoriale - comunele, orașele, municipiile, sectoarele municipiului București, județele și municipiul București;

51. vărsământ - modalitate de stingere a obligației legale, prin virarea unei sume de bani, efectuată de un agent economic, o instituție publică, un serviciu public ori o instituție financiară;

52. venituri bugetare - resursele bănești care se cuvin bugetelor prevăzute la art. 1 alin. (2) lit. a) - c), după caz, în baza unor prevederi legale, formate din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri, cote defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, precum și cele prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. b) - d);

53. virare de credite bugetare - operațiune prin care se diminuează creditul bugetar de la o subdiviziune a clasificății bugetare care prezintă disponibilități și se majorează corespunzător o altă subdiviziune la care fondurile sunt insuficiente, cu respectarea dispozițiilor legale de efectuare a operațiunilor respective.

### ART. 3

#### Veniturile și cheltuielile bugetare

(1) Veniturile și cheltuielile bugetelor prevăzute la art. 1 alin. (2), precum și celelalte venituri și cheltuieli evidențiate în afara bugetului local, cumulate la nivelul unității administrativ-teritoriale, alcătuiesc bugetul general al unității administrativ-teritoriale, care, după consolidare, prin eliminarea transferurilor dintre bugete, va reflecta dimensiunea efortului financiar public în unitatea administrativ-teritorială pe anul respectiv, starea de echilibru sau dezechilibru, după caz.

(2) Creditele bugetare aprobate se utilizează pentru finanțarea funcțiilor administrației publice locale, programelor, proiectelor, activităților, acțiunilor, obiectivelor și a altora asemenea, potrivit scopurilor prevăzute în legi și alte reglementări, și vor fi angajate și folosite în strictă corelare cu gradul previzionat de încasare a veniturilor bugetare.

### ART. 4

#### Autorizarea bugetară/Angajamentele multianuale

(1) Prin aprobarea bugetelor prevăzute la art. 1 alin. (2) se autorizează, pentru anul bugetar, veniturile și cheltuielile bugetare, după caz.

(2) Sumele aprobate, la partea de cheltuieli, prin bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2), în cadrul cărora se angajează, se ordonânțează și se efectuează plăți, reprezintă limite maxime care nu pot fi depășite.

(3) Angajarea cheltuielilor din aceste bugete se face numai în limita creditelor bugetare aprobate.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea prevederilor alin. (2) și (3) constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o luna la trei luni sau cu amendă de la 50 milioane lei la 100 milioane lei, conform art. 70.**

(4) Angajarea și utilizarea creditelor bugetare în alte scopuri decât cele aprobate atrag răspunderea celor vinovați, în condițiile legii.

(5) Pentru acțiunile multianuale se înscriu în buget, distinct, creditele de angajament și creditele bugetare.

(6) În vederea realizării acțiunilor multianuale ordonatorii de credite încheie angajamente legale, în limita creditelor de angajament aprobate prin buget pentru anul bugetar respectiv.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (4) și (6) constituie contravenție conform art. 71 alin. 1 lit. c) și se sancționează cu amendă de la 20 milioane lei la 30 milioane lei conform art. 71 alin. (2).**

### ART. 5

#### Veniturile și cheltuielile bugetelor locale

(1) Veniturile bugetelor locale se constituie din:

- a) venituri proprii formate din: impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri și cote defalcate din impozitul pe venit;
- b) sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat;
- c) subvenții primite de la bugetul de stat și de la alte bugete;
- d) donații și sponsorizări.

(2) Fundamentarea veniturilor bugetelor locale se bazează pe constatarea și evaluarea materiei impozabile și a bazei de impozitare în funcție de care se calculează impozitele și taxele aferente, evaluarea serviciilor prestate și a veniturilor obținute din acestea, precum și pe alte elemente specifice, inclusiv pe serii de date, în scopul evaluării corecte a veniturilor.

(3) Fundamentarea, dimensionarea și repartizarea cheltuielilor bugetelor locale, pe ordonatori de credite, pe destinații, respectiv pe acțiuni, activități, programe, proiecte, obiective, se efectuează în concordanță cu atribuțiile care revin autorităților administrației publice locale, cu prioritățile stabilite de acestea, în vederea funcționării lor și în interesul colectivităților locale respective.

(4) Fundamentarea și aprobarea cheltuielilor bugetelor locale se efectuează în strictă corelare cu posibilitățile reale de încasare a veniturilor bugetelor locale, estimate a se realiza.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (2) - (4) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

#### **ART. 6**

##### **Descentralizarea unor activități**

Trecerea de către Guvern, în administrarea și finanțarea autorităților administrației publice locale, a unor cheltuieli publice, ca urmare a descentralizării unor activități, precum și a altor cheltuieli publice noi se face prin lege, numai cu asigurarea resurselor financiare necesare realizării acestora, după cum urmează:

a) în primul an, prin cuprinderea distinctă, în anexă la legea bugetului de stat, a resurselor necesare finanțării cheltuielilor publice transferate sau noilor cheltuieli publice, precum și a criteriilor de repartizare;

b) în anii următori, prin cuprinderea resurselor respective în ansamblul sumelor alocate unităților administrativ-teritoriale, cu excepția celor nominalizate distinct prin anexă la legea bugetului de stat.

#### **CAP. 2**

##### **Principii, reguli și responsabilități**

#### **SECȚIUNEA 1**

##### **Principii și reguli bugetare**

#### **ART. 7**

##### **Principiul universalității**

(1) Veniturile și cheltuielile se includ în buget în totalitate, în sume brute.

(2) Veniturile bugetare nu pot fi afectate direct unei cheltuieli bugetare anume, cu excepția donațiilor și sponsorizărilor, care au stabilite destinații distincte.

#### **ART. 8**

## Principiul publicității

Procesul bugetar este deschis și transparent, acesta realizându-se prin:

- a) publicarea în presa locală sau afișarea la sediul autorității administrației publice locale respective a proiectului de buget local și a contului anual de execuție a acestuia;
- b) dezbateră publică a proiectului de buget local, cu prilejul aprobării acestuia;
- c) prezentarea contului anual de execuție a bugetului local în ședință publică.

## ART. 9

### Principiul unității

(1) Veniturile și cheltuielile bugetare se înscriu într-un singur document, pentru a se asigura utilizarea eficientă și monitorizarea fondurilor publice locale.

(2) Se interzic reținerea și utilizarea de venituri în regim extrabugetar și constituirea de fonduri publice locale în afara bugetelor locale, dacă legea nu prevede altfel.

### SANCTIUNI:

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (2) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. a) și se sancționează cu amendă de la 5 milioane lei la 10 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

## ART. 10

### Principiul unității monetare

Toate operațiunile bugetare se exprimă în moneda națională.

## ART. 11

### Principiul anualității

(1) Veniturile și cheltuielile bugetare sunt aprobate, în condițiile legii, pe o perioadă de un an, care corespunde exercițiului bugetar.

(2) Toate operațiunile de încasări și plăți efectuate în cursul unui an bugetar în contul unui buget aparțin exercițiului corespunzător de execuție a bugetului respectiv.

## ART. 12

### Principiul specializării bugetare

Veniturile și cheltuielile bugetare se înscriu și se aprobă în buget pe surse de proveniență și, respectiv, pe categorii de cheltuieli grupate după natura economică și destinația acestora.

## ART. 13

### Principiul echilibrului

Cheltuielile unui buget se acoperă integral din veniturile bugetului respectiv.

## ART. 14

### Reguli bugetare

(1) Este interzisă efectuarea de plăți direct din veniturile încasate, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

### SANCTIUNI:

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (1) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. c) și se sancționează cu amendă de la 20 milioane lei la 30 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(2) Cheltuielile bugetare au destinație precisă și limitată și sunt determinate de autorizările conținute în legi specifice și în legile bugetare anuale.

(3) Nici o cheltuială nu poate fi înscrisă în bugetele prevăzute la [art. 1](#) alin. (2) și nici nu poate fi angajată și efectuată din aceste bugete, dacă nu există bază legală pentru respectiva cheltuială.

(4) Nici o cheltuială din fonduri publice locale nu poate fi angajată, ordonanțată și plătită dacă nu este aprobată potrivit legii și nu are prevederi bugetare și surse de finanțare.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (3) - (4) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. a) și se sancționează cu amendă de la 5 milioane lei la 10 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(5) După aprobarea bugetelor locale pot fi aprobate acte normative cu implicații asupra acestora, dar cu precizarea surselor de acoperire a diminuării veniturilor sau a majorării cheltuielilor bugetare aferente exercițiului bugetar pentru care s-au aprobat bugetele locale respective.

#### **SECȚIUNEA a 2-a**

Competențe și responsabilități în procesul bugetar

#### **ART. 15**

Aprobarea și rectificarea bugetelor

(1) Bugetele locale și celelalte bugete prevăzute la [art. 1](#) alin. (2) se aprobă astfel:

a) bugetele locale, bugetele împrumuturilor externe și interne și bugetele fondurilor externe nerambursabile, de către consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz;

b) bugetele instituțiilor publice, finanțate integral sau parțial din bugetele locale, de către consiliile prevăzute la lit. a), în funcție de subordonarea acestora;

c) bugetele instituțiilor publice, finanțate integral din venituri proprii, inclusiv rectificarea acestora, de către conducerea instituției, cu avizul conform al ordonatorului principal de credite.

(2) Pe parcursul exercițiului bugetar consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, pot aproba rectificarea bugetelor prevăzute la alin. (1) lit. a) și b), în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii de rectificare a bugetului de stat, precum și ca urmare a unor propuneri fundamentate ale ordonatorilor principali de credite. Rectificărilor bugetelor locale li se vor aplica aceleași proceduri ca și aprobării inițiale a acestora, cu excepția termenelor din calendarul bugetar.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (2) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. a) și se sancționează cu amendă de la 5 milioane lei la 10 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

#### **ART. 16**

Rolul, competențele și responsabilitățile autorităților administrației publice locale

Autoritățile administrației publice locale au următoarele competențe și responsabilități în ceea ce privește finanțele publice locale:

a) elaborarea și aprobarea bugetelor locale, în condiții de echilibru bugetar, la termenele și potrivit prevederilor stabilite prin prezenta ordonanță de urgență;

b) stabilirea, constatarea, controlul, urmărirea și încasarea impozitelor și taxelor locale, precum și a altor venituri ale unităților administrativ-teritoriale, prin compartimente proprii de specialitate, în condițiile legii;

c) urmărirea și raportarea execuției bugetelor locale, precum și rectificarea acestora, pe parcursul anului bugetar, în condiții de echilibru bugetar;

d) stabilirea și urmărirea modului de prestare a serviciilor publice de interes local, inclusiv opțiunea trecerii sau nu a acestor servicii în răspunderea unor agenți economici

specializați ori servicii publice de interes local, urmărindu-se eficientizarea acestora în beneficiul colectivităților locale;

e) administrarea eficientă a bunurilor din proprietatea publică și privată a unităților administrativ-teritoriale;

f) contractarea directă de împrumuturi interne și externe, pe termen scurt, mediu și lung, și urmărirea achitării, la scadență, a obligațiilor de plată rezultate din acestea;

g) garantarea de împrumuturi interne și externe, pe termen scurt, mediu și lung, și urmărirea achitării, la scadență, a obligațiilor de plată rezultate din împrumuturile respective de către beneficiari;

h) administrarea fondurilor publice locale pe parcursul execuției bugetare, în condiții de eficiență;

i) stabilirea opțiunilor și a priorităților în aprobarea și în efectuarea cheltuielilor publice locale;

j) elaborarea, aprobarea, modificarea și urmărirea realizării programelor de dezvoltare în perspectivă a unităților administrativ-teritoriale ca bază a gestionării bugetelor locale anuale;

k) îndeplinirea și a altor atribuții, competențe și responsabilități prevăzute de dispozițiile legale.

#### ART. 17

##### Categorii de ordonatori de credite

(1) Ordonatorii de credite sunt de trei categorii: ordonatori principali, ordonatori secundari și ordonatori terțiari.

(2) Ordonatorii principali de credite ai bugetelor locale sunt președinții consiliilor județene, primarul general al municipiului București și primarii celorlalte unități administrativ-teritoriale.

(3) Ordonatorii principali de credite pot delega această calitate înlocuitorilor de drept sau altor persoane împuternicite în acest scop. Prin actul de delegare ordonatorii principali de credite vor preciza limitele și condițiile delegării.

(4) Conducătorii instituțiilor publice cu personalitate juridică, cărora li se alocă fonduri din bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2), sunt ordonatori secundari sau terțiari de credite, după caz.

#### ART. 18

##### Rolul ordonatorilor de credite

(1) Ordonatorii principali de credite analizează modul de utilizare a creditelor bugetare aprobate prin bugetele locale și prin bugetele instituțiilor publice, ai căror conducători sunt ordonatori secundari sau terțiari de credite, după caz, și aprobă efectuarea cheltuielilor din bugetele proprii, cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Ordonatorii secundari de credite repartizează creditele bugetare aprobate potrivit art. 15 alin. (1) lit. b), pentru bugetul propriu și pentru bugetele instituțiilor publice, ai căror conducători sunt ordonatori terțiari de credite, și aprobă efectuarea cheltuielilor din bugetele proprii, cu respectarea dispozițiilor legale.

(3) Ordonatorii terțiari de credite utilizează creditele bugetare ce le-au fost repartizate numai pentru realizarea sarcinilor unităților pe care le conduc, potrivit prevederilor din bugetele aprobate și în condițiile stabilite prin dispozițiile legale.

## ART. 19

### Responsabilitățile ordonatorilor de credite

(1) Ordonatorii de credite au obligația de a angaja și de a utiliza creditele bugetare numai în limita prevederilor și destinațiilor aprobate, pentru cheltuieli strict legate de activitatea instituțiilor publice respective și cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Ordonatorii de credite răspund de:

- a) elaborarea și fundamentarea proiectului de buget propriu;
- b) urmărirea modului de realizare a veniturilor;
- c) angajarea, lichidarea și ordonanțarea cheltuielilor în limita creditelor bugetare aprobate și a veniturilor bugetare posibil de încasat;
- d) integritatea bunurilor aflate în proprietatea sau în administrarea instituției pe care o conduc;
- e) organizarea și ținerea la zi a contabilității și prezentarea la termen a situațiilor financiare asupra situației patrimoniului aflat în administrare și execuției bugetare;
- f) organizarea sistemului de monitorizare a programului de achiziții publice și a programului de investiții publice;
- g) organizarea evidenței programelor, inclusiv a indicatorilor aferenți acestora;
- h) organizarea și ținerea la zi a evidenței patrimoniului, conform prevederilor legale;
- i) alte atribuții stabilite de dispozițiile legale.

## ART. 20

### Controlul financiar preventiv propriu, auditul public intern și controlul ulterior

(1) Controlul financiar preventiv propriu și auditul public intern se exercită asupra tuturor operațiunilor care afectează fondurile publice și/sau patrimoniul public și privat și sunt exercitate conform reglementărilor legale în domeniu.

(2) Angajarea, lichidarea și ordonanțarea cheltuielilor din fonduri publice se aprobă de ordonatorul de credite, iar plata acestora se efectuează de către contabil, cu excepția prevederilor art. 50 alin. (7).

(3) Angajarea și ordonanțarea cheltuielilor se efectuează numai cu viza prealabilă de control financiar preventiv propriu, potrivit dispozițiilor legale.

(4) Formarea și utilizarea fondurilor publice locale și contul de execuție a bugetelor locale sunt supuse controlului Curții de Conturi, potrivit legii.

### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (3) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

## CAP. 3

### Procesul bugetar

#### SECȚIUNEA 1

#### Proceduri privind elaborarea bugetelor

## ART. 21

### Elaborarea bugetelor

Proiectele bugetelor prevăzute la art. 1 alin. (2) se elaborează de către ordonatorii principali de credite, având în vedere:

a) prognozele principalilor indicatori macroeconomici și sociali, pentru anul bugetar pentru care se elaborează proiectul de buget, precum și pentru următorii 3 ani, elaborate de organele abilitate;

b) politicile fiscale și bugetare, naționale și locale;

c) prevederile acordurilor de împrumuturi interne sau externe încheiate, ale memorandumurilor de finanțare sau ale altor acorduri internaționale, semnate și/sau ratificate;

d) politicile și strategiile sectoriale și locale, precum și prioritățile stabilite în formularea propunerilor de buget;

e) propunerile de cheltuieli detaliate ale ordonatorilor de credite din subordine;

f) programele întocmite de ordonatorii principali de credite în scopul finanțării unor acțiuni sau ansamblu de acțiuni, cărora le sunt asociate obiective precise și indicatori de rezultate și de eficiență; programele sunt însoțite de estimarea anuală a performanțelor fiecărui program, care trebuie să precizeze: acțiunile, costurile asociate, obiectivele urmărite, rezultatele obținute și estimate pentru anii următori, măsurate prin indicatori preciși, a căror alegere este justificată;

g) programele de dezvoltare economico-socială în perspectivă ale unității administrativ-teritoriale, în concordanță cu politicile de dezvoltare la nivel național, regional, județean, zonal sau local.

## ART. 22

### Conținutul și structura bugetelor

(1) Veniturile și cheltuielile se grupează în buget pe baza clasificăției bugetare aprobate de Ministerul Finanțelor Publice.

(2) Veniturile sunt structurate pe capitole și subcapitole, iar cheltuielile, pe părți, capitole, subcapitole, titluri, articole, precum și alineate și paragrafe, după caz.

(3) Cheltuielile prevăzute în capitole și articole au destinație precisă și limitată.

(4) Numărul de salariați, permanenți și temporari, și fondul salariilor de bază se aprobă distinct, prin anexă la bugetul fiecărei instituții publice. Numărul de salariați aprobat fiecărei instituții publice nu poate fi depășit.

### SANCTIUNI:

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (4) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(5) Cheltuielile de capital se cuprind la fiecare capitol bugetar, în conformitate cu creditele de angajament și duratele de realizare a investițiilor.

(6) Programele se aprobă ca anexe la bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2).

(7) Fondurile externe nerambursabile și împrumuturile interne și externe se cuprind în anexe la bugetele locale și se aprobă o dată cu acestea.

(8) Veniturile bugetelor locale sunt prevăzute în anexa nr. 1, iar cheltuielile acestora, în anexa nr. 2.

## ART. 23

### Competențe în stabilirea impozitelor și taxelor locale

Impozitele și taxele locale se aprobă de consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, în limitele și în condițiile legii.

## ART. 24

Regimul sumelor rezultate din valorificarea mijloacelor fixe și a unor bunuri materiale, precum și al sumelor încasate din concesiunea sau închirierea unor bunuri ori din valorificarea unor bunuri confiscate

(1) Sumele încasate din vânzarea ca atare sau din valorificarea materialelor rezultate în urma demolării, dezmembrării ori dezafectării, în condițiile prevăzute de lege, a unor mijloace fixe sau din vânzarea unor bunuri materiale care aparțin instituțiilor publice, finanțate integral din bugetele locale, constituie venituri ale bugetelor locale și se varsă la acestea.

(2) Sumele încasate potrivit alin. (1) de către celelalte instituții publice constituie venituri ale bugetelor acestora.

(3) Sumele încasate din concesiunea sau din închirierea unor bunuri aparținând domeniului public ori privat al unităților administrativ-teritoriale constituie venituri ale bugetelor locale.

(4) Sumele încasate din valorificarea bunurilor confiscate se fac venit la bugetul local, în funcție de subordonarea instituțiilor care au dispus confiscarea acestora, în condițiile legii.

#### ART. 25

Regimul sumelor rezultate din vânzarea unor bunuri aparținând domeniului privat

Sumele încasate din vânzarea, în condițiile legii, a unor bunuri aparținând domeniului privat al unităților administrativ-teritoriale constituie venituri ale bugetelor locale.

#### ART. 26

Taxe speciale pentru funcționarea unor servicii publice locale

(1) Pentru funcționarea unor servicii publice locale, create în interesul persoanelor fizice și juridice, consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, aprobă taxe speciale.

(2) Cuantumul taxelor speciale se stabilește anual, iar veniturile obținute din acestea se utilizează integral pentru acoperirea cheltuielilor efectuate pentru înființarea serviciilor publice locale, precum și pentru finanțarea cheltuielilor de întreținere și funcționare ale acestor servicii.

(3) Prin regulamentul aprobat de consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, se vor stabili condițiile și sectoarele de activitate în care se pot institui taxele speciale, modul de organizare și funcționare a serviciilor publice pentru care se propun taxele respective, modalitățile de consultare și de obținere a acordului persoanelor fizice și juridice beneficiare ale serviciilor respective.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (3) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. c) și se sancționează cu amendă de la 20 milioane lei la 30 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(4) Hotărârile luate de consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, în legătură cu perceperea taxelor speciale de la persoanele fizice și juridice plătitoare vor fi afișate la sediul acestora sau vor fi publicate în presă.

(5) Împotriva acestor hotărâri persoanele interesate pot face contestație în termen de 15 zile de la afișarea sau publicarea acestora. După expirarea acestui termen consiliul care a adoptat hotărârea se întrunește și deliberează asupra contestațiilor primite.

(6) Taxele speciale se încasează numai de la persoanele fizice și juridice care se folosesc de serviciile publice locale pentru care s-au instituit taxele respective.

(7) Taxele speciale, instituite potrivit prevederilor prezentului articol, se încasează într-un cont distinct, deschis în afara bugetului local, fiind utilizate în scopurile pentru care au fost înființate, iar contul de execuție al acestora se aprobă de consiliul local, județean sau Consiliul General al Municipiului București, după caz.

#### ART. 27

##### Activități de natură economică

(1) Serviciile publice de interes local care desfășoară activități de natură economică au obligația calculării, înregistrării și recuperării uzurii fizice și morale a mijloacelor fixe aferente acestor activități, prin tarif sau preț, potrivit legii.

(2) Sumele reprezentând amortizarea calculată pentru aceste mijloace fixe se colectează într-un cont distinct, deschis la unitățile trezoreriei statului, în afara bugetului, se utilizează pentru realizarea de investiții în domeniul respectiv și se evidențiază distinct în programul de investiții, ca sursă de finanțare a acestora.

(3) Activitățile de natură economică pentru care se calculează amortizarea mijloacelor fixe se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

#### ART. 28

##### Cote defalcate din impozitul pe venit

(1) Din impozitul pe venit, încasat la bugetul de stat la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale, se alocă lunar, în termen de 5 zile lucrătoare de la finele lunii în care s-a încasat acest impozit, o cotă de 36% la bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor, pe teritoriul cărora își desfășoară activitatea plătitorii de impozite, 10% la bugetul propriu al județului și 17% într-un cont distinct, deschis pe seama consiliului județean pentru echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județului.

(2) În execuție, cota de 17% se alocă de către direcțiile de specialitate din aparatul propriu al consiliilor județene, în termen de 5 zile lucrătoare de la încasare, pentru echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județului, proporțional cu sumele repartizate și aprobate în acest scop în bugetele respective, potrivit prevederilor art. 29 alin. (3).

(3) Cota de 63% din impozitul pe venit, pentru municipiul București, se repartizează, în termenul prevăzut la alin. (1), astfel: 18% la bugetele locale ale sectoarelor municipiului București, 36,5% la bugetul propriu al municipiului București și 8,5% într-un cont distinct, deschis pe seama Consiliului General al Municipiului București pentru echilibrarea bugetelor locale ale sectoarelor și municipiului București.

(4) În execuție, cota de 8,5% se alocă de către direcția de specialitate din aparatul propriu al Consiliului General al Municipiului București, în termen de 5 zile lucrătoare de la încasare, pentru echilibrarea bugetelor locale ale sectoarelor și municipiului București, proporțional cu sumele repartizate și aprobate în bugetele respective, potrivit prevederilor art. 29 alin. (5).

(5) În situații deosebite, prin legea bugetului de stat, cotele defalcate din impozitul pe venit pot fi majorate.

(6) Operațiunile de virare a cotelor convenite din impozitul pe venit, prevăzute la alin. (1) și (3), se efectuează de Ministerul Finanțelor Publice prin direcțiile generale ale finanțelor publice.

(7) Plătitorii de impozite și taxe care au organizate puncte de lucru stabile cu minimum 5 angajați sunt obligați să solicite înregistrarea fiscală a acestora, ca plătitori de impozit pe venituri din salarii, la organul fiscal în a cărui rază teritorială se află punctul de lucru. Solicitarea se face în termen de 15 zile de la data înființării, pentru punctele de lucru nou-înființate. Plătitorii de impozite și taxe prevăzuți la acest alineat au obligația să organizeze evidența contabilă corespunzătoare pentru determinarea impozitului pe venitul din salarii calculat, reținut și vărsat.

#### ART. 29

Sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat

(1) Pentru finanțarea cheltuielilor publice prevăzute la art. 6, precum și pentru echilibrarea bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale, prin legea bugetului de stat se aprobă sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat pe ansamblul județului, respectiv al municipiului București.

(2) Sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, destinate echilibrării bugetelor locale, vor fi repartizate pe județe, în funcție de următoarele criterii:

a) capacitatea financiară calculată în funcție de impozitul pe venit încasat pe locuitor, în proporție de 70% din sumele defalcate;

b) suprafața județului, în proporție de 30% din sumele defalcate.

(3) Din sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrarea bugetelor locale, aprobate anual prin legea bugetului de stat, și din cota de 17% prevăzută la art. 28 alin. (2), o cotă de 25% se alocă bugetului propriu al județului, iar diferența se repartizează pe comune, orașe și municipii prin hotărâre a consiliului județean, după consultarea primarilor și cu asistența tehnică de specialitate a direcției generale a finanțelor publice, în funcție de următoarele criterii:

a) capacitatea financiară calculată în baza impozitului pe venit încasat pe locuitor, în proporție de 30%;

b) suprafața unității administrativ-teritoriale, în proporție de 30%;

c) populația unității administrativ-teritoriale, în proporție de 25%;

d) alte criterii stabilite prin hotărâre a consiliului județean, în proporție de 15%, care să asigure cu prioritate susținerea programelor cu finanțare externă, care necesită cofinanțare locală.

(4) Consultarea primarilor se face de către o comisie constituită la nivelul fiecărui județ, formată din:

a) președintele consiliului județean, în calitate de reprezentant al Uniunii Naționale a Consiliilor Județene din România;

b) prefectul județului;

c) reprezentantul din județul respectiv, desemnat de Asociația Municipiilor din România;

d) reprezentantul din județul respectiv, desemnat de Asociația Orașelor din România;

e) reprezentantul din județul respectiv, desemnat de Asociația Comunelor din România;

f) directorul general al direcției generale a finanțelor publice județene.

(5) Pentru municipiul București, din cota de 8,5% prevăzută la art. 28 alin. (4) se alocă o cotă de 25% pentru bugetul propriu al municipiului București, iar diferența se repartizează pe sectoarele municipiului București, prin hotărâre a Consiliului General al Municipiului București, după consultarea primarilor de sector și cu asistența tehnică de specialitate a direcției generale a finanțelor publice, în funcție de aceleași criterii prevăzute la alin. (3).

#### ART. 30

##### Transferuri consolidabile pentru bugetele locale

(1) Transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale se acordă pentru investiții finanțate din împrumuturi externe la a căror realizare contribuie și Guvernul, potrivit legii, și se aprobă anual, în poziție globală, prin legea bugetului de stat.

(2) Din bugetul de stat, prin bugetele unor ordonatori principali de credite ai acestuia, precum și din alte bugete se pot acorda transferuri către bugetele locale pentru finanțarea unor programe de dezvoltare sau sociale, de interes național, județean sau local.

#### ART. 31

##### Colaborare, cooperare, asociere, înfrățire, aderare

(1) Consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, pot aproba colaborarea sau asocierea pentru realizarea unor lucrări și servicii publice locale. Colaborarea ori asocierea se realizează pe bază de convenții sau contracte de asociere, în care se prevăd și sursele de finanțare reprezentând contribuția fiecărei autorități a administrației publice locale implicate. Convențiile sau contractele de asociere se încheie de ordonatorii principali de credite, în condițiile mandatelor aprobate de fiecare consiliu implicat în colaborare ori asociere.

(2) Consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, pot hotărî asupra participării cu capital sau cu bunuri, în numele și în interesul colectivităților locale pe care le reprezintă, la constituirea de societăți comerciale sau la înființarea unor servicii de interes public local ori județean, după caz, în condițiile legii.

(3) Fondurile necesare aplicării prevederilor alin. (1) și (2) se asigură din bugetele locale.

(4) Obligațiile financiare rezultate din acorduri de cooperare, înfrățire, precum și din aderarea la asociații interne și internaționale ale autorităților administrației publice locale, hotărâte de consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, în condițiile legii, se suportă din bugetele locale ale acestora.

#### ART. 32

##### Fondul de rezervă bugetară

(1) În bugetele locale se înscrie fondul de rezervă bugetară la dispoziția consiliului local, județean și a Consiliului General al Municipiului București, după caz, în cotă de până la 5% din totalul cheltuielilor. Acesta se utilizează la propunerea ordonatorilor principali de credite, pe bază de hotărâri ale consiliilor respective, pentru finanțarea unor cheltuieli urgente sau neprevăzute apărute în cursul exercițiului bugetar, pentru înlăturarea efectelor unor calamități naturale, precum și pentru acordarea unor ajutoare către unitățile administrativ-teritoriale în situații de extremă dificultate.

(2) Fondul de rezervă bugetară prevăzut la alin. (1) poate fi majorat, în cursul anului, cu aprobarea consiliului local, județean și Consiliului General al Municipiului București, după

caz, din disponibilitățile de credite bugetare care nu mai sunt necesare până la sfârșitul anului.

## SECȚIUNEA a 2-a

### Calendarul bugetar

#### ART. 33

Scrisoare-cadru. Limite de sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și de transferuri consolidabile

(1) Ministerul Finanțelor Publice transmite direcțiilor generale ale finanțelor publice, până la data de 1 iunie a fiecărui an, o scrisoare-cadru care va specifica contextul macroeconomic pe baza căruia vor fi întocmite proiectele de buget, metodologiile de elaborare a acestora, limitele sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și ale transferurilor consolidabile prevăzute la art. 30 alin. (1), pe ansamblul județului și municipiului București, după caz, în vederea elaborării de către ordonatorii de credite a proiectelor de buget prevăzute la art. 1 alin. (2).

(2) Ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat sau ai altor bugete, în bugetele cărora sunt prevăzute transferuri către bugetele locale, transmit autorităților administrației publice locale sumele aferente, în termen de 10 zile de la primirea limitelor de cheltuieli aprobate de Guvern, în vederea cuprinderii acestora în proiectele de buget.

(3) Repartizarea pe unități administrativ-teritoriale a limitelor sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat destinate echilibrării bugetelor locale se realizează în condițiile prevederilor art. 29.

#### ART. 34

Propunerile bugetare ale ordonatorilor principali de credite

Ordonatorii principali de credite, pe baza limitelor sumelor primite potrivit prevederilor art. 33, elaborează și depun la direcțiile generale ale finanțelor publice, până la data de 1 iulie, proiectele bugetelor locale echilibrate și anexele la acestea, pentru anul bugetar următor, precum și estimările pentru următorii 3 ani, urmând ca acestea să transmită proiectele bugetelor locale pe ansamblul județului și municipiului București la Ministerul Finanțelor Publice, până la data de 15 iulie a fiecărui an.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor art. 34 constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. c) și se sancționează cu amendă de la 20 milioane lei la 30 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

#### ART. 35

Aprobarea și centralizarea bugetelor locale

(1) În termen de 5 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a legii bugetului de stat, Ministerul Finanțelor Publice transmite direcțiilor generale ale finanțelor publice sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și transferurile consolidabile, aprobate prin legea bugetului de stat.

(2) Consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București, în condițiile legii, repartizează pe unități administrativ-teritoriale, în termen de 5 zile de la comunicare, sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, precum și transferurile consolidabile, în vederea definitivării proiectelor bugetelor locale de către ordonatorii principali de credite.

(3) Pe baza veniturilor proprii și a sumelor repartizate potrivit alin. (2), ordonatorii principali de credite, în termen de 15 zile de la publicarea legii bugetului de stat în Monitorul Oficial al României, Partea I, definitivează proiectul bugetului local, care se publică în presa locală sau se afișează la sediul unității administrativ-teritoriale. Locuitorii pot depune contestații privind proiectul de buget în termen de 15 zile de la data publicării sau afișării acestuia.

(4) În 5 zile de la expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (3), proiectul bugetului local, însoțit de raportul primarului, al președintelui consiliului județean sau al primarului general al municipiului București, după caz, și de contestațiile depuse de locuitori, este supus aprobării consiliului local, județean sau Consiliului General al Municipiului București, după caz, de către ordonatorii principali de credite.

(5) Consiliul local, județean și Consiliul General al Municipiului București, după caz, în termen de maximum 10 zile de la data supunerii spre aprobare a proiectului de buget potrivit alin. (4), se pronunță asupra contestațiilor și adoptă proiectul bugetului local, după ce acesta a fost votat pe capitole, subcapitole, titluri, articole, precum și alineate, după caz, și pe anexe.

(6) Proiectele de buget prevăzute la art. 1 alin. (2) se aprobă de consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, în termen de maximum 45 de zile de la data publicării legii bugetului de stat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (2) - (6) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. c) și se sancționează cu amendă de la 20 milioane lei la 30 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(7) În cazul în care consiliile locale, județene sau Consiliul General al Municipiului București, după caz, nu aprobă proiectele bugetelor locale în termenul prevăzut la alin. (6), direcțiile generale ale finanțelor publice dispun sistarea alimentării cu cote și sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și cu transferuri consolidabile, până la aprobarea acestora de către consiliile locale, județene sau Consiliul General al Municipiului București, după caz. În această situație, din bugetele locale se pot efectua plăți numai în limita celorlalte venituri încasate.

(8) Ordonatorii principali de credite au obligația să transmită direcțiilor generale ale finanțelor publice bugetele locale aprobate, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență, de către consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, în termen de 5 zile de la aprobarea acestora. Direcțiile generale ale finanțelor publice, în termen de 10 zile, întocmesc și transmit Ministerului Finanțelor Publice bugetele pe ansamblul fiecărui județ, respectiv al municipiului București, grupate în cadrul fiecărui județ și al municipiului București, pe comune, orașe, municipii, sectoare ale municipiului București și bugetul propriu, pe structura clasificăției bugetare.

#### **ART. 36**

**Procesul bugetar în cazul neaprobării bugetului de stat de către Parlament**

(1) Dacă legea bugetului de stat nu a fost adoptată cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea exercițiului bugetar, se aplică în continuare bugetele anului precedent, până la aprobarea noilor bugete, limitele lunare de cheltuieli neputând depăși de regulă 1/12 din prevederile bugetelor anului precedent, cu excepția cazurilor deosebite, temeinic

justificate de către ordonatorii de credite, sau, după caz, 1/12 din sumele propuse în proiectul de buget, în situația în care acestea sunt mai mici decât cele din anul precedent.

(2) Instituțiile publice și acțiunile, noi, aprobate în anul curent, dar care încep cu data de 1 ianuarie a anului bugetar următor, vor fi finanțate, până la aprobarea bugetului, în limita a 1/12 din prevederile acestora cuprinse în proiectul de buget.

(3) Direcțiile generale ale finanțelor publice vor acorda unităților administrativ-teritoriale sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și transferuri consolidabile, cu încadrarea în limita lunară de 1/12 din prevederile bugetare ale anului precedent.

(4) În cazul în care necesarul de sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și transferuri consolidabile depășește limita lunară de 1/12 din prevederile bugetare ale anului precedent, după utilizarea integrală a veniturilor și cotelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, direcțiile generale ale finanțelor publice pot aproba suplimentarea acestora, pe baza analizelor și fundamentărilor prezentate de ordonatorii principali de credite.

(5) În situația în care sumele prevăzute la alin. (4) sunt propuse în proiectul bugetului de stat mai mici decât cele din anul precedent, limitele lunare se acordă în cotă de 1/12 din sumele propuse prin proiectul bugetului de stat.

### SECȚIUNEA a 3-a

Prevederi referitoare la investiții publice locale

#### ART. 37

Prezentarea investițiilor publice în proiectul de buget

Cheltuielile pentru investițiile publice și alte cheltuieli de investiții finanțate din fonduri publice locale se cuprind în proiectele de buget, în baza programului de investiții publice al fiecărei unități administrativ-teritoriale, întocmit de ordonatorii principali de credite, care se prezintă ca anexă la bugetul inițial și, respectiv, rectificat și se aprobă de consiliul local, județean și Consiliul General al Municipiului București, după caz.

#### ART. 38

Informații privind programele de investiții publice

(1) Ordonatorii principali de credite ai bugetelor locale întocmesc anual programul de investiții publice pe clasificarea funcțională.

(2) Pentru fiecare obiectiv inclus în programul de investiții sunt prezentate informații financiare și nefinanciare.

(3) Informațiile financiare vor include:

- a) valoarea totală a proiectului;
- b) creditele de angajament;
- c) creditele bugetare;
- d) graficul de finanțare, pe surse și ani, corelat cu graficul de execuție;
- e) analiza cost-beneficiu, care va fi realizată și în cazul obiectivelor în derulare;
- f) costurile de funcționare și de întreținere după punerea în funcțiune.

(4) Informațiile nefinanciare vor include:

a) strategia în domeniul investițiilor care va cuprinde obligatoriu prioritățile investiționale și legătura dintre diferite proiecte, criteriile de analiză care determină introducerea în programul de investiții a obiectivelor noi, în detrimentul celor în derulare;

b) descrierea proiectului;

c) stadiul fizic al obiectivelor.

ART. 39

Rolul metodologic al Ministerului Finanțelor Publice

Ministerul Finanțelor Publice este împuternicit să stabilească conținutul, forma și informațiile referitoare la programele de investiții necesare în procesul de elaborare a bugetului.

ART. 40

Aprobarea proiectelor de investiții publice locale

(1) Documentațiile tehnico-economice ale obiectivelor de investiții noi, a căror finanțare se asigură integral sau în completare din bugetele locale, precum și ale celor finanțate din împrumuturi interne și externe, contractate direct sau garantate de autoritățile administrației publice locale, se aprobă de consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz.

(2) Documentațiile tehnico-economice ale obiectivelor de investiții noi, care se finanțează din împrumuturi externe și, în completare, din transferuri de la bugetul de stat și din alte surse, precum și ale celor finanțate integral sau în completare din împrumuturi externe contractate ori garantate de stat, indiferent de valoarea acestora, se supun spre aprobare Guvernului.

(3) Documentațiile tehnico-economice pentru investițiile destinate prevenirii sau înlăturării efectelor produse de acțiuni accidentale și de calamități naturale, elaborate și avizate potrivit dispozițiilor legale, precum și notele de fundamentare privind celelalte cheltuieli de investiții cuprinse în poziția globală "alte cheltuieli de investiții" se aprobă de ordonatorii principali de credite.

(4) Ordonatorii principali de credite, pe propria răspundere, actualizează și aprobă valoarea fiecărui obiectiv de investiții nou sau în continuare, indiferent de sursele de finanțare ori de competența de aprobare a acestora, în funcție de evoluția indicilor de prețuri. Această operațiune este supusă controlului financiar preventiv propriu.

**SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor art. 40 constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. a) și se sancționează cu amendă de la 5 milioane lei la 10 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

ART. 41

Condiții pentru includerea investițiilor în proiectul bugetului

(1) Obiectivele de investiții și celelalte cheltuieli asimilate investițiilor se cuprind în programele de investiții anuale, anexe la buget, numai dacă, în prealabil, documentațiile tehnico-economice, respectiv notele de fundamentare privind necesitatea și oportunitatea efectuării cheltuielilor asimilate investițiilor, au fost elaborate și aprobate potrivit dispozițiilor legale.

(2) Ordonatorii principali de credite stabilesc prioritățile în repartizarea sumelor pe fiecare obiectiv înscris în programul de investiții, în limita fondurilor cuprinse în proiectul de buget cu această destinație, asigurând totodată realizarea obiectivelor de investiții în cadrul duratelor de execuție aprobate.

**SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor art. 41 constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. a) și se sancționează cu amendă de la 5 milioane lei la 10 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

ART. 42

## Structura programelor de investiții publice locale

(1) În programele de investiții se nominalizează obiectivele de investiții grupate pe: investiții în continuare, investiții noi și poziția globală "alte cheltuieli de investiții", pe categorii de investiții.

(2) Poziția globală "alte cheltuieli de investiții" cuprinde următoarele categorii de investiții:

a) achiziții de imobile;

b) dotări independente;

c) cheltuieli pentru elaborarea studiilor de fezabilitate, a studiilor de fezabilitate, proiectelor și altor studii aferente obiectivelor de investiții;

d) cheltuieli de expertiză, proiectare și de execuție privind consolidările și intervențiile pentru prevenirea sau înlăturarea efectelor produse de acțiuni accidentale și calamități naturale - cutremure, inundații, alunecări, prăbușiri și tasări de teren, incendii, accidente tehnice, precum și cheltuielile legate de realizarea acestor investiții;

e) lucrări de foraj, cartarea terenului, fotogrammetrie, determinări seismologice, consultanță, asistență tehnică și alte cheltuieli asimilate investițiilor, potrivit legii.

(3) Cheltuielile de investiții prevăzute la alin. (2) se detaliază în anexă distinctă de către ordonatorul principal de credite, pe bază de note de fundamentare, care vor cuprinde elemente referitoare la necesitatea, oportunitatea și alți indicatori caracteristici unor asemenea investiții, și se aprobă de consiliul local, județean și Consiliul General al Municipiului București, după caz, o dată cu bugetul local.

### ART. 43

#### Acordurile internaționale legate de investițiile publice locale

Toate angajamentele legale din care rezultă o cheltuială pentru investițiile publice și alte cheltuieli asimilate investițiilor, cofinanțate de o instituție internațională, se vor efectua în conformitate cu prevederile acordului de finanțare.

### ART. 44

#### Monitorizarea de către ordonatorii principali de credite a proiectelor de investiții

(1) În situația în care, pe parcursul execuției bugetare, din motive obiective, implementarea unui proiect de investiții nu se poate realiza conform proiecției bugetare, ordonatorii principali de credite ai bugetelor locale pot propune consiliilor locale, județene și Consiliului General al Municipiului București, după caz, până la data de 31 octombrie, aprobarea redistribuirii fondurilor între proiectele înscrise în programul de investiții.

(2) Ordonatorii principali de credite sunt responsabili de utilizarea eficientă a fondurilor alocate investițiilor, precum și de realizarea obiectivelor de investiții incluse în programele de investiții.

### SECȚIUNEA a 4-a

#### Execuția bugetară

### ART. 45

#### Principii în execuția bugetară

(1) Prin bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2) se cuprind și se aprobă, după caz, veniturile și creditele bugetare în structura clasificăției bugetare.

(2) Creditele bugetare aprobate sunt autorizate pe durata exercițiului bugetar.

(3) Cheltuielile de personal aprobate nu pot fi majorate prin virări de credite bugetare.

(4) Virările de credite bugetare de la un capitol la alt capitol al clasificăției bugetare și de la un program la altul se aprobă de consiliul local, județean și Consiliul General al Municipiului București, după caz, pe baza justificărilor corespunzătoare ale ordonatorilor principali de credite, și se pot efectua înainte de angajarea cheltuielilor.

(5) Virările de credite bugetare în cadrul aceluiași capitol bugetar, inclusiv între programele aceluiași capitol, care nu contravin dispozițiilor prezentului articol, legii bugetului de stat sau legii de rectificare, sunt în competența fiecărui ordonator principal de credite, pentru bugetul propriu și bugetele instituțiilor și serviciilor publice subordonate, și se pot efectua înainte de angajarea cheltuielilor.

(6) Propunerile de virări de credite bugetare sunt însoțite de justificări, detalieri și necesități privind execuția, până la finele anului bugetar, a capitolului și subdiviziunii clasificăției bugetare, precum și a programului, de la care se disponibilizează și, respectiv, a capitolului și subdiviziunii clasificăției bugetare și a programului, la care se suplimentează prevederile bugetare.

(7) Virările de credite bugetare, în condițiile prevederilor alin. (4) și (5), se pot efectua începând cu trimestrul al III-lea al anului bugetar.

#### ART. 46

##### Repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor bugetare

(1) Veniturile și cheltuielile aprobate în bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2) se repartizează pe trimestre, în funcție de termenele legale de încasare a veniturilor și de perioada în care este necesară efectuarea cheltuielilor.

(2) Repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor bugetare se aprobă de către:

a) Ministerul Finanțelor Publice, pentru sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și pentru transferurile de la acest buget, prevăzute la art. 30 alin. (1), pe baza propunerilor ordonatorilor principali de credite ai bugetelor locale, transmise de direcțiile generale ale finanțelor publice, în termen de 20 de zile de la data publicării legii bugetului de stat în Monitorul Oficial al României, Partea I. Sumele astfel aprobate se repartizează pe unitățile administrativ-teritoriale de către direcțiile generale ale finanțelor publice;

b) ordonatorii principali de credite ai bugetelor locale, pentru bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2), în termen de 15 zile de la aprobarea sumelor prevăzute la lit. a).

(3) Repartizarea pe trimestre a transferurilor prevăzute la art. 30 alin. (2) se comunică autorităților administrației publice locale de către ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat sau ai altor bugete, în termen de 10 zile de la aprobarea de către Ministerul Finanțelor Publice a repartizării pe trimestre a creditelor bugetare ale acestor bugete.

#### ART. 47

##### Deschiderea de credite bugetare

(1) Creditele bugetare aprobate prin bugetele locale pot fi folosite prin deschideri de credite efectuate de către ordonatorii principali de credite ai acestora, în limita sumelor aprobate, potrivit destinației stabilite și cu respectarea dispozițiilor legale care reglementează efectuarea cheltuielilor respective.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (1) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(2) Deschiderile de credite bugetare pentru transferurile de la bugetul de stat sau de la alte bugete către bugetele locale, în cadrul limitelor prevăzute în bugetele respective, se efectuează de către Ministerul Finanțelor Publice, pentru cele prevăzute la art. 30 alin. (1), prin direcțiile generale ale finanțelor publice, la cererea ordonatorilor principali de credite ai bugetelor locale, în funcție de necesitățile execuției bugetare, cu respectarea destinației, sau de către ceilalți ordonatori principali de credite, pentru transferurile prevăzute la art. 30 alin. (2).

(3) Efectuarea cheltuielilor bugetare se face numai pe bază de documente justificative, care să confirme angajamentele contractuale sau din convenții, primirea bunurilor materiale, prestarea serviciilor, executarea de lucrări, plata salariilor și a altor drepturi bănești, plata obligațiilor bugetare, precum și a altor obligații.

#### ART. 48

Transferurile de atribuții către autoritățile administrației publice locale

(1) În situațiile în care, în timpul exercițiului bugetar, pe baza dispozițiilor legale, au loc treceri de instituții, acțiuni sau sarcini în finanțarea autorităților administrației publice locale, Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să introducă modificările corespunzătoare în volumul și în structura bugetului de stat, fără afectarea echilibrului bugetar.

(2) Consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, vor aproba modificările intervenite potrivit alin. (1) în structura bugetelor proprii și, respectiv, ale instituțiilor publice subordonate.

#### ART. 49

Fondurile externe nerambursabile

(1) Creditele bugetare aferente fondurilor externe nerambursabile au caracter previzional și se derulează conform acordurilor încheiate cu partenerii externi.

(2) Fondurile externe nerambursabile vor fi încasate într-un cont distinct în afara bugetului local și vor fi cheltuite numai în limita disponibilităților existente în acest cont și în scopul în care au fost acordate.

#### ART. 50

Execuția bugetară

(1) În procesul execuției bugetare cheltuielile bugetare parcurg următoarele faze: angajament, lichidare, ordonanțare, plată.

(2) Execuția bugetară la orașe, municipii, sectoarele municipiului București, județe și municipiul București se bazează pe principiul separării atribuțiilor persoanelor care au calitatea de ordonator de credite de atribuțiile persoanelor care au calitatea de contabil.

(3) Operațiunile specifice angajării, lichidării și ordonanțării cheltuielilor sunt în competența ordonatorilor de credite și se efectuează pe baza avizelor compartimentelor de specialitate ale instituțiilor publice.

(4) Plata cheltuielilor este asigurată de șeful compartimentului financiar-contabil în limita fondurilor disponibile.

(5) Instrumentele de plată trebuie să fie însoțite de documentele justificative. Aceste documente trebuie să certifice exactitatea sumelor de plată, recepția bunurilor și executarea serviciilor și altele asemenea, conform angajamentelor legale încheiate.

Instrumentele de plată se semnează de contabil și șeful compartimentului financiar-contabil.

(6) Efectuarea plăților, în limita creditelor bugetare aprobate, se face numai pe bază de acte justificative, întocmite în conformitate cu dispozițiile legale, și numai după ce acestea au fost angajate, lichidate și ordonanțate.

(7) Plata cheltuielilor la comune și la instituțiile publice la care compartimentul financiar-contabil are un număr de personal mai mic de 5 persoane se realizează de către ordonatorul de credite și persoana împuternicită cu atribuții financiar-contabile, dar cu respectarea normelor metodologice privind organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale.

(8) Pentru anumite categorii de cheltuieli se pot efectua plăți în avans de până la 30%, în condițiile dispozițiilor legale.

(9) Sumele reprezentând plăți în avans, efectuate potrivit alin. (8) și nejustificate prin bunuri livrate, lucrări executate și servicii prestate, până la sfârșitul anului, în condițiile prevederilor contractuale, vor fi recuperate de instituțiile publice care au acordat avansurile și se vor restitui bugetului din care au fost avansate.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (2) - (6) și (9) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(10) În cazul nelivrării bunurilor, neefectuării lucrărilor și serviciilor angajate, pentru care s-au plătit avansuri, recuperarea sumelor de către instituția publică se face cu perceperea dobânzilor și penalităților de întârziere la nivelul celor existente pentru veniturile bugetare, calculate pentru perioada de când s-au acordat și până s-au recuperat.

(11) Fac excepție de la prevederile alin. (9) situațiile expres reglementate prin dispozițiile legale.

#### **ART. 51**

##### **Plata salariilor**

(1) Salariile la instituțiile publice cărora li se aplică prevederile prezentei ordonanțe de urgență se plătesc o dată pe lună, în perioada 5 - 15 a fiecărei luni, pentru luna precedentă.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (1) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(2) Eșalonarea plăților pe zile, pentru ordonatorii principali de credite și instituțiile și serviciile publice din subordinea acestora, se face de către direcția generală a finanțelor publice, la propunerea ordonatorilor principali de credite.

(3) La ordonatorii principali de credite și instituțiile și serviciile publice din subordinea acestora, la care salariile se plătesc de două ori pe lună, aplicarea prevederilor alin. (1) și (2) se face începând cu luna ianuarie 2005.

#### **ART. 52**

##### **Regimul creditelor bugetare neutilizate de ordonatorii de credite**

(1) Ordonatorii principali de credite au obligația de a analiza lunar necesitatea menținerii unor credite bugetare pentru care, în baza unor dispoziții legale sau din alte cauze, sarcinile au fost desființate sau amânate și de a propune consiliilor locale, județene și Consiliului General al Municipiului București, după caz, anularea creditelor respective.

## **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (1) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(2) Pentru ultima lună a anului bugetar termenul limită pentru aplicarea prevederilor alin. (1) este de 10 decembrie.

(3) Cu creditele bugetare anulate în condițiile alin. (1) se majorează fondul de rezervă bugetară la dispoziția consiliului local, județean sau a Consiliului General al Municipiului București, după caz.

### **ART. 53**

#### **Contul anual de execuție**

(1) Ordonatorii principali de credite întocmesc și prezintă spre aprobare consiliilor locale, județene și Consiliului General al Municipiului București, după caz, până la data de 31 mai a anului următor, conturile anuale de execuție a bugetelor prevăzute la art. 1 alin. (2), în structura următoare:

a) la venituri: prevederi bugetare inițiale; prevederi bugetare definitive; încasări realizate;

b) la cheltuieli: credite bugetare inițiale; credite bugetare definitive; plăți efectuate.

(2) Trimestrial și anual, ordonatorii principali de credite întocmesc situații financiare asupra execuției bugetare, care se depun la direcțiile generale ale finanțelor publice; după verificare, acestea întocmesc și depun la Ministerul Finanțelor Publice situații financiare centralizate privind execuția bugetelor prevăzute la art. 1 alin. (2), la termenele și potrivit normelor stabilite de acesta.

(3) Ordonatorii principali de credite au obligația să întocmească și să anexeze la situațiile financiare anuale rapoarte anuale de performanță, în care să prezinte, pe fiecare program, obiectivele, rezultatele preconizate și cele obținute, indicatorii și costurile asociate, precum și situații privind angajamentele legale.

(4) Situațiile financiare anuale, inclusiv anexele la acestea, se prezintă de către ordonatorii principali de credite spre aprobare consiliilor locale, județene și Consiliului General al Municipiului București, după caz.

## **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor art. 53 constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. a) și se sancționează cu amendă de la 5 milioane lei la 10 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

### **ART. 54**

#### **Excedentul sau deficitul bugetar**

(1) Excedentul anual al bugetului local, rezultat la încheierea exercițiului bugetar, după efectuarea regularizărilor în limita sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat prevăzute la art. 6 lit. a) și a celor exceptate la lit. b), precum și a transferurilor consolidabile din bugetul de stat sau din alte bugete, se utilizează, în ordine, pentru:

a) rambursarea eventualelor împrumuturi restante; plata dobânzilor, comisioanelor, spezelor și a altor costuri aferente acestora;

b) constituirea fondului de rulment.

(2) Disponibilitățile fondului de rulment sunt purtătoare de dobândă, se păstrează într-un cont distinct, deschis pe seama fiecărei unități administrativ-teritoriale, la unitățile teritoriale ale trezoreriei statului, în afara bugetului local, și pot fi utilizate, temporar, pentru acoperirea gollerilor de casă provenite din decalaje între veniturile și cheltuielile anului

curent, precum și pentru acoperirea definitivă a eventualului deficit bugetar rezultat la finele exercițiului bugetar.

(3) Fondul de rulment poate fi utilizat și pentru finanțarea unor investiții din competența autorităților administrației publice locale sau pentru dezvoltarea serviciilor publice locale în interesul colectivității.

(4) Utilizarea fondului de rulment în condițiile alin. (2) și (3) și contul de execuție al acestuia se aprobă de consiliul local, județean și Consiliul General al Municipiului București, după caz, în afara bugetului local.

#### ART. 55

##### Execuția de casă a bugetelor locale

(1) Execuția de casă a bugetelor prevăzute la art. 1 alin. (2) se efectuează prin unitățile teritoriale ale trezoreriei statului, evidențindu-se în conturi distincte:

- a) veniturile bugetare încasate pe structura clasificăției bugetare;
- b) efectuarea plăților dispuse de persoanele autorizate ale instituțiilor publice, în limita creditelor bugetare și destinațiilor aprobate potrivit dispozițiilor legale;
- c) efectuarea operațiunilor de încasări și plăți privind datoria publică internă și externă rezultată din împrumuturi contractate sau garantate de stat, precum și cele contractate sau garantate de autoritățile administrației publice locale, inclusiv a celor privind rambursarea ratelor la scadență și plata dobânzilor, comisioanelor, spezelor și altor costuri aferente;
- d) efectuarea altor operațiuni financiare în contul autorităților administrației publice locale;
- e) păstrarea disponibilităților reprezentând fonduri externe nerambursabile sau contravaloarea în lei a acestora, primite pe bază de acorduri și înțelegeri guvernamentale și de la organisme internaționale, și utilizarea acestora potrivit bugetelor aprobate;
- f) alte operațiuni financiare prevăzute de lege.

(2) Pentru împrumuturile contractate, altele decât cele din disponibilitățile contului curent general al trezoreriei statului, autoritățile administrației publice locale își pot deschide conturi la societăți comerciale bancare, în vederea derulării acestora.

(3) În execuție, alocarea sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat se efectuează lunar de către direcțiile generale ale finanțelor publice, pe baza fundamentărilor prezentate de ordonatorii principali de credite.

#### ART. 56

##### Principii ale încheierii execuției bugetare

- (1) Execuția bugetară se încheie la data de 31 decembrie a fiecărui an.
- (2) Orice venit neîncasat și orice cheltuielă angajată, lichidată și ordonanțată, în cadrul prevederilor bugetare, și neplătită până la data de 31 decembrie se va încasa sau se va plăti, după caz, în contul bugetului pe anul următor.
- (3) Creditele bugetare neutilizate până la închiderea anului sunt anulate de drept.
- (4) Disponibilitățile din fondurile externe nerambursabile și cele din fondurile publice destinate cofinanțării contribuției financiare a Comunității Europene, rămase la finele exercițiului bugetar în conturile structurilor de implementare, se reportează în anul următor cu aceeași destinație.

(5) Fondurile prevăzute la alin. (4) se utilizează în condițiile prevederilor prezentei ordonanțe de urgență și potrivit acordurilor încheiate cu partenerii externi.

#### CAP. 4

#### Împrumuturi

#### ART. 57

#### Aprobarea împrumuturilor

(1) Consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, pot aproba contractarea sau garantarea de împrumuturi interne sau externe, pe termen scurt, mediu și lung, pentru realizarea de investiții publice de interes local, precum și pentru refinanțarea datoriei publice locale.

(2) Consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, hotărăsc, la propunerea ordonatorului principal de credite, contractarea sau garantarea de împrumuturi, cu votul a cel puțin două treimi din numărul membrilor ce le compun.

(3) Consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, pot aproba angajarea de împrumuturi interne fără garanția statului, cu condiția informării prealabile a Ministerului Finanțelor Publice.

(4) Împrumuturile externe se vor contracta direct sau se vor garanta de către autoritățile administrației publice locale numai cu avizul comisiei de autorizare a acestor împrumuturi, ale cărei componentă și funcționare se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (4) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(5) Autoritățile administrației publice locale pot beneficia și de împrumuturi externe contractate sau garantate de stat, în condițiile legii.

#### ART. 58

#### Datoria publică locală

(1) Datoria publică locală reprezintă o obligație generală care trebuie rambursată, conform acordurilor încheiate, din veniturile proprii ale unității administrativ-teritoriale prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a).

(2) Instrumentele datoriei publice locale sunt:

a) titluri de valoare;

b) împrumuturi de la societățile comerciale bancare sau de la alte instituții de credit.

(3) Emiterea și lansarea titlurilor de valoare se pot face direct de către autoritățile administrației publice locale sau prin intermediul unor agenții ori al altor instituții specializate.

(4) Valoarea totală a datoriei contractate de autoritatea administrației publice locale va fi înscrisă în registrul de evidență a datoriei publice locale al acestei autorități și se raportează anual prin situațiile financiare.

(5) Registrul de evidență a datoriei publice locale va include informații care să specifice suma totală a datoriei autorităților administrației publice locale, precum și detalierea datoriei și alte informații stabilite prin norme metodologice privind registrul de evidență a datoriei publice locale, emise de Ministerul Finanțelor Publice.

(6) Valoarea totală a garanțiilor emise de autoritatea administrației publice locale se înscrie în registrul garanțiilor locale al acestei autorități și se raportează anual prin situațiile financiare.

(7) Registrul garanțiilor locale cuprinde informații care să specifice suma totală a garanțiilor emise de autoritatea administrației publice locale, precum și detalierea garanțiilor și alte informații stabilite prin norme metodologice privind registrul de evidență a garanțiilor locale, emise de Ministerul Finanțelor Publice.

(8) După contractarea și/sau garantarea de împrumuturi interne și/sau externe, autoritățile administrației publice locale au obligația de a transmite Ministerului Finanțelor Publice, în termen de 10 zile de la data intrării în vigoare a contractului respectiv, copii de pe fiecare document primar care atestă, după caz:

a) contractarea/garantarea împrumutului;

b) actul adițional la contractul/acordul de împrumut/garantare, dacă au fost aduse modificări la acesta, cu respectarea clauzelor contractuale.

(9) Pe perioada utilizării și rambursării împrumutului contractat/garantat, raportarea la Ministerul Finanțelor Publice a datelor privind datoria publică locală se efectuează lunar, în termen de 20 de zile de la sfârșitul perioadei de raportare.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (8) și (9) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(10) În scopul evaluării datoriei publice locale, orice obligație de plată, exprimată în altă monedă decât cea națională, este calculată în moneda națională, utilizându-se cursul de schimb valutar comunicat de Banca Națională a României pentru ultima zi din perioada la care se face raportarea.

(11) Serviciul datoriei publice locale nu reprezintă obligații sau răspunderi ale Guvernului și acesta va fi plătit din bugetele locale și din împrumuturi pentru refinanțarea datoriei publice locale.

#### **ART. 59**

**Condiții pentru contractarea sau garantarea de împrumuturi**

(1) Împrumuturile contractate de unitățile administrativ-teritoriale, precum și cele contractate de agenții economici și serviciile publice din subordinea acestora pot fi garantate de către acestea prin veniturile proprii prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a).

(2) Orice garantare prin venituri devine valabilă și se aplică din momentul acordării garanției; veniturile care se constituie în garanție și care sunt încasate la bugetul local vor fi supuse condițiilor acordului de garantare respectiv, care se va aplica cu prioritate față de orice revendicări ale unor terți către autoritatea administrației publice locale respective, indiferent dacă aceste terțe părți cunosc sau nu cunosc acordul de garantare.

(3) Documentul prin care se încheie acordul de garantare prin venituri trebuie înregistrat la autoritățile administrației publice locale și la împrumutător.

(4) Autorităților administrației publice locale li se interzice accesul la împrumuturi sau să garanteze orice fel de împrumut, dacă totalul datoriilor anuale reprezentând ratele scadente la împrumuturile contractate și/sau garantate, dobânzile și comisioanele aferente acestora, inclusiv ale împrumutului care urmează să fie contractat și/sau garantat

în anul respectiv, depășește limita de 20% din totalul veniturilor prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a), cu excepția cazurilor aprobate prin legi speciale.

(5) Condițiile alin. (4) se aplică inclusiv pentru datoriile anuale care decurg din împrumuturile contractate și/sau garantate de stat pentru autoritățile administrației publice locale.

(6) În scopul calculării acestei limite, pentru împrumuturile contractate și/sau garantate, cu o rată variabilă a dobânzii, se va efectua calculul folosindu-se rata dobânzii valabilă la data întocmirii documentației.

(7) În scopul calculării acestei limite, împrumuturile acordate în valută vor fi luate în calcul la valoarea cursului de schimb valutar comunicat de Banca Națională a României la data efectuării calculului.

(8) Ratele scadente aferente împrumuturilor, dobânzile și comisioanele datorate de unitățile administrativ-teritoriale se prevăd în bugetul local sau, după caz, se pot contracta noi împrumuturi pentru achitarea ratelor scadente, în condițiile prevederilor prezentei ordonanțe de urgență.

(9) Toate acordurile de împrumut sau de garantare încheiate potrivit prevederilor prezentei ordonanțe de urgență vor fi considerate ca fiind pe deplin autorizate și vor constitui obligații care pot fi impuse bugetelor locale respective.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor art. 59 constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. c) și se sancționează cu amendă de la 20 milioane lei la 30 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

#### **ART. 60**

##### **Fondul de risc**

(1) Pentru acoperirea riscurilor financiare care decurg din garantarea de către autoritățile administrației publice locale a împrumuturilor contractate de agenții economici și serviciile publice de subordonare locală, se constituie fondul de risc, în afara bugetului local.

(2) Fondul de risc se păstrează în conturi separate deschise la unitățile teritoriale ale trezoreriei statului și se constituie distinct pentru garanții locale la împrumuturi interne și, respectiv, pentru garanții la împrumuturi externe.

(3) Fondul de risc se constituie din: sumele încasate sub formă de comisioane de la beneficiarii împrumuturilor garantate; dobânzile acordate de unitățile trezoreriei statului la disponibilitățile fondului; dobânzi și penalități de întârziere la nivelul celor existente pentru veniturile bugetare, aplicate pentru neplata în termen de către beneficiarii împrumuturilor garantate a comisioanelor și, respectiv, a ratelor scadente, dobânzilor și comisioanelor aferente, și, în completare, din bugetul local. În cazul în care se efectuează plăți din fondul de risc aferente unor scadențe neonorate de garantat, veniturile fondului de risc se reîntregesc cu sumele recuperate de la acesta.

(4) Nivelul comisionului de risc se determină de ordonatorul principal de credite și se aprobă de consiliul local, județean și Consiliul General al Municipiului București, după caz. Acest comision se aplică asupra valorii împrumutului garantat.

(5) Sumele aflate în fondul de risc la sfârșitul anului se regularizează cu bugetul local în limita sumelor primite de la acest buget, iar diferența se reportează în anul următor cu

aceeași destinație. Contul de execuție al fondului de risc se anexează la situațiile financiare.

#### ART. 61

Împrumuturi din contul curent general al trezoreriei statului

(1) În situația în care, pe parcursul execuției, apar goluri temporare de casă ca urmare a decalajului dintre veniturile și cheltuielile bugetului local, acestea pot fi acoperite prin împrumuturi fără dobândă acordate de Ministerul Finanțelor Publice din disponibilitățile contului curent general al trezoreriei statului, numai după utilizarea fondului de rulment.

(2) Valoarea totală a împrumutului care poate fi angajat de autoritățile administrației publice locale potrivit prevederilor alin. (1) este supusă următoarelor limite:

a) nu va depăși 5% din totalul veniturilor estimate a fi încasate pe durata anului bugetar în care se face împrumutul;

b) în condițiile prevederilor lit. a), autoritățile administrației publice locale nu pot angaja împrumuturi mai mari decât fondurile pe care le pot rambursa pe durata aceluiași an bugetar.

(3) Rambursarea fondurilor împrumutate conform prevederilor prezentului articol va fi garantată cu veniturile estimate a fi încasate în anul bugetar respectiv, în condițiile respectării garantării, prin venituri, a celorlalte datorii publice locale.

(4) În situația în care împrumutul prevăzut la alin. (1) nu a fost restituit până la 31 decembrie, direcțiile generale ale finanțelor publice sunt autorizate să execute contul unității administrativ-teritoriale în cauză.

#### ART. 62

Verificări excepționale

(1) Activitatea autorităților administrației publice locale va fi supusă unei verificări excepționale de către Curtea de Conturi, potrivit prevederilor prezentului articol, în următoarele situații:

a) autoritatea administrației publice locale nu își rambursează toate obligațiile de plată pe termen scurt până la sfârșitul anului bugetar în care au fost angajate împrumuturile;

b) dacă, la un anumit moment pe durata anului bugetar, datoriile pe termen scurt ale autorității administrației publice locale depășesc limita stabilită la [art. 61](#) alin. (2) lit. a).

(2) Curtea de Conturi va solicita autorităților administrației publice locale care se află în una dintre situațiile specificate la alin. (1) să întocmească și să depună un plan de redresare la Curtea de Conturi și la direcția generală a finanțelor publice, prin care acestea se obligă să se supună prevederilor [art. 61](#) alin. (2) în termen de 12 luni.

(3) Ministerul Finanțelor Publice poate acorda din disponibilitățile contului curent general al trezoreriei statului împrumuturi cu dobândă autorităților administrației publice locale, în cadrul planului de redresare, cu respectarea prevederilor [art. 59](#) alin. (4) și cu condiția ca acestea să se angajeze la rambursarea acestor fonduri într-un termen stabilit de Ministerul Finanțelor Publice, dar care nu poate depăși 2 ani.

(4) Autoritățile administrației publice locale vor raporta lunar la Curtea de Conturi și la direcția generală a finanțelor publice modul de realizare a măsurilor cuprinse în planul de redresare prevăzut la alin. (2).

#### CAP. 5

Finanțarea instituțiilor publice

#### ART. 63

##### Finanțarea instituțiilor publice

(1) Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale instituțiilor publice se asigură astfel:

- a) integral din bugetul local;
- b) din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul local;
- c) integral din veniturile proprii.

(2) Instituțiile publice, finanțate integral din bugetul local, varsă veniturile realizate la acest buget.

#### ART. 64

##### Veniturile proprii ale instituțiilor publice

(1) Veniturile proprii ale instituțiilor publice, finanțate în condițiile art. 63 alin. (1) lit. b) și c), se încasează, se administrează, se utilizează și se contabilizează de către acestea, potrivit dispozițiilor legale.

(2) Veniturile proprii ale bugetelor instituțiilor publice, finanțate potrivit art. 63 alin. (1) lit. b) și c), provin din prestări de servicii, chirii, manifestări culturale și sportive, concursuri artistice, publicații, prestații editoriale, studii, proiecte, valorificări de produse din activități proprii sau anexe și altele.

#### ART. 65

##### Bunuri materiale și fonduri bănești primite de instituțiile publice

(1) Instituțiile publice mai pot folosi pentru desfășurarea activității lor bunuri materiale și fonduri bănești primite de la persoane juridice și fizice, sub formă de donații și sponsorizări, cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Fondurile bănești acordate de persoanele juridice și fizice, primite în condițiile alin. (1), în situația instituțiilor publice, finanțate integral de la buget, sunt vărsate direct la bugetul local din care se finanțează acestea. Cu aceste sume se majorează veniturile și cheltuielile bugetului local, iar fondurile se vor utiliza cu respectarea destinațiilor stabilite de transmițător.

(3) Cu fondurile bănești acordate de persoanele juridice și fizice în condițiile alin. (1), în situația instituțiilor publice finanțate potrivit prevederilor art. 63 alin. (1) lit. b) și c), se vor majora bugetele de venituri și cheltuieli ale acestora. Aceste instituții au obligația de a prezenta, în anexa la contul de execuție bugetară trimestrială și anuală, situația privind sumele primite și utilizate în aceste condiții și cu care a fost majorat bugetul de venituri și cheltuieli.

(4) Bunurile materiale primite de instituțiile publice în condițiile alin. (1) se înregistrează în contabilitatea acestora.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (2) și (4) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. a) și se sancționează cu amendă de la 5 milioane lei la 10 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

#### ART. 66

##### Excedentele bugetelor instituțiilor publice

(1) Excedentele rezultate din execuția bugetelor instituțiilor publice, finanțate în condițiile art. 63 alin. (1) lit. b), se regularizează la sfârșitul anului cu bugetele locale

din care sunt finanțate, în limita sumelor primite de la acestea, dacă legea nu prevede altfel.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (1) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(2) Excedentele rezultate din execuția bugetelor instituțiilor publice, finanțate integral din venituri proprii, rămân la dispoziția acestora, urmând a fi folosite în anul următor cu aceeași destinație.

(3) Consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, pot hotărî ca excedentele rezultate din execuția bugetelor instituțiilor publice subordonate, finanțate integral din venituri proprii, să se preia ca venit la bugetul local, după deducerea sumelor încasate anticipat și a obligațiilor de plată.

#### **ART. 67**

##### **Regimul de finanțare a unor activități ale instituțiilor publice**

(1) Consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, pot aproba înființarea de activități integral finanțate din venituri proprii pe lângă unele instituții publice, finanțate potrivit art. 63 alin. (1) lit. a), stabilind totodată domeniul de activitate, categoriile de venituri, natura cheltuielilor, sistemul de organizare și funcționare a acestor activități.

(2) Bugetele de venituri și cheltuieli pentru activitățile finanțate integral din venituri proprii se aprobă o dată cu bugetul instituției publice de care aparțin.

(3) În situația nerealizării veniturilor prevăzute în bugetele activităților finanțate integral din venituri proprii, cheltuielile vor fi efectuate în limita veniturilor realizate.

(4) Excedentele rezultate din execuția bugetelor de venituri și cheltuieli ale activităților finanțate integral din venituri proprii se raportează în anul următor cu aceeași destinație sau se preiau ca venit la bugetul local, potrivit hotărârii consiliului local, județean și Consiliului General al Municipiului București, după caz.

#### **ART. 68**

##### **Împrumuturi temporare pentru unele activități sau instituții publice**

(1) În cazul în care la înființarea, în subordinea unor ordonatori principali de credite, a unor instituții și servicii publice sau a unor activități finanțate integral din venituri proprii, acestea nu dispun de fonduri suficiente, în baza documentațiilor temeinic fundamentate, consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, pot aproba împrumuturi fără dobândă din bugetul local, pe bază de convenție.

(2) Împrumuturile acordate în condițiile alin. (1) vor fi rambursate integral în termen de un an de la data acordării.

#### **SANCTIUNI:**

**Nerespectarea dispozițiilor alin. (2) constituie contravenție conf. art. 71 alin. 1 lit. b) și se sancționează cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei conf. art. 71 alin. (2).**

(3) În situația nerambursării împrumuturilor la termenul stabilit, se vor aplica dobânzile și penalitățile de întârziere la nivelul celor existente pentru creanțele bugetare, potrivit legii.

#### **ART. 69**

##### **Execuția de casă a bugetelor instituțiilor publice**

(1) Instituțiile și serviciile publice, indiferent de sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile de pe lângă unele instituții publice, finanțate integral din venituri proprii, efectuează operațiunile de încasări și plăți prin unitățile teritoriale ale trezoreriei statului în a căror rază își au sediul și unde au deschise conturile de venituri, cheltuieli și disponibilități.

(2) Instituțiile publice au obligația de a transmite bugetul aprobat potrivit prevederilor prezentei ordonanțe de urgență la unitatea teritorială a trezoreriei statului.

## CAP. 6

### Sanțiuni

#### ART. 70

##### Infrațiuni și pedepse

Constituie infrațiuni și se pedepsesc cu închisoare de la o lună la trei luni sau cu amendă de la 50 milioane lei la 100 milioane lei următoarele fapte:

a) nerespectarea prevederilor art. 4 alin. (2) și (3);

b) utilizarea fondurilor provenite din contractarea datoriei publice locale în alte scopuri decât cele pentru care au fost aprobate;

c) furnizarea de date eronate pentru fundamentarea documentației prezentate, în vederea obținerii autorizării pentru contractarea/garantarea de împrumuturi externe.

#### ART. 71

##### Contravenții și sancțiuni

(1) Constituie contravenții următoarele fapte:

a) nerespectarea dispozițiilor art. 9 alin. (2), art. 14 alin. (3) și (4), art. 15 alin. (2), art. 36, art. 40, art. 41, art. 53 și art. 65 alin. (2) și (4);

b) nerespectarea dispozițiilor art. 5 alin. (2) - (4), art. 20 alin. (3), art. 22 alin. (4), art. 45 alin. (3) - (5) și (7), art. 47 alin. (1), art. 50 alin. (2) - (6) și (9), art. 51 alin. (1), art. 52 alin. (1), art. 57 alin. (4), art. 58 alin. (8) și (9), art. 66 alin. (1) și art. 68 alin. (2);

c) nerespectarea dispozițiilor art. 4 alin. (4) și (6), art. 14 alin. (1), art. 19, art. 26 alin. (3), art. 34, art. 35 alin. (2) - (6) și art. 59.

(2) Contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. a) se sancționează cu amendă de la 5 milioane lei la 10 milioane lei, cele de la lit. b), cu amendă de la 10 milioane lei la 20 milioane lei, iar cele de la lit. c), cu amendă de la 20 milioane lei la 30 milioane lei.

(3) Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor se fac de către Curtea de Conturi, Ministerul Finanțelor Publice și de alte persoane împuternicite în acest scop, potrivit legii.

#### ART. 72

##### Legislația aplicată contravenției

Contravențiilor prevăzute la art. 71 li se aplică prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările ulterioare, cu excepția art. 28 și 29 din ordonanță.

## CAP. 7

### Dispoziții finale

#### ART. 73

##### Contabilitate publică

(1) Contabilitatea publică a instituțiilor publice, definite potrivit prezentei ordonanțe de urgență, va cuprinde:

a) contabilitatea veniturilor și cheltuielilor bugetare, care să reflecte încasarea veniturilor și plata cheltuielilor aferente exercițiului bugetar;

b) contabilitatea generală bazată pe principiul constatării drepturilor și obligațiilor, care să reflecte evoluția situației financiare și patrimoniale, precum și a excedentului sau deficitului patrimonial;

c) contabilitatea destinată analizării costurilor programelor aprobate.

(2) Ministerul Finanțelor Publice stabilește prin norme metodologice procedurile contabile și sistemul de raportare privind informațiile furnizate de contabilitatea publică.

ART. 74

Regimul veniturilor bugetelor prevăzute la art. 1 alin. (2)

Întocmirea și depunerea declarațiilor, stingerea obligațiilor bugetare, soluționarea contestațiilor, controlul fiscal, executarea creanțelor bugetare, precum și cele referitoare la evaziunea fiscală se supun legislației în domeniu.

ART. 75

Alocarea de sume din fondurile de rezervă bugetară și de intervenție la dispoziția Guvernului

Cu sumele aprobate pe bază de hotărâre a Guvernului, din fondurile de rezervă bugetară și de intervenție la dispoziția Guvernului, se majorează bugetele locale de către primari, președinții consiliilor județene și primarul general al municipiului București, după caz, urmând ca la prima ședință a consiliului local, județean și, respectiv, a Consiliului General al Municipiului București să se valideze modificările respective.

ART. 76

Disponibilitățile fondului de tezaur și ale veniturilor cu destinație specială

(1) Disponibilitățile fondului de tezaur constituit la nivelul consiliilor județene și Consiliului General al Municipiului București, după caz, se virează în contul fondului de rulment al acestora.

(2) Disponibilitățile la 31 decembrie 2003 din veniturile cu destinație specială se virează în contul fondului de rulment constituit la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale.

(3) Sumele aferente depozitelor speciale constituite pentru construcții de locuințe, potrivit legii, se păstrează într-un cont distinct, deschis pe seama unităților administrativ-teritoriale la unitățile trezoreriei statului, în afara bugetelor locale, iar contul de execuție se aprobă de către consiliul local, județean sau Consiliul General al Municipiului București, după caz.

ART. 77

Anexe

Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta ordonanță de urgență.

ART. 78

Norme metodologice și instrucțiuni

În aplicarea prevederilor prezentei ordonanțe de urgență Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să emită norme metodologice și instrucțiuni.

ART. 79

Intrarea în vigoare

(1) Prezenta ordonanță de urgență intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2004, cu excepția prevederilor art. 59, care intră în vigoare la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Pe data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se abrogă Legea nr. 189/1998 privind finanțele publice locale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 404 din 22 octombrie 1998, cu modificările și completările ulterioare, și orice alte dispoziții contrare.

## EXEMPLE PRACTICE

### Exemplu de calendar al procesului bugetar

Exemplu de calendar al procesului bugetar incluzând momentele de participare cetățenească, neprevăzut expres în Ordonanță.

Activitatea	Perioada propusa
- Prezentarea și difuzarea raportului anual asupra execuției bugetare pentru anul 2003	15.02.2004 (termen maxim 31.05.2004)
<ul style="list-style-type: none"><li>Realizarea unor sondaje de opinie complexe pe baza unui chestionar pentru obținerea comentariilor asupra execuției bugetului pe 2003 și pentru identificarea nevoilor comunității</li></ul>	1.03.2004
- Compartimentele primăriei generează propuneri proprii privind cheltuielile care trebuie prevăzute în buget pentru anul 2005	15.03.2004
- Compartimentele de specialitate centralizează toate propunerile și rezultatele sondajului de opinie și formulează o primă variantă a proiectului de buget pe anul 2005	1.05.2004
- Pe baza comunicării de către Ministerul Finanțelor a limitelor sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și ale transferurilor, primăria elaborează o nouă versiune a proiectului de buget pe anul 2005 și transmite Direcției Generale a Finanțelor Publice	1.07.2004
<ul style="list-style-type: none"><li>Realizarea unor grupuri de discuție cu factorii interesați pentru verificarea criteriilor proprii stabilite de autoritatea locală pentru alocarea fondurilor către serviciile beneficiare (învățământ, cultură, sănătate, servicii de gospodărie comunală etc.)</li></ul>	30.08.2004
- Compartimentul de specialitate al primăriei, pe baza sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și a transferurilor consolidabile și a veniturilor proprii, finalizează proiectul bugetului local .	După aprobarea bugetului de stat

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Publicare în presa și organizarea dezbaterii publice a proiectului de buget. Se primesc sugestii, se fac comentarii, se propun modificări</li> </ul>	După aprobarea bugetului de stat
- Consiliul Local dezbate proiectul de buget modificat în urma sugestiilor și comentariilor făcute de către cetățeni și votează forma finală a bugetului local în ședință publică	

În acest mod va crește transparența în procesul bugetar, cetățenii vor fi informați și vor înțelege mai bine conținutul bugetului local, va crește interesul lor în ceea ce privește luarea deciziilor în vederea oferirii serviciilor publice și implicit a modului de folosire a banilor fondurilor publice.

Există localități care au organizat întruniri publice pentru dezbaterii proiectului de buget, care au parcurs următoarele etape:

2. Grupuri de discuție cu factorii interesați (beneficiari de sume din bugetul local: educație, sănătate, servicii, învățământ), propuneri de alocări pentru cheltuieli de întreținere și funcționare și investiții.
3. Sondaj de opinie privind prioritățile de alocare a banilor pentru comunitate (prioritizarea listei de investiții, stabilirea unor soluții pentru o problemă stringentă a orașului, cum ar fi încălzirea centrală sau transportul în comun etc.) – propuneri de priorități privind investițiile, serviciile sau programele pentru localitate.
4. Campanie de informare a publicului privind politica și intențiile bugetare pe anul fiscal următor și familiarizarea cu conținutul bugetului local. Câteva modele de pliante întocmite pentru informarea cetățenilor asupra bugetului local sunt prezentate în continuare.

Vezi Anexa 3



Vezi Anexa 2



Vezi Anexa 1

## Exemplu politică bugetară pentru anuală

Domeniu	
<b>Venituri</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ajustarea anuală a ratelor taxelor și impozitelor locale la inflație.</li> <li>• Stabilirea tarifelor de utilizare la un nivel care să permită acoperirea costurilor.</li> <li>• Instituirea unor tarife de utilizare speciale pentru finanțarea costurilor serviciilor solicitate numai de o parte a cetățenilor.</li> <li>• Acțiuni prompte pentru rezolvarea evaziunii de la plata taxelor și impozitelor locale.</li> <li>• Inițierea de parteneriate public-privat pentru prestarea principalelor servicii și finanțarea investițiilor necesare.</li> <li>• Administrarea eficientă a activelor municipalității.</li> </ul>
<b>Cheltuieli</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Menținerea cheltuielilor curente la un nivel care să nu depășească 60% din cheltuielile totale.</li> <li>• Menținerea cheltuielilor de capital la un nivel care să nu fie mai mic de 25% din cheltuielile totale .</li> <li>• Prioritizarea proiectelor de investiții, acordând cea mai mare atenție investițiilor în infrastructură.</li> <li>• Menținerea cel puțin a nivelurilor actuale ale serviciilor de asistență socială, transport și cultură.</li> <li>• Creșterea cheltuielilor pentru activitatea de învățământ cu 10% pe an.</li> <li>• Reducerea numărului de angajați în lucrările publice cu 9% prin mecanizarea operațiilor.</li> </ul>
<b>Rezerve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Menținerea unui fond de rezerva echivalent cu 5% din veniturile totale.</li> </ul>
<b>Datorii</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Menținerea unei rate a serviciului datoriei de cel mult 10% din veniturile curente.</li> <li>• Menținerea unui fond de rezerva pentru serviciul datoriei de cel puțin 10% din veniturile curente.</li> </ul>
<b>Management financiar</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Implementarea unei analize trimestriale a veniturilor și cheltuielilor.</li> <li>• Stabilirea și urmărirea unor indicatori de performanță.</li> <li>• Informatizarea tuturor activităților financiare.</li> </ul>

## Fundamentarea repartizării sumelor defalcate din impozitul pe venit pentru o unitate administrativ teritorială.

Prezentăm mai jos o propunere de formula de capacitate financiară și o simulare de echilibrarea bugetelor locale la nivelul unui județ

$$SD_u = \frac{\frac{1}{m_u} \cdot \frac{P_u}{P_j}}{\sum_{u=1}^n \frac{1}{m_u} \cdot \frac{P_u}{P_j}} \cdot SD_j$$

$SD_u$  = suma ce se cuvine unității administrativ teritoriale 'u';

$SD_j$  = suma ce trebuie repartizată pe criteriul capacitate financiară către toate unitățile administrativ teritoriale din județ;

n = numărul de comune, orașe, municipii din județ;

u = unitatea administrativ teritorială din județ

$m_u$  = impozitul pe venit realizat în anul precedent anului bugetar al unității administrativ-teritoriale 'u'/nr.de locuitori din 'u' ( $m_u$  este un impozit pe venit mediu)

$P_u$  = populația din unitatea administrativ teritorială 'u' comunicată de direcția județeană de statistică după recensământul din 2002;

$P_j$  = populația județului.

Pentru județul 'X' sumele defalcate pentru echilibrare sunt de 250.000 milioane lei.

- 25 % din 250.000 mil. = 62.500 mil. lei pentru bugetul propriu al județului 'X'
- 75% pentru echilibrarea bugetelor comunelor, orașelor, municipiilor din județul 'X'

### Capacitatea financiară (30 % )

30 % din 75%  $\Rightarrow$  22,5 %

22,5 % din 250.000 mil. = **56.250 mil.** Suma ce trebuie repartizată tuturor unităților administrativ teritoriale din județ după formula de capacitate financiară.

Dacă județul 'X' este format din trei localități: *Pelican*, *Cocor* și *Lebăda*, atunci capacitatea financiară pentru localitatea *Pelican* este:

$$SD_{Pelican} = \frac{\frac{1}{m_{Pelican}} \cdot \frac{P_{Pelican}}{P_j}}{\frac{1}{m_{Pelican}} \cdot \frac{P_{Pelican}}{P_j} + \frac{1}{m_{Lebăda}} \cdot \frac{P_{Lebăda}}{P_j} + \frac{1}{m_{Cocor}} \cdot \frac{P_{Cocor}}{P_j}} \cdot 56.250 \text{ mil.}$$

**Suprafața unității administrativ teritoriale (30%)**

30 % din 75% ⇒ 22,5 %

22,5 % din 250.000 mil. = **56.250 mil.** Suma ce trebuie repartizată tuturor unităților administrativ teritoriale din județ după suprafața.

Pentru localitatea *Pelican* :

Daca  $S_j = 300.000 \text{ km}^2$  - suprafața județului

$S_u = 15.000 \text{ km}^2$  - suprafața localității *Pelican*

atunci :

300.000  $\text{km}^2$  ..... 100 %

15.000  $\text{km}^2$  ..... x %

100 ·

$$x = \frac{100 \cdot 15.000}{300.000} \Rightarrow \text{cât reprezintă suprafața localității } Pelican \text{ în total suprafața județ}$$

x = 5 %

Suma care revine localității *Pelican*, după suprafața este

5% din 56.250 mil = **2.812,5 mil.**

**Populația unității administrativ teritoriale (25%)**

25 % din 75% ⇒ 18,75 %

18,75% din 250.000 mil. = **46.875 mil.** Suma ce trebuie repartizată tuturor unităților administrativ teritoriale din județ după populație.

Pentru localitatea *Pelican* :

Daca  $P_j = 600.000$  - populația județului  
 $P_u = 12.000$  - populația localității *Pelican*

atunci :

200.000 ..... 100 %  
12.000 ..... y %

$$100 \cdot 12000$$

---

$$600000$$

y =

⇒ cât reprezintă populația localității *Pelican* in total populația

$$y = 2 \%$$

Suma care revine localității *Pelican*, după populație este  
2 % din 46.875 mil = 937,5 mil.

**Alte criterii stabilite prin hotărâre a Consiliului județe an (15%)**

15 % din 75% = 11,25 %

11,25 % din 250.000 mil. = 28.125 mil. Suma ce trebuie repartizată tuturor unităților administrativ teritoriale din județ după criteriile stabilite prin hotărâre a Consiliului județean.

**Sumele repartizate unei unități administrativ-teritoriale prin cele 4 criterii se însumează și rezultă suma totală pentru echilibrarea bugetului, localitatea respectiva, care trebuie să fie alocată prin Hotărârea Consiliului Județean.**

**Aceeași procedura se utilizează și pentru suma estimată a se repartiza din cota de 17% din impozitul pe venit destinată echilibrării intrajudețene.**

## **Model de calendar propriu privind elaborarea și aprobarea proiectului de buget**

<i>PERIOADA</i>	<i>ACTIVITĂȚEA</i>
1 septembrie	Distribuirea formularelor de buget la direcțiile din primărie, instituțiile publice și societățile comerciale subordonate
3 septembrie – 10 septembrie	Instruirea persoanele din direcțiile primărilor/consiliilor județene, instituțiilor publice și serviciilor publice subordonate, privind elaborarea bugetului.
21 septembrie – 20 septembrie	Efectuarea estimării veniturilor și analizei tendințelor financiare
Pana la 20 septembrie	Predarea propunerilor de buget de către direcțiile din primărie/ consilii județene, din instituțiile publice și serviciile publice subordonate
21 septembrie – 30 septembrie	Analizarea propunerilor de buget de către Direcția Economică, fundamentarea și elaborarea proiectului de buget
01 octombrie – 07 octombrie	Analizarea preliminară a propunerilor de buget de către ordonatorul principal de credite (primar/președinte consiliu județean)
8 octombrie – 14 octombrie	Discutarea propunerilor de buget cu direcțiile din primărie, consilii județene, instituțiile publice și serviciile publice subordonate
15 octombrie – 20 octombrie	Revizuirea, finalizarea și predarea propunerilor de buget de către direcții, instituții publice , servicii publice subordonate
21 octombrie – 24 octombrie	Analizarea de către Directorul Economic a propunerilor definitive de buget
25 octombrie – 27 octombrie	Analizarea propunerilor definitive de buget de către ordonatorul principal de credite

29 octombrie – 31 octombrie	Întocmirea documentului final al proiectului de buget
1 noiembrie – 7 noiembrie	Discutarea proiectului de buget în comisiile de specialitate ale Consiliului Local
10 noiembrie	Publicarea proiectului Bugetului Local
11 – 25 noiembrie	Primire contestații cetățeni
25-30 noiembrie	Reanalizare buget funcție de contestațiile depuse
1 decembrie	Înaintarea bugetului Consiliul local / județean pentru discuție și aprobare
11 decembrie	Dezbatere publică și aprobare buget de către Consiliul local/ județean

# Posibile etape în procesul de programare a investițiilor :

## 1. Stabilirea structurii organizaționale

Terminologia de programare și elaborare a bugetului de investiții poate crea o serie de confuzii, definițiile diferitelor concepte diferă de la o administrație publică la alta, caracteristicile locale (populație, tradiție, condițiile financiare). Pentru a reduce la minim confuziile, de la început trebuie stabiliți termenii în care se lucrează și echipa tehnică care lucrează la programul de investiții.

## 2. Stabilirea politicilor

Fixarea politicilor trebuie să faciliteze procesul de planificare și elaborare a bugetului de investiții, să identifice și să stabilească priorități.

Exemple de politici:

- 8% din veniturile proprii vor fi alocate pentru investiții de capital
- finanțarea prin împrumuturi a obiectivelor de investiții se va face pe o perioadă care să nu depășească durata de serviciu a obiectivului
- alocarea pentru obiectivele de investiții a fondului de rulment și a veniturilor rezultate din vânzarea bunurilor din domeniul privat.

## 3. Elaborarea formularelor și instrucțiunilor

Coordonatorii programelor de investiții trebuie să elaboreze calendarul, formularele și instrucțiunile necesare. Informațiile pentru fiecare pas al procesului vor fi trecute în calendar, acesta ajutând la menținerea în grafic a procesului.

Formularele și instrucțiunile sunt esențiale în procesul de planificare a investițiilor fiindcă asigură informații complete și permanente cerute la evaluare, la stabilirea priorităților și la calendarul cererilor de proiecte. Fiecare administrație publică locală își va crea formularele astfel încât acestea să-i satisfacă propriile cerințe.

### Calendarul programului de investiții

Se recomandă ca și pentru programul de investiții autoritățile locale să elaboreze un calendar propriu. Un model reprezentând un posibil calendar se prezintă în continuare.

15 mai	Desemnarea funcționarilor responsabili cu programul de investiții
1 – 15 iunie	Consiliul local/județean adoptă politicile de investiții

15 iunie – 15 iulie	Funcționarii publici desemnați: <ul style="list-style-type: none"> <li>- elaborează raportul cu situația proiectelor aprobate anterior</li> <li>- elaborează și distribuie sarcinile, formularele și instrucțiunile</li> <li>- se ocupă de contactarea programelor de instruire necesare acestui proces</li> </ul>
15 iulie – 31 august	Departamentele evaluează necesitatea investițiilor și elaborează cererile de proiecte
15 iulie – 31 august	Funcționarii desemnați din departamentele de investiții și finanțe pregătesc analiza situației financiare și a opțiunilor de finanțare. Funcționarii desemnați pregătesc activitatea de consultare a cetățenilor (sondaje, audieri publice, comitete consultative cetățenești etc.)
1 – 30 septembrie	Funcționarii publici desemnați: <ul style="list-style-type: none"> <li>- evaluează și stabilesc cererile de proiecte prioritare</li> <li>- organizează consultarea cetățenilor (audieri publice, sondaje etc)</li> <li>- elaborează documentațiile de program și bugetul de investiții</li> </ul>
1 octombrie	Programul și bugetul sunt transmise la Consiliul local/județean
1 – 31 octombrie	Consiliul local/județean le analizează și consultă cetățenii
Cel mai târziu 31 decembrie)	Consiliul local/județean adoptă bugetul curent și pe acela de investiții
1 ianuarie – 31 decembrie anul următor	Funcționarii publici desemnați execută bugetul de investiții

#### 4. Evaluarea necesităților de investiții

Autoritățile publice locale au mare nevoie de investiții și acestea, de cele mai multe ori, depășesc resursele financiare din bugetele locale. Pentru a putea lua cele mai bune decizii cu privire la nevoile de investiții, autoritățile publice locale au nevoie de o bază solidă de informații. Această bază de informații trebuie să cuprindă:

- Informații privitoare la evaluarea activelor (mijloacelor fixe) și a stării lor fizice;
- Informații cu privire la politicile de capital și a studiilor de planificare (strategii de dezvoltare economico-socială)
- Informații privind nevoile cetățenilor (sondajele de opinie, care pot scoate la iveală faptul că cetățenii acordă prioritate altor obiective de investiții și nivelul lor de susținere sau de opoziție la diferite proiecte)
- Informații privind standardele serviciilor și starea tehnică (drumuri, clădiri, rețele)

Toate aceste surse sunt utile în determinarea nevoilor de investiții.

#### 5. Analiza capacității financiare

La începutul procesului de programare a investițiilor trebuie făcută o analiză a stării financiare a unității administrativ-teritoriale și a capacității sale de finanțare a unor viitoare obiective de investiții.

Analiza trebuie să respecte patru criterii:

- I. Demografic – număr populație, populație activă tendințe, migrare, schimb loc de munca, șomaj
- II. Economic
  - analiza surselor de venituri pe 3-5 ani, cu proiecția viitoarelor surse de venituri pe 3-5 ani
  - Analiza cheltuielilor, eventuale rezerve la cheltuielile curente și de capital;
  - Analiza capacității de îndatorare și a serviciului datoriei publice.
  - Analiza potențialelor surse de finanțare a investițiilor
  - Analiza unor potențiale schimbări în finanțarea asigurată de către stat.
- III. Financiar
  - Analiza impozitelor și taxelor locale, rata de încasare – posibilități de maximizare a lor
  - Analiza veniturilor per capital
- IV. Management
  - Echipa executivă este stabilă, formată din profesioniști
  - Elaborarea și aprobarea bugetului se fac la timp
  - Stabilirea și analiza indicatorilor de performanță și a rapoartelor financiare

## 6. Pregătirea cererilor de proiecte

Fiecare departament, direcție, serviciu va redacta cererile de proiecte în conformitate cu formularele, instrucțiunile emise de echipa desemnată să lucreze la programul de investiții (secțiunea de formulare și instrucțiuni).

O cerere de proiect trebuie să cuprindă:

- justificarea proiectului – vom furniza informații exacte, obiective și argumente pentru proiect, se comentează fezabilitatea proiectului dpdv tehnic, financiar, politic, economic cu date concrete din teren, sondaje de opinie, standarde și norme.
- Costurile proiectului – trebuie estimate toate costurile generate de: studiile de fezabilitate, studiile de urbanism și arhitectura, achiziționare teren, demolări, organizare de șantier, asistența tehnică, situații neprevăzute, echipamente etc.
- Finanțare – se poate face o recomandare a unor eventuale alternative de finanțare a proiectului

## 7. Analiza și evaluarea cererilor de proiecte

Cererile de proiect odată redactate, sunt analizate de către echipa de program în cooperare cu funcționarii specializați în planificare, finanțe, experți tehnici, arhitecți.

Analiza poate fi făcută pe baza unei liste de verificări și a unor criterii de analiza pregătite din timp. Pot fi aplicate câteva tipuri de analiza:

- I. Administrativa – se verifica dacă au fost completate toate formularele, informațiile sunt clare și complete, se respecta definițiile, dacă proiectul este conform cu politicile
- II. De planificare – proiectul este în conformitate cu obiectivele strategiei de dezvoltare economico – sociala, care este impactul asupra dezvoltării economice și de mediu.
- III. Tehnice – arhitectura: dacă devizele sunt corecte și rezonabile, dacă proiectul este fezabil, dacă graficul de lucrări este realist
- IV. Financiară – sunt corecte și realiste costurile – opțiunile de finanțare, posibilități alternative de finanțare, dacă proiectul este eligibil pentru finanțarea prin împrumuturi, ce impact financiar are proiectul asupra veniturilor.

Fiecare administrație publică locală va avea nevoie de elaborarea propriului proces de analiza, în funcție de mărimea, resursele și specificul său.

## 8. Stabilirea priorităților

Cel mai dificil și mai pretențios aspect în acest proces este stabilirea priorităților și selecția proiectelor de investiții. Autoritățile publice locale trebuie să facă alegeri dure între proiectele de investiții și uneori deciziile se bazează pe intuiție și raționamente subiective în loc să se întemeieze pe un set explicit de criterii de evaluare. Procesul de stabilire a priorităților devine mai obiectiv și mai rațional prin elaborarea unor criterii predeterminate și clar definite. Se recomandă ca și criteriile de evaluare să fie fixate înainte de redactarea cererilor, cu scopul de a oferi îndrumări celor ce formulează cereri. Nici un sistem de evaluare nu este perfect, judecata solidă, bunul simț și considerațiile politice vor continua să joace un rol important.

Există mai multe abordări în fixarea priorităților.

- I. Standardul unic – folosește la prioritizarea proiectelor – rentabilitatea investiției și disponibilitatea liniei de finanțare. Primesc prioritate maximă proiectele cu perioada de amortizare scurtă și cele care se finanțează din alte surse decât cele ale bugetului local.
- II. Stabilirea priorităților pe categorii, în baza valorilor comunitare – fiecare proiect este încadrat într-o categorie de ierarhizare pe baza urgenței și a valorilor comunitare; exemple de categorii de ierarhizare în interiorul cărora se acordă puncte:
  - Obligatorii – proiecte cerute prin lege, alte reglementări sau decizii ale justiției
  - Urgente / esențiale – corectează o deficiență majoră, remediază o stare periculoasă, furnizează dotări pentru un serviciu esențial
  - Necesare – ridică standardele serviciilor, reduc costurile de exploatare și întreținere, atrag o nouă dezvoltare
  - Acceptabile – furnizează un serviciu nou, reduc supraaglomerarea, consolidează confortul, finanțarea este flexibilă

- Amanabile – au nevoie de analiza și planificare suplimentară, dublează alte proiecte și au beneficii limitate

### III. Criterii multiple – enumerăm câteva:

- sănătate și siguranța – are în vedere măsura în care proiectul corectează condițiile de sănătate, viață, proprietate
- legal – are în vedere gradul în care obiectivul este cerut de lege
- financiar – are în vedere costurile de capital, de exploatare, întreținere, rata rentabilității, surse alternative de finanțare
- economic – măsura în care proiectul stimulează dezvoltarea economică
- mediu – măsura în care investiția protejează mediul și conservă resurse
- politic – gradul de susținere sau opoziție al comunității, precum și ale consilierilor locali

În cadrul fiecărui criteriu, proiectul este ierarhizat numeric și punctat. Fiecare administrație publică locală are nevoie de criteriile și ponderile cele mai potrivite nevoilor proprii.

## 9. Evaluarea opțiunilor financiare

Programul de investiții necesită identificarea și evaluarea unor surse alternative de finanțare. Exemple de opțiuni de finanțare a investițiilor:

- Venituri curente (taxe și impozite locale, cote defalcate din impozitul pe venit global)
- Împrumuturile
- Alocații de la bugetul de stat
- Venituri din vânzarea unor bunuri din domeniul privat
- Taxe speciale
- Parteneriat public – privat
- Donații și sponsorizări

Alegerea celei sau celor mai adecvate surse de finanțare se complică prin existența numărului mare de opțiuni disponibile, schimburilor legislative la nivel național, dezvoltarea de noi surse complexe și creative. Fiecare administrație publică locală are nevoie de identificarea și evaluarea opțiunilor disponibile în finanțarea investițiilor. Când se analizează aceste alternative trebuie avute în vedere următoarele criterii:

- legalitatea
- caracteristicile sursei
- adecvarea fondurilor
- impactul asupra comunității
- impactul economic
- fezabilitatea politică și administrativă

## 10. Întocmirea programului și a bugetului de investiții

După ce echipa tehnica finalizează programul și bugetul de investiții, se elaborează documentul ce urmează să fie înaintat sefului executivului și consiliului local/județean. Programul de investiții și bugetul pot fi combinate într-un singur document sau lăsate ca atare, în documente separate. De obicei, ele sunt incorporate în bugetul local.

Componentele programului de investiții sunt:

- mesajul sau scrisoarea de însoțire a programului de investiție – face o prezentare generală a proiectelor din program. Mai cuprinde declarații privind politicile de investiții, factorii luați în considerare la stabilirea priorităților, rezultatele consultării cetățenilor, sursele de finanțare, informații de natura economică și tehnică.
- Sumarul graficelor de execuție pentru fiecare obiectiv de investiție, care cuprinde valoarea fondurilor alocate; Sursele de finanțare și termenele scadente pentru plata datoriilor și a dobânzilor.
- Informații despre obiectivele de investiții - cuprinzând descrierea proiectului, valoarea fondurilor, costurile de proiect, costurile de exploatare și întreținere, sursele de finanțare, harți pentru localizare, diagrame, scheme și alte materiale.

#### 11. Adoptarea programului și a bugetului de investiții

După ce se prezintă consiliului local/ județean de către primar/președintele consiliului județean propunerea de buget și programele de investiții sunt discutate, rectificate, dacă este cazul, și apoi aprobate ca documente finale.

#### 12. Aplicarea și monitorizarea bugetului de investiții

Adoptarea bugetului și programului de investiții nu încheie procesul. Trebuie adoptat un sistem de control și monitorizare a componentelor manageriale și financiare ale proiectelor. Următoarele elemente ale aplicării și supravegherii proiectelor trebuie avute în vedere:

- managementul de proiect să fie încredințat unui șef de proiect care monitorizează și ține sub control toate graficele de lucru și costurile
- asigurarea calității la proiectele de construcții, inspecțiile și testarea cu regularitate ajută la prevenirea nerespectării calității și cantității din devize.
- Calendarul activităților – tinerea la zi a unui calendar al proiectului este foarte importantă în controlul costurilor și menținerea credibilității.
- Controalele financiare – controlul costurilor este deosebit de important și necesită un sistem de contabilitate a fiecărui proiect. Este necesară o comunicare strânsă între șeful de proiect și departamentul financiar. Controalele contabile sunt necesare pentru a ne asigura că plățile nu depășesc valoarea lucrărilor executate. Controalele privind cererile de schimbare a devizelor sunt esențiale în prevenirea abuzurilor, asociate cu licitații câștigate pe baza costului redus. Costurile proiectelor pot fi substanțial mărite prin schimbarea devizelor și a soluțiilor inițiale.

- Raportarea pe parcurs – reprezintă un aspect important în realizarea și supravegherea proiectului; formatul și frecvența rapoartelor trebuie să reflecte nevoile de informare a beneficiarilor, care cuprins date despre:
  - denumirea obiectivului
  - data de începere și termenul estimat de terminare
  - stadiul fizic al lucrărilor
  - procentul de lucrări terminate
  - sursele de finanțare
  - costurile reale, pe stadii de execuție
- informarea publicului – trebuie făcute toate eforturile pentru a menține publicul informat în privința stadiului proiectului; astfel se menține sprijinul pentru proiect. Câteva din modalitățile de informare a publicului sunt:
  - anunțurile prin afișarea datei de începere și datei estimate de terminare a obiectivului
  - denumirea obiectivului – constructorul și beneficiarul
  - semnalarea corectă a obiectivului și zonei afectate de lucrări
  - rapoartele pe parcursul execuției, cu fotografii ale stadiului obiectivului să fie expuse publicului prin comunicate și buletine informative.

Programarea și elaborarea bugetului de investiții este destul de dificilă și consumatoare de timp. Va puteți aștepta să întâmpinați obstacole la punerea în practică a sistemului. Aceste bariere se prezintă în diverse forme:

- rezistența politică – care poate fi eliminată prin implicarea în toate fazele procesului a aleșilor locali și consultarea în diverse forme a cetățenilor
- rezistența funcționarilor – poate fi depășită prin acordarea unei suficiente flexibilități în conducerea proiectului, posibilitatea de a beneficia de instruire și asistența tehnică corespunzătoare, încurajați-i să recomande ei soluții
- barierele în calea informațiilor – pot fi depășite prin recunoașterea importanței dezvoltării unor sisteme informaționale adecvate și performante.



**INSTITUȚIA****Nota de fundamentare****- referat justificativ privind achizițiile publice -**

Subsemnatul....., având funcția de .....  
prin prezentul (a) va rog să aprobați achiziționarea următoarelor:

<b>Explicații</b>	<b>Denumire</b>	<b>U/M</b>	<b>Cantitate</b>	<b>P/U</b>	<b>Valoare</b>
<b>I. Produse</b>	-				
	-				
	-				
<b>II. Prestări servicii</b>	-				
	-				
	-				
<b>III. Lucrari</b>	-				
	-				

necesare pentru buna desfășurare a activităților/operațiunii \_\_\_\_\_ în cadrul compartimentului/direcției.

Acestea sunt necesare pentru .....

.....

.....

.....

.....

Consideram ca se justifica cheltuiala, achiziția bunurilor menționate fiind oportuna (necesara) și legala.

Va mulțumesc!

**VIZA,**

**Sef Serviciu, Birou, Compartiment\*,**

Nume prenume.....

Semnătura.....

Data.....

**Director executiv\*,**

Nume prenume.....

Semnătura.....

Data.....

**Viceprimar\*\*,**

Nume prenume.....

Semnătura.....

Data.....

**Secretar\*\*,**

Nume prenume.....

Semnătura.....

Data.....

\* Directorii sau șefii compartimentelor de specialitate care propun achizițiile publice

\*\* Viza se acordă funcției de subordonarea compartimentului sau direcției

**INSTITUȚIA**

Data emiterii

Direcția/Compartiment de specialitate:

Nr. \_\_\_\_\_ / \_\_\_\_\_

**PROPUNEREA DE ANGAJARE A UNEI CHELTUIELI**

**Beneficiar:**

**Scopul:**

**Fundamentare (bunuri, lucrări, alte cheltuieli legale):**

**Valoare (lei)**

**Director executiv/Sef Serviciu, Birou,  
Compartiment,**

Nume prenume.....

Semnătura.....

Data.....

**Ordonator de credite,**

Nume prenume.....

Semnătura.....

Data.....

**VIZA Control Financiar Preventiv,**

Nume prenume.....

Semnătura.....

Data.....

**INSTITUȚIA**

Data emiterii  
Direcția/Compartiment de specialitate:

Nr. \_\_\_\_\_ / \_\_\_\_\_

**ANGAJAMENT  
BUGETAR**

Beneficiar .....  
.....

- lei -

<u>Înregistrare bugetara</u>	<u>Suma</u>
Cap.....subcap.....titlu.....art.....alin.....	.....
*) Suma totala	.....
Tipul angajamentului individual (global) .....	
Compartiment de specialitate .....	
Semnătura.....	
Data.....	
<hr/>	
Spațiul rezervat CFPP	Data:
- Viza	Semnătura:
- Refuz de viza	
- Înregistrare individuala	Nr. .... data .....

**Ordonator principal de credite**

Semnătura

Data:

\*) Se anexează la prezentul - angajamentul legal provizoriu materializat prin bugetul previzional cu desfășurare pe lunile anului

**INSTITUȚIA**

Data emiterii  
 Direcția/Compartiment de specialitate:  
 \_\_\_\_\_  
 Nr. \_\_\_\_\_ / \_\_\_\_\_

**ORDONANȚARE DE PLATĂ**

Natura cheltuielii .....

Lista documentelor justificative .....

.....

.....

.....

.....

Nr./data angajamentului legal.....

Modul de plata (virament/numerar).....  
 Lei/valuta.....  
 Suma datorata beneficiarului.....  
 Avansuri acordate și reținute beneficiarului .....

**Suma de plata in lei .....**

Calculul disponibilului din contul de angajamente bugetare

- lei -

Subdiviziunea Clasificației bugetare Cap .....subcap ... .... Titlu.....art..... alin....	Disponibil înaintea efectuării plății (ct.950)		
0	1	2	3 = col.1 - 2
		<i>Suma de plata</i>	Disponibil după efectuarea plății

Numele și adresa ..... Numărul de cont.....  
 ..... Trezoreria (Banca) .....  
 .... Cod .....

Compartiment de specialitate	Compartimentul de contabilitate *	Controlul financiar preventiv CFPP Data .....
Data ..... Semnătura.....	Data ..... ... Semnătura..... .....	Viza ..... Semnătura.....

\*) = răspunde de datele înscrise în col.1

**Ordonator de credite**

Semnătura

Data:

**INSTITUȚIA**

Compartiment financiar contabil:

**SITUAȚIA PRIVIND EXECUȚIA CHELTUIELILOR BUGETARE ANGAJATE**  
la finele trimestrului...../.....

mii lei -

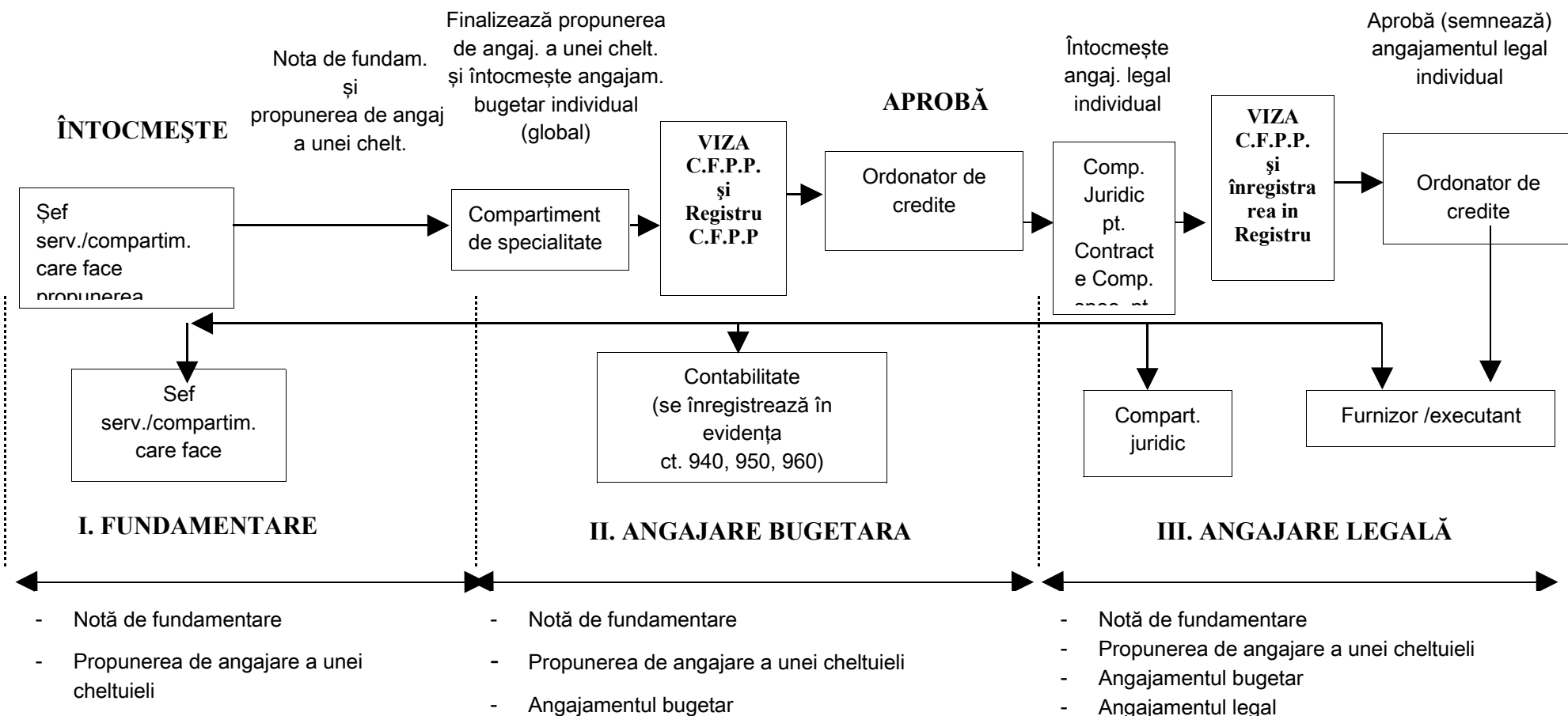
Subdiviziunea clasific. Bugetul aprobat (cap...../titlu.....)	Credite bugetare aprobate	Angajamente bugetare	Credite bugetare disponibile	Angajamente legale			Plăți aferente angajamente legale (din ct.700; 120;119 etc)	Angajamente legale de plătit
				Din care				
				TOTAL Ct. 960	Sold la începutul anului	Angajamente curente		
0	1	2	3=(col.1-2)	4	5	6	7	8=(col.4-7)

**Ordonator de credite**  
**Conducătorul serviciului financiar - contabil**

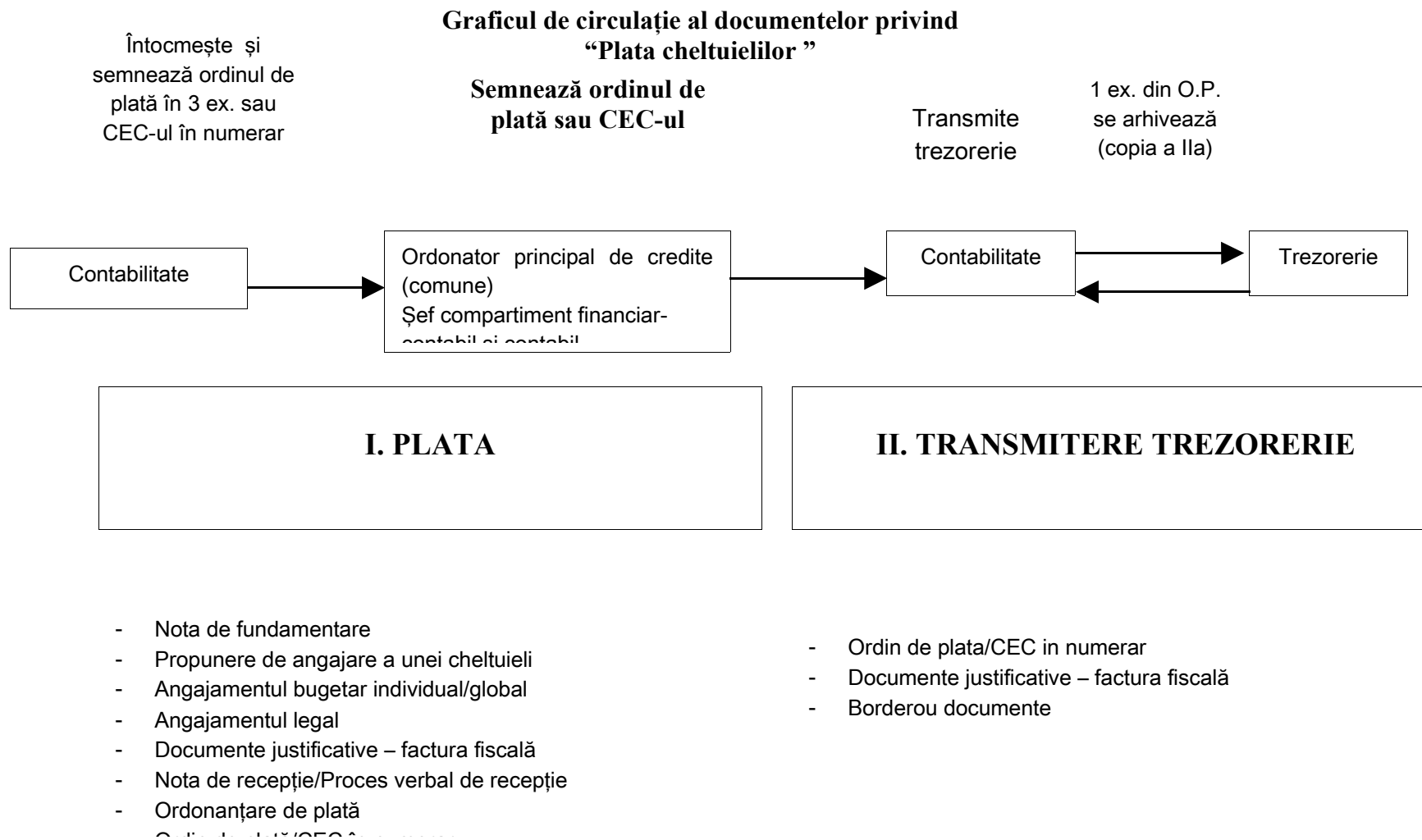
# INSTITUȚIA

## Graficul de circulație al documentelor privind "Angajarea cheltuielilor"

Angajamente legale și angajamente bugetare

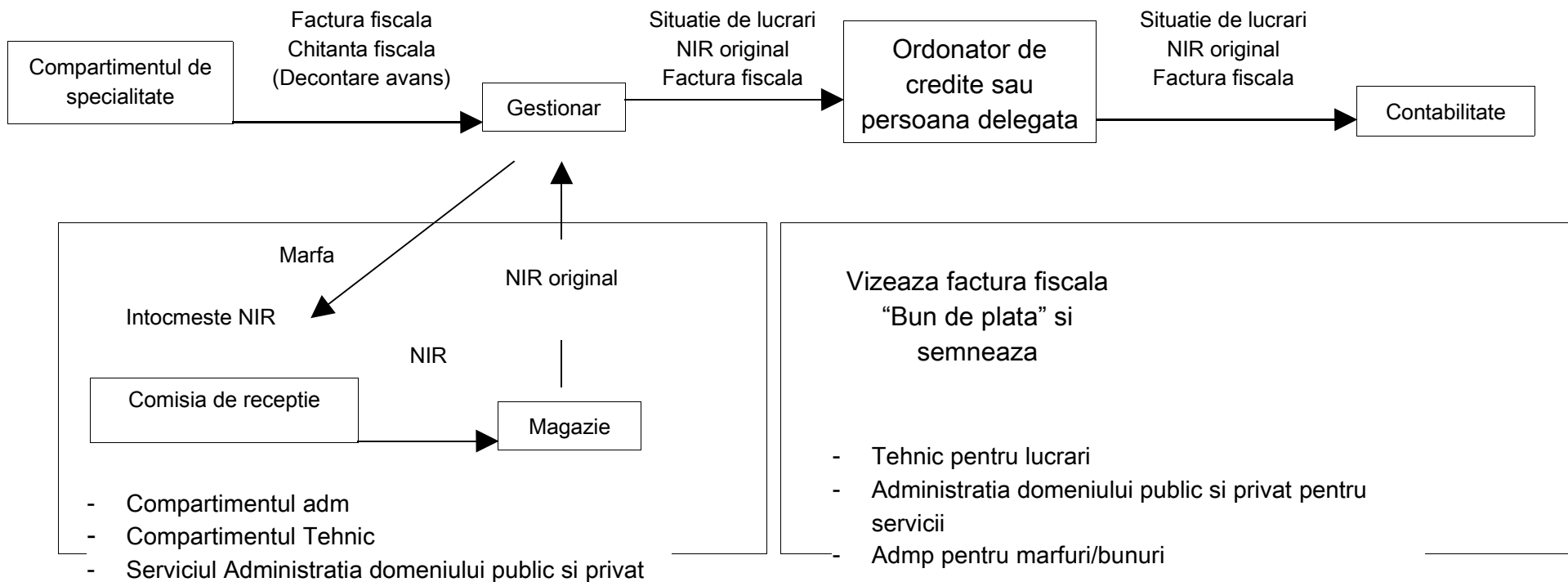


## INSTITUȚIA



# INSTITUȚIA

## Graficul de circulație al documentelor privind “Lichidarea cheltuielilor ”

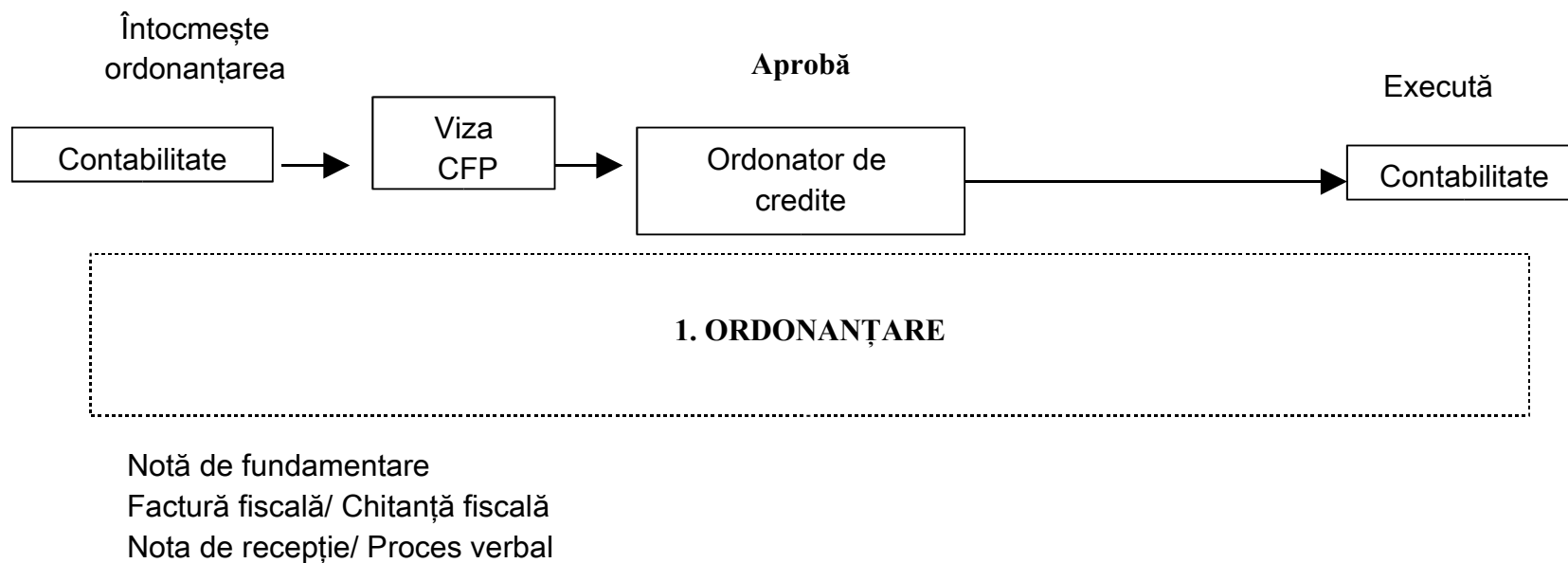


- Nota de fundamentare
- Factura fiscala/Chitanta fiscala
- Nota de receptie/Proces verbal

- Nota de fundamentare
- Factura fiscala/Chitanta fiscala
- Nota de receptie/Proces verbal de receptie

INS - ,

### Graficul de circulație al documentelor privind “Ordonanța de plată a cheltuielilor ”





# Convenție de garantare

Având în vedere ca \_\_\_\_\_, persoana juridică română, cu sediul în \_\_\_\_\_, înregistrată la registrul comerțului sub nr. \_\_\_\_\_, având cont de decontare nr. \_\_\_\_\_ reprezentată de \_\_\_\_\_ denumită în continuare garantat a primit de la Consiliul local al comunei, orașului, municipiului \_\_\_\_\_ denumită în continuare garant, garanția pentru creditul intern/extern în valoare totală de \_\_\_\_\_ contractat pentru \_\_\_\_\_ a intervenit următoarea convenție:

## ARTICOLUL 1 Valoarea și obiectul garanției

Garantul a garantat prin Scrisoarea de garanție nr. \_\_\_\_\_ din \_\_\_\_\_ rambursarea de către garantat a împrumutului în valoare de \_\_\_\_\_, acordat \_\_\_\_\_ de către \_\_\_\_\_, inclusiv dobânzile, spezele și comisioanele aferente, conform prevederilor contractului/acordului de împrumut.

1.1. În cazul și în momentul executării garanției, garantul are dreptul să blocheze și să încaseze din contul curent al garantatului, fără acceptul acestuia, cu prioritate sumele necesare rambursării ratelor, plății dobânzilor și comisioanelor aferente împrumutului intern/extern garantat, penalităților, precum și a tuturor obligațiilor ce îi revin conform prevederilor prezentei convenții. Actul prin care se dispune blocarea contului curent constituie titlu executoriu, fără îndeplinirea altor formalități.

1.2. Garantul va avea un drept de prioritate în crearea oricărui drept de retenție ori a oricărui alt drept similar sau având aceleași efecte, asupra oricărui activ al garantatului, asupra oricărei alte datorii interne ori externe pe care garantatul ar putea-o avea în prezent sau în viitor. Dreptul de retenție va asigura garantului capitalul, dobânzile și celelalte costuri ale împrumutului. Garantatul, în momentul încheierii oricărui contract în temeiul căruia dobândește un drept de creanță ori un activ sau orice alt bun ori drept care poate forma obiectul unui drept de retenție sau al unei cesiuni de creanță, se obliga să prevadă în mod expres în contractele respective existența drepturilor care pot fi invocate de garant în legătura cu contractele respective.

## ARTICOLUL 2 Garanții

2.1. Garantatul se angajează irevocabil și necondiționat fata de garant să îndeplinească următoarele:

2.1.1. să utilizeze împrumutul bancar garantat numai pentru scopurile prevăzute în hotărârea Consiliului local al \_\_\_\_\_ și pentru care s-a emis scrisoarea de garanție și conform contractului de împrumut;

2.1.2. să achite la scadenta obligațiile care decurg din contractul de împrumut încheiat cu banca în favoarea căreia autoritatea locala emite scrisoarea de garanție. În cazul în care garantatul nu își va achita obligațiile care decurg din contractul de împrumut încheiat cu banca și garantul va achita sumele datorate de garantat în baza contractului de împrumut, garantatul va plăti garantului, pe lângă sumele datorate, și dobânzi și penalități de întârziere la nivelul celor prevăzute de dispozițiile legale privind creanțele bugetare. În astfel de situații, pct. 1.2 al art. 1 se va aplica în mod corespunzător;

2.1.3. să înștiințeze în scris garantul, cu 15 zile lucrătoare înainte de data scadenței, despre imposibilitatea constituirii parțiale sau totale a sumelor necesare pentru plata obligațiilor din contractul de împrumut, cu motivația și fundamentările corespunzătoare (solicitarea băncii finanțatoare de efectuare a plăților la scadenta de către garantat, solicitarea garantatului de efectuare a plății de către garant, în cazul imposibilității de constituire a resurselor necesare pentru plata sumelor datorate de către garantat conform contractului de împrumut; solicitarea garantatului trebuie să cuprindă declarația pe propria răspundere a acestuia ca nu dispune de sursele necesare efectuării plății la scadenta a sumelor datorate de către garantat);

2.1.4. să constituie, după caz, gaj general fără deposedare asupra echipamentelor achiziționate în baza împrumutului intern garantat de stat, ce va fi prezentat garantului în cel mult 30 de zile de la vămuirea echipamentelor;

2.1.5. să nu permită ca o alta datorie interna ori externa sau o alta terța parte împrumutător să fie considerata ca având un rang superior în cursul procesului de alocare ori distribuire a valutei deținute sub controlul sau în beneficiul sau;

2.1.6. să facă toate demersurile și să întreprindă orice măsură considerata necesara sau utila în scopul asigurării resurselor necesare pentru achitarea împrumutului, precum și a oricăror alte sume care sunt datorate conform contractului de împrumut;

2.1.7. să suporte toate cheltuielile pe care garantul le va face în cazul în care nu își va onora la timp obligațiile decurgând din prezenta convenție, precum și din contractul de împrumut, pentru care a fost emisa scrisoarea de garanție;

2.1.8. să comunice anual garantului lista cuprinzând conturile și băncile la care are deschise aceste conturi, să anunțe în prealabil și să obțină acordul garantului în cazul în care intenționează să își transfere și/sau să își deschidă un nou cont la o alta banca decât banca și/sau băncile la care își are deschise conturile la data încheierii convenției;

2.1.9. să transmită cu promptitudine garantului, la termenele stabilite, toate datele și informațiile solicitate de acesta, din care să rezulte:

a) ca sunt asigurate toate condițiile interne financiare și materiale, necesare desfășurării lucrărilor de investiții pentru care s-a angajat împrumutul intern sau extern după caz;

b) bugetul de venituri și cheltuieli aprobat;

c) valoarea altor obligații de plata decurgând din împrumuturi interne sau externe, prezente și viitoare, precum și termenele de rambursare ale acestora;

d) situația încasărilor ce constituie surse de rambursare a împrumuturilor interne și externe în general și a împrumutului garantat, în special;

e) dovezi privind modul în care s-au onorat plățile datorate la fondul de risc, la termenele și în condițiile stabilite, în conformitate cu prevederile legale și cu cele cuprinse în prezenta convenție;

f) orice informație și orice document care pot fi cerute în mod rezonabil de către garant;

2.1.10. informarea lunara (pana la data de 5 a lunii următoare celei de raportare) a garantului asupra stadiului realizării proiectului, a tragerilor și a plăților efectuate, aferente împrumutului intern garantat de stat;

2.1.11. informarea garantului și solicitarea amendării prezentei convenții în cazul intenției de divizare a patrimoniului garantatului, ca urmare a acțiunii de privatizare, sau a oricărei alte modificări în statutul juridic al acestuia;

2.1.12. informarea garantului asupra oricărei intenții de modificare a contractului de împrumut și solicitarea acordului scris al acestuia, prin amendarea corespunzătoare a prezentei convenții.

### **ARTICOLUL 3**

#### **Comision**

3.1. Garantatul va plăti garantului un comision de risc de \_\_\_\_\_ aplicat la valoarea împrumutului garantat, respectiv \_\_\_\_\_, în contul nr. \_\_\_\_\_, deschis la Trezoreria \_\_\_\_\_.

3.2. Garantatul va plăti comisionul de risc în \_\_\_\_\_ rate, prima rata achitându-se la data de \_\_\_\_\_, conform scadențarului anexat.

3.3. În cazul în care împrumutul intern este contractat în valuta, comisionul se va plăti în lei prin utilizarea cursului de schimb valutar, comunicat de Banca Națională a României, valabil la data plății.

3.4. În cazul în care garantatul nu achita comisionul la fondul de risc la termenele angajate, garantul este îndreptățit să pretindă garantatului, în plus fata de cele prevăzute la pct. 2.1.6 și 2.1.7 ale art. 2, dobânzi și penalități de întârziere la nivelul celor prevăzute de dispozițiile legale privind creanțele bugetare.

### **ARTICOLUL 4**

#### **Cazuri de culpă**

4.1. Culpă se constata și se apreciază în conformitate cu legislația în vigoare din România, la data săvârșirii faptei prezumându-se pana la proba contrarie. Se considera în culpa garantatul care:

a) nu achita la scadenta datoriile sale fata de garant așa cum au fost ele stipulate în prezenta convenție și în alte documente ce au legătura directă cu aceasta;

b) întrerupe fără o prealabilă notificare către garant operațiunile pentru care a contractat creditul intern;

c) efectuează fără avizul garantului alte operațiuni decât cele care au stat la baza contractării creditului intern, modificând unilateral destinația acestuia;

d) furnizează garantului date incomplete sau false cu privire la situația economico-financiară, prezentând documente, acte informative contrafăcute ori declarații semnate de persoane neabilitate în acest sens de societate;

e) împiedica prin orice act decizia cu caracter specific ori general sau orice alt document al organelor de conducere proprii, executarea în totalitate ori în parte a prezentei convenții;

f) încercă prin orice mijloace (conturi bancare la alte bănci decât cele declarate garantului) să se sustragă achitării datoriilor scadente și a celorlalte obligații față de garant;

g) nerespectarea prevederilor art. 2 "Garanții".

La apariția oricăruia dintre cazurile de culpa sus-menționate garantul este în drept să rezilieze prezenta convenție, dar și orice alte convenții pe care le-a încheiat cu garantatul respectiv, chiar dacă nu au legătura directă cu cazul de culpa constatat, declarând toate angajamentele garantatului scadente și plătibile cu toate costurile aferente și cu toate celelalte sume datorate. În această situație garantul este abilitat să preia toate disponibilitățile existente în conturile acestuia, toate încasările imediate ale garantatului (în lei și în valută), să execute garanțiile reale prezentate de garantat. În cazurile sus-menționate garantul nu răspunde față de terți pentru culpa garantatului sau pentru orice alte situații care se datorează culpei acestuia.

4.2. Într-un asemenea caz garantatul rămâne direct răspunzător pentru toate daunele și alte consecințe financiare directe sau indirecte antrenate de exigibilitatea anticipată a angajamentelor și creditelor, datorând garantului toate costurile și cheltuielile antrenate de executarea rambursării imediate.

4.3. Neexecutarea acestui drept sau a oricărui alt drept prevăzut în prezenta convenție ori de lege de către garant sau executarea lui cu întârziere nu poate fi considerată ca o renunțare din partea garantului la acest drept, dacă este îndeplinită în condițiile și în termenele prevăzute de lege.

## **ARTICOLUL 5**

### **Litigii**

5.1. Orice neînțelegeri decurgând din interpretarea sau aplicarea prevederilor prezentei convenții vor fi soluționate de părți pe cale amiabilă.

5.2. În cazul în care nu se va putea ajunge la un acord pe această cale, părțile convin ca neînțelegerile să fie soluționate de instanțele teritoriale competente.

## **ARTICOLUL 6**

### **Amendamente**

Orice modificare sau revizuire a acestei convenții se va face în scris cu acordul părților și cu respectarea legislației în vigoare.

## **ARTICOLUL 7** **Valabilitate**

7.1. Prezenta convenție intra în vigoare la data semnării acesteia de către părți.

7.2. Convenția rămâne în vigoare pe toată perioada de valabilitate a contractului de împrumut și își încetează valabilitatea o data cu plata ultimei rate de credit și cu îndeplinirea tuturor obligațiilor de plata rezultând din aceasta convenție și din contractul de împrumut.

7.3. Prezenta convenție este redactată în trei exemplare, fiecare având valoare de original și toate constituind împreună un singur act juridic. Ca urmare, părțile de față, acționând prin reprezentanții lor autorizați, au întocmit prezenta convenție, pentru a fi semnată în numele lor, la data de \_\_\_\_\_ .

UNITATEA ADMINISTRATIV TERITORIALĂ  
Ordonator principal de credite,

SOCIETATEA /SERVICIU PUBLIC  
Director general,

## BIBLIOGRAFIE

- Ordonanța de Urgență privind finanțele publice locale nr. 45/2003
- Lege privind Codul Fiscal nr. 571/2003
- Participarea cetățenească în luarea deciziei – Ghiduri și manuale realizate de RTI International în cadrul programului de asistență pentru administrație publică locală din România – LGA, finanțat de USAID
- Întocmirea planurilor și bugetelor de investiții – suport de curs realizat de George M. Guess – programul GRASP
- Manual de instruire în domeniul finanțelor publice locale, Ediția a II-a – Managementul schimbării, Editat de Fundația Partener pentru Dezvoltare Locală, 2000



